

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΤΕΧΝΗ

Μέτρον ἄριστον

Κλεόβουλος

Πάντα ρεῖ

Ἡράκλειτος

ΕΤΟΣ 23ον

ΤΕΥΧΟΣ 126

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1978

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσανίου 6)

G. Leadbeater	Σ' εκείνους που πενθούν	15
Besant - Leadbeater	Ἡ Ἄτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	150
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	30
»	Αἱ θαύτεραι ὕψεις τῆς Ζωῆς	30
»	Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας	50
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς Ἀσίας	60
Irving S. Cooper	Ἡ Μετενσάρκωσις	80
An. Besant:	Ἡ ἀπόκρυφη ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου	80
Βενετοῦ — Ἰλαρίωνος	Φῶς στὴν Ἄτραπὸ	30
Krishnamurti	Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου (ἔκδ. 1966)	30
»	Στοχασμοὶ πᾶνω στὴ ζωὴ (Α' σειρά)	180
»	Στοχασμοὶ πᾶνω στὴ ζωὴ (Β' σειρά)	180
»	Ἐλευθερία, ἀρχὴ καὶ τέλος	180
»	Ἐκπαίδευσι καὶ σημασία ζωῆς ἄδ. 100 δεμ.	150
»	Στὴ σιγὴ τοῦ Νοῦ	140
»	Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἀλλαγῆς	140
Ἄντ. Ἀδριανόπουλος	Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ Ζωὴ	150
»	Οἱ Νόμοι τῆς Ζωῆς	100
Ἰω. Βασιλῆ	Τὸ Σημειωμάτριο ἐνὸς Μύστου	200
»	Τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου	100
Κ. Μελισσαροπούλου	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς ἄδ. 40, δεμ.	80
»	Μελετήματα ἄδ. 90, δεμ.	140
»	Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισναμούρτι ἄδ. 90, δεμ.	140
»	Εἰσαγωγή στὴ Θεοσοφία ἄδ. 100, δεμ.	150
»	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) δεμ.	150
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας Α' ἄδ. 100, δεμ.	140
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας Β!	120
»	Ὁ Ἰησοῦς	80
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)	40
»	Ἐἰς τὴν Ἄγνοστω Θεῶ	15
Πίναξ	Αἰώνιος Δεῖπνος	25
«ΙΛΙΣΟΣ». Ἐπιλογὴ ἐτῶν 1956 - 58 καὶ 1959 - 61, ἑκάστη χρυσῶδ.		200
	Διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἐσωτερικοῦ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ»	160
Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ», Τόμοι χαρτόδετοι 1971 - 76 ἕκαστος		130

Ἄποστείλατε τὸ ἀντίτιμον διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

(Αἱ ἀποστολαὶ ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἐπιβαρύνονται μὲ δραχμὰς 40)

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 30

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 150 Ἐξωτερ. \$ 6 Ἀεροπ. \$ 10

ΙΛΙΣΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ

◆
1978

ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ
ΕΤΟΣ

◆
ΕΝ ΤΟ ΠΑΝ ★ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ
ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ
ΑΝΕΥ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΣ ΦΥΛΗΣ
ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΑΞΕΩΣ ΓΕΝΟΥΣ
ΧΡΩΜΑΤΟΣ ★ ΟΥΔΕΜΙΑ ΘΡΗ-
ΣΚΕΙΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΤΗΣ ΑΛΗ-
ΘΕΙΑΣ ★ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΚΕΨΕΩΣ
ΑΝΤΙ ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΣ

◆
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΥΛΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ

Δραγατσανίου 6 (Πλ. Κλαυθμῶνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐπιμελητής ὕλης ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 23ον ♦ Ἰανουάριος - Φεβρουάριος 1978 ♦ ΤΕΥΧΟΣ 126

ΡΑΜΠΙΝΤΡΑΝΘ ΤΑΓΚΟΡ

Καθὼς περνοῦν τὰ χρόνια...

Μὲ ἐπλάσες αἰῶνιο, αὐτὸ ἦταν τὸ θέλημά σου. Τοῦτο τὸ ἀδύναμο λαγήνι τὸ ἀδείαζεις καὶ τὸ ξαναδείαζεις καὶ ὅλο τὸ γεμίσεις πάλι μὲ καινούργια ζωῆ.

Τούτη τὴ μικρὴ καλαμῆνια φλογέρα τὴν ἔχεις περασεὶ ἀπὸ βουνὰ καὶ λαγκάδια, φυσώντας μέσα ἀπ' αὐτὴν πάντα σκοπούς καινούργιους.

Μὲ τὸ ἀθάνατο ἀγγίγμα τῶν χειρῶν σου ἡ μικρὴ μου καρδιὰ ξεχειλίζει ἀπὸ χαρὰ κι' ἀπλώνεται ἔξω ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς, προσφέροντας ἀνείπωτα λόγια.

Τὰ ἄπειρα δῶρα σου τὰ δέχομαι μέσα σ' αὐτὲς τὶς μικρὲς, τὶς πολὺ μικρὲς παλάμες μου. Τὰ χρόνια περνοῦν, καὶ ἐσὺ ὅλο χαρίζεις, καὶ πάντα ὑπάρχει χώρος γιὰ νὰ τὸν γεμίσεις.

(Λυρικὲς προσφορὲς)

Μετάφρ. Ρ. Καρβαίου

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

‘Ο Τσάρλι Τσάπλιν πέθανε — ό Σ Α Ρ Λ Ω άθάνατος!

‘Ο ρόλος του στην περίφημη ταινία
«Ο ΔΙΚΤΑΤΩΡ»

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ του Τσάρλι Τσάπλιν — όχι του «Σαρλώ», διό-αυτή ή κινηματογραφική δημιουργία θα μείνη άθάνατη— ξεσκόρπισε λύπη σ’ όλον τον κόσμο, σέ δύση και ανατολή, γιατί ήταν παντού αγαπητός και ανεγνωρίζετο ή μεγάλη προσφορά του στην ανθρώπινη χαρά.

Στις ταινίες του δέν έπεχείρησε ποτέ νά προκαλέση τó γέλιο μέ φθηνά μέσα, όπως σχεδόν όλοι οί άλλοι κωμικοί, παρά μόνον έπιφανειακώς. Τό γέλιο του Τσάπλιν ήταν πνευματικού και κοινωνικού χαρακτήρος, συνωδεύ-

ετο από πίκρα και από σαρκασμό. Δέν έδινε στόν κόσμο φάρσα, αλλά άπεικόνιζε την ζωή. Η άστεία μορφή του Σαρλώ συνεδέθη μέ μιá σειρά έργων, όπου κυριαρχούσε ή σάτιρα. ‘Ο άλητάκος, μέ τή φτωχούλα φιλενάδα του και τó πειναλέο σκυλί του έγιναν σύμβολα ένός αγώνος.

‘Αλλά εκεί όπου ό Τσάπλιν έκορύφωσε τó έργον του για έλευθερία, δικαιοσύνη και ειρήνη, για καλωσύνη, αγάπη και άνθρωπιá, ήταν «‘Ο δικτάτωρ», ταινία πού έγύρισε τó 1940 για νά πολεμήση τόν Χίτλερ και νά προφητεύση τή συντριδή του.

‘Ο ΙΛΙΣΟΣ είχε δημοσιεύσει τó 1959 τó κείμενον του λόγου, τόν όποιον είχε έκφωνήσει ό Σαρλώ, στόν ρόλο ένός Έβραίου φτωχού κουρέα, πού οί Ναζιστές, άναζητώντας τόν άπολεσθέντα άρχηγό τους, άπατώνται από την καταπληκτική όμοιότητα, και τόν «δηγούν» στην έξέδρα για νά αντιμετώπιση μιá κολοσσιαία συγκέντρωση την στιγμή πού τó στρατεύματα του Ναζισμού παραβιάζουν τά σύνορα γειτονικού κράτους (ύπαινιγμός για τήν Αύστρία) και ξαναρχίζουν τόν διωγμό των Έβραίων.

‘Ο Τσάπλιν φοράει τήν στολή του δικτάτορος, αλλά μιλάει από

τήν καρδιά του, τήν καρδιά ἐνός ἀνθρώπου ἐλεύθερου, ὁ ὁποῖος θέλει νά εἶναι καί ὅλος ὁ κόσμος ἐλεύθερος. Σήμερα ξαναδημοσιεύσαμε τό ὑραιότατο ἐκεῖνο κεί-

μενον, διότι, ἔπως πιστεύομε, θά συμφωνήσουν οἱ φίλοι τοῦ Ι-ΛΙΣΟΥ, παλαιότεροι καί νέοι, εἶναι ἕνα κήρυγμα αἰωνίας ἀξίας.

ΕΝΑ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΙΩΝΙΑΣ ΑΞΙΑΣ γιά τήν Ἐλευθερία καί τήν παγκόσμια Ἀδελφωσύνη ὅλων τῶν ἀνθρώπων

«Λυπᾶμαι, ἀλλά δέν ἔχω καμμιά ὄρεξη νά γίνω αὐτοκράτορας. Δέν εἶναι δική μου δουλεία. Δε θελω οὔτε νά κυβερνησῶ, οὔτε νά καταχτήσω κανέναν. Θάθελα νά βοηθῶ ὅλο τόν κόσμο, τοὺς Χριστιανούς, τοὺς Ἑβραίους, τοὺς μαυρούς, ὅσο καί τοὺς ἀσπρούς. Ποθοῦμε ὅλοι μας νά βοηθημαστέ ἀναμεταξύ μας. Ἐτσι εἶναι οἱ πολιτισμένοι ἄνθρωποι. Δε θέλομε νά περιφρονοῦμε καί νά μισθοῦμε ὁ ἕνας τόν ἄλλον. Ὑπαρχει θέση γιά ὅλους σ' αὐτόν τόν κόσμο. Κι' ἡ γῆ εἶναι πλοῦσια καί μπορεῖ νά μᾶς θρέψῃ ὅλους. Ὁ δρόμος τῆς ζωῆς μπορεῖ νά εἶναι ἐλεύθερος καί θαυμασιος — ἀλλά ἐμεῖς τόν χασομε αὐτόν τό δρομο...»

Ἡ ἀπληστία δηλητηρίασε τήν ψυχή τῶν ἀνθρώπων, τύλιξε τόν κόσμο μ' ἕναν κύκλο μίσους καί μᾶς ἔκανε νά μποῦμε με τό «βῆμα τῆς χήλας» μέσα στή δυστυχία καί στο αἷμα. Ὑπόδουλωσαμε τήν Ταχύτητα, ἀλλά γίναμε ἐμεῖς σκλαβοί τῆς. Ἡ Μηχανοποίηση που ἔφερε τήν Ἀφθονία, μᾶς πλήθυνε τίς ὀρεξεις. Ἡ Ἐπιστήμη μας μᾶς ἔκανε κυνικούς. Ἡ Ἐξυπνάδα μας, μᾶς ἔκανε σκληρούς καί ἀκαρδούς.

Σκεφτόμαστε παρα πολὺ καί δέν αισθανομαστε ὅσο πρέπει. Ἀνθρωπιστικό πνεῦμα μᾶς χρειάζεται — κι' ὄχι μηχανικός πολιτισμός. Ὅχι ἐξυπνάδα, ἀλλά καλὸ συννεῖ κι' εὐγενεία. Χωρίς αὐτά, ἡ ζωὴ δέν μπορεῖ παρα νά εἶναι Βία καί Τρόμος — κι' ὅλα θά χαθοῦν σύντομα.

Το ἀεροπλάνο καί τό ραδιοφῶνο μᾶς ἔφεραν κοντά τόν ἕνα στόν ἄλλον. Ἡ ἴδια ἡ φύση αὐτῶν τῶν ἐφευρεσεῶν κεντρίζει τήν καλωσύνη μέσα στοὺς ἀνθρώπους καί γυρνεῖ μιὰ παγκόσμια ἀδελφωσύνη γιά τήν ἔνωση ὅλων μας. Τούτη τῆ στιγμή, ἡ φωνή μου φτάνει σέ μυριάδες ἀνθρώπους ὡς τήν ἄκρη τοῦ κόσμου.

Σέ κείνους που μποροῦν νά μ' ἀκούσουν, λέω : μὴν ἀπελπίζοσαστε. Ἡ συμφορὰ που ἔπεσε ἀπάνω μας δέν εἶναι παρά ὁ καρπὸς τῆς ἀπαίσιης λαιμαργίας καί τοῦ φθόνου μερικῶν ἀνθρώπων που τρεμοῦν μπροστά στήν ἀνθρώπινη πρόοδο. Τό μῖσος θά περάσῃ κι' οἱ δικτάτορες θ' ἀφανιστοῦν, κι' ἡ ἐξουσία που κλεψανε ἀπ' τό λαό θά ξαναγυρῆ στό λαό. Κι' ὅσο οἱ ἄνθρωποι θά ξέρουν νά πεθαινῶν, ἡ ἐλευθερία δε θά μπορεῖ νά χαθῇ!

Στρατιώτες! Μὴ χαρίζετε τόν πολυτιμὸ ἑαυτοῦ σ' αὐτά τὰ κτηνῆ... που σᾶς καταφρονοῦν καί σᾶς μεταχειρίζονται σὰ σκλαβούς, που στρατολογοῦν τίς ζωές σας, που σᾶς διατάζουν τι νά κανετέ, πῶς νά σκεφτοσαστε, πῶς νά αισθανοσαστε, που σᾶς γυμνάζουν, σᾶς κανοῦν νά πεινάτε, σᾶς φέρονται σὰ νᾶσαστε ἀγέλη καί σᾶς μεταχειρίζονται γιά τροφή σὰ κανόνια!

Μὴ δινοσαστε σ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους που παραβιάζουν τὴ φύση, σ' αὐτές τίς ἀνθρωπίνες μηχανές με τίς μηχανικές καρδιές! Δέν εἴσατε μηχανές! Δέν εἴσατε ἀγέλη! Εἴσατε ἄνθρωποι! Κλείνετε τήν ἀγάπη τῆς ἀνθρωπότητας μέσα στίς καρδιές σας! Πνίξτε τό μῖσος! Μονάχα ἐκεῖνοι που δέν ἀγαπιοῦνται, μισοῦν! Ἐκεῖνοι που δέν ἀγαπιοῦνται καί οἱ ἀνόμαλοι... Στρατιώτες, μὴν πολεμάτε γιά τὴ δουλεία! Πολεμῆστε γιά τήν ἐλευθερία!

Τό δέκατο ἑβδόμο κεφάλαιο τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου λέει : «Ἴδου γάρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ὕμῳ ἐστίν. Ὅχι μέσα σ' ἕναν μονάχα ἄνθρωπο, οὔτε σέ μιάν ὁμάδα ἀνθρώπων, ἀλλά μέσα σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους

της γης! Και σείς, έσείς ό λαός, έχετε τη δύναμη, να πλάθετε μηχανές. Τη δύναμη να πλάθετε την ευτυχία.

Έσείς ό λαός, έχετε τη δύναμη να δημιουργήσετε αυτή την ελεύθερη και θαυμάσια ζωή... να μεταμορφώσετε τη ζωή σε μιá λαμπερή περιπέτεια. Λοιπόν, στ' όνομα της δημοκρατίας, ως χρησιμοποιήσουμε αυτή τη δύναμη... ως ένωθοιμε όλοι μας! Άς αγωνιστοίμε για έναν καινούργιο κόσμο, έναν κόσμο που θα δίνει στον καθένα τη δυνατότητα να δουλέψει, που θ' ανοίγει στους νέους ένα μέλλον και θα λυτρώσει τους γέροντες από την Άνάγκη.

Τάζοντας όλα τούτα, οί φιλόδοξοι κατάφεραν να σκαρφαλώσουν στην Έξουσία. Άλλά είπαν ψέματα! Δέν κράτησαν τίς υποσχέσεις τους — δέ θα τίς κρατήσουν ποτέ! Οί δικτάτορες ελευθερώθηκαν, μά υποδούλωσαν τó λαό.

Τώρα, ως αγωνιστοίμε για να πραγματοποιηθί αυτή ή υπόσχεση.

Άς αγωνιστοίμε για έναν κόσμο δικαιο... έναν κόσμο όπου ή Πρόοδος θά φέρη την ευτυχία για όλους!

Στρατιώτες! έν όνόματι της Δημοκρατίας, ως ένωθοίμε!

Άννα, μ' άκούς;

Όπου και να βρίσκεσαι, Άννα, σήκωσε ψηλά τη ματιά σου! Σήκωσε τά μάτια σου, Άννα, τά σύννεφα σκορπίζονται!

Ό ήλιος τά σκίζει λίγο - λίγο. Βγαίνουμε άπ' τó σκοτάδι, για να μπούμε στό φώς!

Μπαίνουμε σ' έναν καινούργιο κόσμο... έναν καλύτερο κόσμο... όπου οί άνθρωποι θά ύψωθούν πάνω άπ' τίς όρέξεις τους, τó μίσος τους και τη σκληρότητα τους.

Κοίταξε, Άννα! Δώσανε φτερά στην ανθρώπινη ψυχή... κι' επιτέλους ό άνθρωπος αρχίζει να πετάη. Η ψυχή του ύψώνεται προς τη λάμψη της ελπίδας, προς τó μέλλον... τó θαυμάσιο μέλλον... πού είναι δικό σου... δικό μου, όπως και τού καθενός από μάς! Σήκωσε τά μάτια σου, Άννα!

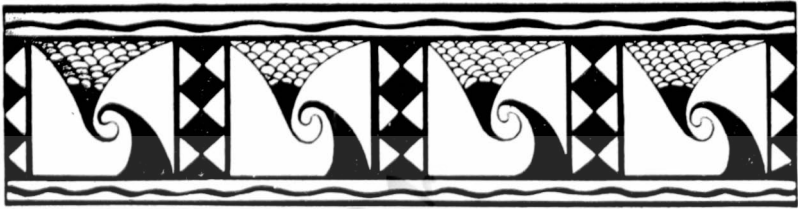
Κοίταξε τόν ουρανó, Άννα, μ' άκούς;

Άκουσε!

Όλόκληρο τó έργο τού Τσάρλυ Τσάπλιν σ' αυτή την εικόνα: Άναχώρησι στό δρόμο προς ένα ύποθετικό μέλλον, χέρι - με - χέρι, με την γυναίκα που άγαπά...

'Αρχαία 'Ελληνική Σοφία

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, τί ἄριστόν ἐστι τῶν μαθημάτων, ἔφη·
τὸ ἀπαμαθεῖν τὰ κακά.

Δημάδης ὁ ρήτωρ ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, τί ἡ γῆ βαρύτερον βαστάζει, ἔφη·
ἄνθρωπον ἀπαιδευτον.

Διογάνης δεινὸν ἔλεγεν, εἰ οἱ μὲν ἀθληταὶ καὶ οἱ κιθαρωδοὶ γαστροὺς καὶ ἡδονῶν κρατοῦσιν, οἱ μὲν τῆς φωνῆς χάριν, οἱ δὲ τοῦ σώματος σωφροσύνης δὲ ἕνεκα οὐδεὶς...

Λόγων ἀπαρρήτων ἐκφορὰν μὴ ποιού.
Μελέτα τὸ πᾶν. Ἔριν μίσει.
Ὀμόνοιαν δίωκε. Αἰσχύνην φεύγε.

Περίανδρος

Ποῖος ξέρει ;

... Ποῖος ξέρει; Ποῖος ξέρει;
Ἐξω ἀπὸ τὰ τεῖχη ἡμᾶς ἔχουν κατασκευάσει
μεγάλες καὶ ἀλόλαιμπρες ἀλήθειες, ἀλλὰ
θαμπὰ διακρίνονται στὸ χάρισμα...
Ἴσως νὰ ξεχωρίσουμε πιο καθαρά, ὅταν
τὸ φῶς τῆς ἡμέρας θ' ἀπλωθῆ μετελειότητα...

(ἀπὸ τὸ ποίημα «Μιχαὴλ Ἄγγελος»)

Henry Wadsworth Longfellow

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

ὁ μέγας ἰσοπεδωτής

Τοῦ Dr. M. M. BHAMGARA

Ἀπο τὸ περιοδικὸ THE THEOSOPHIST

Ἐπιφυλάσσει τὴν ἴδια τύχη καὶ στὸν ζητιάνο καὶ στὸν βασιλῆα. Ἄλλὰ σὲ εὐρύτερη ἔννοια, Μέγας Ἰσοπεδωτής εἶναι ἡ Οἰκολογία, διότι ὁ ἄνθρωπος διδάσκεται, μὲ τὴν Οἰκολογία, ὅτι δὲν εἶναι ἀνεξάρτητος καὶ ὅτι ὀφείλει τὸ μεγαλεῖο του σ' ὅλα τὰ ὄντα, ἀκόμη καὶ στὸ μικρότερο βακτηρίδιον. Ἐάν ἡ Γιόγκα καταστρέφῃ τὸ ἐγὼ ἐκ τῶν ἔνδον, ἡ Οἰκολογία τὸ ἀποδυναμώνει ἐκ τῶν ἔξω.

Ἐὸ δόκτωρ Ἴαν Λ. Μάκ - Χάργκ, ὁ ὁποῖος θεωρεῖ ἱερὴ ὄλην τὴν βλάστησι, δὲν θεωρεῖ διόλου γελοῖο νὰ περιβάλῃ τὸ φύκι μὲ φωτοστέφανο. «Ἐάν, γράφει, ὑπαρχει θειότης, διαχέεται παντοῦ.

Είμεθα ένωμένοι με όλη την φύσι, και όχι μεταφορικώς, αλλά πραγματικώς».

Ένας άλλος έπιστήμων, ο Κλήβ Μπάκστερ είπε κατόπιν πολυετών έρευνών για τη βλάστησι: «Δέν έχω καμμία άμφιβολία ότι όλοι είμεθα ένα». Έμπνεόμενος από τα εύρηματα του Σέρ Γιακτίς Σάντρα Μπόζε της δεκαετίας του 1920, ότι τα φυτά έχουν έμπειρίες σαν συγκινήσεις, έδωσε αναντίρρητες άποδείξεις ότι τα φυτά πράγματι μετέχουν των αισθημάτων του περιβάλλοντός των, ακόμη και των ανθρώπων.

Τα αδέρφια μας και οι πολύτιμοι φίλοι μας του φυτικού κόσμου

ΕΑΝ κόψω το δάκτυλό μου, ένα φυτό στο δωμάτιό μου το ξέρει και μάλιστα το αισθάνεται. Πάν ό,τι ύφίσταται ένα θίαιο πλήγμα στέλνει ένα μήνυμα πού τα φυτά είναι ικανά να το συλλάβουν. Οι αντιδράσεις των φυτών σε τέτοια μηνύματα είναι δυνατόν να καταγραφούν σε λεπτούς δέκτες, σαν τους «άνιχνευτές ψεύδους» πού χρησιμοποιούνται για την άνακρισι των έγκληματιών. Και όχι μόνον αυτό, αλλά και στο νοῦ μας μέσα διαβάζουν τα φυτά. Έάν σκεφθῶ να κάψω ένα φυτό, αυτό έκδηλώνει ταραχή. Τοῦτο ισχύει για όλα τα είδη των φυτών. Ο Κλήβ Μπάκστερ και ένας άλλος έπιστήμων το απέδειξαν, εφαρμόζοντας παντογραφικά ήλεκτροδία σε φυτά και δένδρα άνεπτυγμένα διαφόρων φάσεων.

Και τώρα, ας δοῦμε τί γίνεται με το δξυγόνο ιδιαίτέρως και τον αέρα γενικώτερα. Εισπνέοντες δξυγόνο και εκπνέοντες διοξειδίο του άνθρακος, τελούμε σε μία τέλεια σχέση με το φυτικό βασίλειο. Τα φυτά άπορροφούν διοξειδίο του άνθρακος για την φωτοσύνθεσί τους και παράγουν, ως υποπροϊόν, το δξυγόνο. Άλλά ή πληθυσμιακή έκρηξι, με την παρεπόμενη καταστροφή βλαστήσεως για να έξοικονομηθῆ χώρος για κατοικίες και δρόμους, άπειλεί ν' άνατρέψη το ίσοζύγιον. Περαιτέρω, ή από μέρος μας κατανάλωσις δξυγόνου, καθώς και άλλων φυσικῶν πόρων, ξεπερνά τις αληθινές μας ανάγκες. Σήμερα, τρία άτομα καταναλίσκουν τόσο δξυγόνο, όσο πριν από μερικές δεκαετίες έχρειάζετο για 43 άτομα. Τοῦτο συμβαίνει όχι διότι άναπνέομε περισσότερο, αλλά διότι γίνεται πολὺ μεγαλύτερη κατανάλωσις δξυγόνου για βιομηχανικά προϊόντα, πού χρησιμοποιούμε. Παραδείγματος χάριν, ένα αυτοκίνητο πού θα ταξιδέψη χίλια χιλιόμετρα, θα κατανάλωσῃ τόσο δξυγόνο, όσο

ένας άνθρωπος ολόκληρο έτος. Επίσης τὸ κάπνισμα πετρελαιοειδῶν χάριν ἐνεργείας ἀπαιτεῖ μεγάλη ποσότητα ὀξυγόνου. Ἐξ ἄλλου, λόγω τῆς βιομηχανοποιήσεως καὶ τῆς ἀναπτυξέως τῶν χειρσαίων, θαλασσίων καὶ ἀναερίων μεταφορῶν, τὸ περιχόμενον στὴν ἀτμόσφαιρα διοξειδίου τοῦ ἀνθρακός ἀυξήθηκε κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια ἀπὸ 0,030 σὲ 0,044%. Ἡ βλαβερὴ ἐπίδρασις τῆς ἀυξήσεως αὐτῆς πιστοποιεῖται μὲ τὴν δια τοῦ ἀέρος ἐπέκτασι τῆς μολύνσεως. Μπορεῖ νὰ σημειωθῇ μὴ μολύνσις ἀπὸ διοξειδίου τοῦ ἀνθρακός στὰ νησιά τῆς Χαβάης ἐπειδὴ τρέχουν πολλὰ αὐτοκίνητα στὴν Καλιφόρνια, 25 χιλιάδες μίλια μακριά. Ἐπιπλὴς δὲ ἀπὸ τὸ διοξειδίου τοῦ ἀνθρακός, στέλλομε στὴν ἀτμόσφαιρα καὶ διοξειδίου τοῦ θείου, καδμίου, μόλυβδο καὶ νιτρογόνου ὀξεί. Σὲ μερικὲς πόλεις τοῦ ἔχουν βαρεῖα βιομηχανία ἢ πυκνὴ τροχαία κυκλοφορία, εἶναι καὶ ἡ ἀναπνοὴ ἐπικίνδυνη ὅσο καὶ τὸ κάπνισμα 40 σιγαρέττων τὴν ἡμέρα. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ διδάσκαλοι τῆς Γιόγκα ἀποτρέπουν τοὺς μαθητὰς τῶν ἀπὸ τὴν βαθεῖα ἀναπνοὴ στὶς μεγάλες πόλεις.

Χρῴστοῦμε τὴν ὑπαρξί μας στὴν χλωρίδα τῆς γῆς, διότι μᾶς παρέχει ἄμεσα καὶ ἔμμεσα, τὴν τροφή ποὺ τρώμε καὶ τὸ νερὸ ποὺ πίνουμε καὶ τὸ ὀξυγόνο ποὺ ἀναπνέομε. Ἡ ἐπὶ τῆς γῆς ἐνέργεια προέρχεται πρωτίστως ἀπὸ τὸν ἥλιο, ἀλλὰ δὲν ἔχομε πλασθῆ γιὰ νὰ κάνουμε ἄμεση χρῆσι τῆς ἐνεργείας αὐτῆς σὲ μεγάλη ἔκτασι. Μόνον μὲσω τῶν φυτῶν, τῶν θάμνων καὶ τῶν δένδρων μποροῦμε νὰ τὴν χρησιμοποιοῦμε.

Τὸ φυτικὸ βασίλειο δὲν εἶναι μόνον ὁ προμηθευτὴς μας, ἀλλὰ καὶ ὁ σωτήρας μας. Ἐχει γραφῆ ὅτι ἓνα μονάχα μεγάλο δένδρο, σὲ μία περίοδο, μπορεῖ νὰ ἀπορροφήσῃ τὸν μολυβδο ποὺ περιέχεται σὲ 130 λίτρα πετρελαίου ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα. Τὸ δηλητηριῶδες αὐτὸ μεταλλο μετατρέπεται ἀπὸ τὰ δένδρα σὲ φωσφατιο τοῦ μολυβδου, ποὺ εἶναι ἀδιαλυτὸ στὸ νερὸ καὶ ἀποθηκεύεται στὸν κορμὸ, ὅπου βλάπτει μόνον τὸν ἑαυτὸ του, ὄχι τοὺς ἀνθρώπους ἢ τὰ ζῶα. Ἐὰν δὲν ἦσαν τὰ δένδρα νὰ μᾶς παρέχουν αὐτὴ τὴν προστασία, θὰ ὑποφέραμε ἀπὸ τὴν μολυβδίασι, μὲ ἀποτέλεσμα βλάβη τῶν νεφρῶν, ἀυξήσι τῆς πιέσεως τοῦ αἵματος ἢ ἐγκεφαλικὴ βλάβη. Ἐνα ἄλλο στοιχεῖο μολυντικὸ τοῦ ἀέρος, τὸ διοξειδίου τοῦ θείου, ποὺ προκαλεῖ ἄσθμα καὶ ἄλλες ἀναπνευστικὲς ἐνοχλήσεις, παρουσιάζει σκληρότερο προβλημα, διότι τὰ δένδρα μέχρις ἐνὸς ὁρίου μποροῦν ν' ἀπορροφοῦν αὐτὸ τὸ ἀέριο καί, ὅταν ξεπεραστῇ, πέφτουν τὰ φύλλα τῶν.

Μὲ ὁποῖον τρόπο καὶ νὰ παραγάγομε ἐνέργεια, ἔξαπολοῦμε θερμότητα στὸ περιβάλλον. Τὰ δένδρα βοηθοῦν στὴν μείωσι τῆς θερμότητος αὐτῆς. Ἐνα μετρίου μεγέθους δένδρο μπορεῖ νὰ ψυχράνῃ τὸν θερμὸ ἀέρα μῖα πόλεως καλύτερα ἀπὸ εἴκοσι συσκευὲς κλιματισμοῦ ἐργαζόμενες 20 ὥρες τὴν ἡμέρα.

Ἀξιοσημείωτη εἶναι καὶ ἡ συμβολὴ τῶν δένδρων στὴν κάμψι τῆς ἠχητικῆς μολύνσεως. Θάμνοι φυτευμένοι σὲ κατάλληλες θέσεις

και δένδρα γύρω από αεροδρόμια περιορίζουν τις επιθέσεις των «Ντεσμπέλλ» κατά της άκοης μας. Τα δάση και τα πάρκα δεν είναι μονάχα οι πνεύμονες των πόλεων, αλλά και φυσικοί ή ηθεμιστικοί παράγοντες, άνευ των οποίων οι κάτοικοι των πόλεων θα είχαν τρελαθῆ από την κακοφωνία της τροχαίας κινήσεως πάνω στην άσφαλτο της ζούγκλας.

“Αν θέλετε τὸ πιστεύετε, αλλά είναι ἀλήθεια ὅτι μερικά φυτά μᾶς προστατεύουν ἀπὸ τὴν ἀτομικὴ ἀκτινοβολία. Τὸ Γαστρο-έντερο-κὸν ἔργαστήριον τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Μόντρεαλ, ἀνεκάλυψε ὅτι τὸ κοινὸ φύκι μπορεῖ νὰ σώσῃ τὸ ἀνθρώπινο γένος ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία, ὅταν αὐτὴ προσβάλλῃ μὲ μολυσμένη τροφή.

Ἡ λιακάδα μπορεῖ κι’ αὐτὴ, ὅπως τὰ δένδρα, νὰ περιορίσῃ τὴν μόλυνσι τῆς ἀτμοσφαιρας, ἀκόμη και τὴν ὕδατικὴ μόλυνσι σὲ μιὰ χώρα τροπικὴ σὰν τὴν δική μας, ἀλλὰ ὁ ἀνθρώπος ἐπεμβαίνει και στὸν ἥλιο. Τὰ ἀεριωθούμενα και τὰ πυραυλικήνητα ἔξαπολύουν διοξειδίου τοῦ ἔξυγόνου πρὸς τὴν στρατόσφαιρα σὲ τεράστιες ποσότητες. Τὸ διοξειδίου τοῦ ἀνθρακος ἀπορροφᾷ μέρος τῆς ἡλιακῆς ἐνεργείας και δὲν τὴν ἀφήνει νὰ φθάσῃ στὴ γῆ και τοὺς κατοίκους της. Ἐξ αἰτίας δὲ τοῦ ἀνεπαρκοῦς ἡλιακοῦ φωτὸς πέφτομε θύματα ἀριθμοῦ ἀσθενειῶν ἀπὸ τὸ κρυολόγημα ἔως τὴν ἀναιμία, ἀσθενειῶν τῶν ὀστῶν, ἀκόμη και καρκίνου.

Ὁ Κ. Λάβεν Σμιθ ἔξορκίζει νὰ ἐπιδιδάμαστε σὲ ὑποβρύχιες ἔρευνες χάριν διανοητικῆς γαλήνης. Ἐνόσω διαθέτομε περισσότερο χρόνο στὴ θάλασσα, λέγει, μεταξὺ τῶν πολλῶν εὐεργετημάτων ἀπὸ τὴν ἀπλὴ παρουσία ἄλλων τύπων ζωῆς, ἡ ἔσωτερικὴ γαλήνη δὲν εἶναι τὸ μικροτέρας σημασίας. Ἡ ἀπλὴ παρουσία ἄλλων τύπων ζωῆς, ναί, συντελεῖ στὴν γαλήνευσι, ἀκόμη και στὴν ξηρά. Μπορεῖ νὰ νιώσῃ κανεὶς ἡρεμία και μόνον ὅταν παρατηρῆ τὰ κύματα τῆς θαλάσσης. Ὅμως ἔχουν καταστραφῆ και ἡ ἔξωτερικὴ ὁμορφία και ἡ ἔσωτερικὴ ζωὴ τῶν ὠκεανῶν. Ὁ δόκτωρ Ζακ Πικάρ, παγκόσμιος ἀθθεντία στὴν ὠκεανογραφία, ἐπανειλημμένως προειδοποίησε ὅτι τὸ ἀνθρώπινο γένος εἶναι καταδικασμένο, ἐκτὸς ἂν σταματήσῃ νὰ καταστρέφῃ τὸ βασικὸ γιὰ τὴν θαλασσινὴ τροφὴ στοιχεῖον. Ἡ ἔξακολουθητικὴ ἀπόρριψις πετρελαίων και ἄλλων ρυπαντικῶν, περιλαμβανομένων και ραδιενεργῶν ἀπορριμμάτων σὲ χειμάρρους, ποταμοὺς και ὠκεανούς, φονεῖ τὸ φιποπλαγκτόν, ποὺ παράγει τὰ 70 ἑκατοστὰ τοῦ ἔξυγόνου τῆς ἀτμοσφαιρας. Και ὅπως ἐδήλωσε ὁ δόκτωρ Πικάρ, ἂν τὸ πλαγκτόν πεθάνῃ, θὰ ἐπακολουθήσῃ ὁ θάνατος τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Και αὐτὸ θὰ συμβῆ στὴ διάρκεια τῆς δικῆς μας ζωῆς, ἂν ἔξακολουθήσῃ ἡ μόλυνσις μὲ τὸν παρόντα ρυθμὸ.

Ἡ ἔλλειψις νεροῦ σὲ πολλὰ μέρη τῆς γῆς ἀποδίδεται κι’ αὐτὴ στὴν εὐρεία μόλυνσι ἀπὸ τὸν ἀνθρώπο, στὴν ἀκόρεστη δίψα του γιὰ ὕλικά ἀγαθά. Ἐνας ἀνθρώπος χρειάζεται περίπου 80 λίτρες νερὸ τὴν ἡμέρα, κατὰ μέσον ὄρον, πρὸς πόσιν, γιὰ μαγεῖρεμα, πλύσιμο και λουτρό. Ἀλλὰ ἡ χρῆσις —καλύτερα ἢ κατὰχρησις— νε-

ροῦ ἀπὸ τὴν βιομηχανία εἶναι τρομακτική. Ἀπαιτοῦνται 200.000 λίτρες νερὸ γιὰ τὴν παραγωγή ἑνὸς μόνον αὐτοκινήτου, ἕξη χιλιάδες λίτρες γιὰ ἓνα κιλὸ χάλυβος, δύο χιλιάδες λίτρες γιὰ μιὰ γιάρδα μάλλιου ὑφάσματος. Καὶ τὶς περισσότερες φορὲς πρόκειται γιὰ πόσιμο νερὸ, ὄχι θαλασσινὸ πὺ ὑπάρχει σὲ ἀφθονία.

Θὰ χρειασθῆ νὰ καμφθῆ ἡ παραγωγή καὶ ἡ χρῆσις τῶν καταναλωτικῶν λεγομένων ἀγαθῶν, τόσο στὶς ἀνεπτυγμένες χῶρες, ὅσο καὶ στὶς ἀναπτυσσόμενες. Θὰ χρειασθῆ ἀπλούστερη ζωὴ, ἱκανοποιήσις μὲ τὴν μικρότερη ποσότητα τροφῆς, ἐνδυμασίας, διαμονῆς, ἀνέσεως, μεταφορᾶς, ψυχαγωγίας, μὲ μιὰ λέξι ΛΙΤΟΤΗΣ, ἀπὸ ὅλους καὶ τὸν καθέναν. Ἄλλως τε οἱ ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου εἶναι λίγες, οἱ ἀπαιτήσεις του εἶναι πολλές. Καὶ στῆ γῆ ὑπάρχει ἐπάρκεια γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ καθενός, πλην ὄχι γιὰ τὴν βουλιμμία του.

Ὁ Οἰκολογικὸς συλλογισμὸς πρέπει νὰ ἐκτοπίσῃ τὸν Ἐγωλογικόν. Πρέπει ὁ ἀνθρώπος νὰ πῆ στὸν ἑαυτὸ του: Εἶμαι ἡ προέκτασις τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἀστρῶν, τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν κυμάτων, τῆς χλωρίδος καὶ τῆς πανίδος τῆς γῆς. Ἐὰν τὰ δένδρα στὸ δάσος εἶναι κλωνιὰ τοῦ ἑαυτοῦ μου —καὶ πραγματικὰ εἶναι ἡ καρδιά, οἱ πνεύμονες, τὰ νεῦρα, τὸ κάθε τι— πῶς θὰ μπορέσω ποτὲ νὰ πέσω στὴν ἀκολασία κόβοντας ἓνα δένδρο; Δὲν θὰ ἦταν σὰν αὐτοκτονία;

Ἡ σύγχρονη αντίληψις γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα

Λόγος τοῦ Προέδρου ΚΑΡΤΕΡ

Περικοπαὶ λόγου τοῦ Προέδρου Κάρτερ πρὸς τὸν παγκόσμιον Ἑβραϊσμὸ κατὰ τὴν εἰς αὐτὸν ἐπίδοσιν τοῦ βραβείου Goldmann, στὴν Οὐάσιγκτον (2 Νοεμβρίου 1977), ὅστις ἐδημοσιεύθη στὸ περιοδικὸ «Χρονικὰ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν»:

Ἡ σύγχρονη ἀντίληψη γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα στηρίζεται στοὺς νόμους καὶ στοὺς προφῆτες τῆς Ἰουδαίου - Χριστιανικῆς Παράδοσης.

Ἀπὸ τὴν παιδική μου ἡλικία ἀνατράφηκα μὲ τὶς ἀρχές τῆς Βίβλου. Πιστεύω ὅτι ὁποῖος διαβάσει τὰ ἀρχαῖα λόγια τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, μὲ εὐαισθησία καὶ προσοχή, θὰ ἀνεύρει ἐκεῖ τὴν ἰδέα τῆς Κυβέρνησης, ὡς κάτι ποὺ στηρίζεται σὲ μιὰ ἐθελοντικὴ συνθήκη παρὰ στὴν βία. Τὴν ἰδέα τῆς ἰσοτιμίας ἐνώπιον τοῦ νόμου, πάνω ἀπὸ κάθε φαντασιοπληξία καὶ ψίθυρο. Τὴν ἰδέα τῆς ἀξιοπρέπειας τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς ἐπίσης τῆς ἀτομικῆς συνειδήσεως, τὴν ἰδέα τῆς ὑπηρε-

σίας πρὸς τὸν φτωχὸ καὶ τὸν καταπιεζόμενο. Τὴν ἰδέα τῆς αὐτοδιοικήσεως, τῆς ἁρμονικῆς συμβιώσεως, παρ' ὅλες τὶς ὑπάρχουσες διαφορές... Ἐνθυμούμενος δὲ τοὺς Ἑβραϊκοὺς διωγμοὺς καὶ ἰδιαίτερα τὸ Ὀλοκαύτωμα, ἀναγνωρίζω τὴν ἰδιαίτερη συμβολή σας στὴν ὑπόθεση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αὐτὸς ὁ Ὄργανισμὸς συνέβαλε στὴ διατύπωση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων πού, μαζί μὲ τὴν εἰρήνη καὶ τὴν κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ πρόοδο, ἀποτελοῦν τὶς τρεῖς βασικὲς ἀρχές τοῦ Χάρτη τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Ἡ καταπίεση εἶναι ἀξιοκατάκριτη, εἴτε αὐτὴ ἀφορᾷ τὴ ζωὴ στὴ Νότιο - Ἀφρικὴ ἢ τοὺς Ἀμερικανοὺς Ἰνδιάνους, τοὺς Ἑβραίους τῆς Ρωσίας ἢ τοὺς πολιτικοὺς διαφωνοῦντες στὴν Χιλή ἢ τὴν Τσεχοσλοβακία... Ἡ μέχρι τοῦδε στάση μας, πιστοποιεῖ τὴν προσήλωσή τῆς Κυβερνήσεώς μας στὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, πού ἀποτελεῖ ἕναν ἀπὸ τοὺς βα-

σικούς στόχους που έθεσε η Κυβέρνησή μου για την εξωτερική πολιτική των Η.Π.Α. Η έμφασή μας στα ανθρώπινα δικαιώματα έχει ανυψώσει το επίπεδο συνειδήσεως σ' όλοκληρο τον κόσμο και αρχίσε να ξεπερνάται η ύστερία, που αρχικά, είχε ξεσηκώσει, ακόμα και στα δυτικά Κράτη.

**

Η προοπτική της ειρήνης για τη Μέση Ανατολή σήμερα, δεν αποτελεί την ούτοπία που ήταν το 1970. Εάν εργασθούμε με ασφάλεια, με άρσίσωση, θα γίνει πραγματικότητα για το Ισραήλ. Δεν θα πρέπει όμως να τοποθετούμε προσκόμματα στην πορεία για την επίτευξη μιας μόνιμης συμφωνίας ειρήνης για τη Μέση Ανατολή.

Καλοπροαίρετοι ηγέτες στο Ισραήλ και στα Αραβικά Κράτη, Άφρικανοί, Ευρωπαίοι, Νότιο-Αμερικανοί, Βόρειο-Αμερικανοί, όλοι, θα πρέπει να καταβάλλουμε συνεχείς προσπάθειες. Τότε, το άποτέλεσμα θα είναι τελείως διαφορετικό για τη Μέση Ανατολή. Σήμερα, δεν είναι η ώρα για πάθη ή φιλονικίες. Χρειάζεται μια ισχυρή και υπεύθυνη ηγεσία και η θέληση να διερευνήσουμε προσεκτικά, ίσως για πρώτη φορά, τις προθέσεις των άλλων. Είναι ο καιρός να χρησιμοποιήσουμε την κοινή μας δύναμη και τη μοναδική φιλία και συνεργασία μεταξύ του Ισραήλ, και των Ηνωμένων Πολιτειών, και την επιρροή τη δική μας και των άλλων. Όποιοιδή-

ποτε, που ενδιαφέρεται για ένα ασφαλές, ελεύθερο και ισχυρό Ισραήλ, εν ειρήνη με τους γειτόνους του και σε θέση να συνεισφέρει την αperiόριστη ανθρώπινη δυναμικότητά του για την υλοποίηση της αρχής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και σε θέματα, που αφορούν μια πλέον ειρηνική διαβίωση σε όλοκληρο τον κόσμο.

Η Π. Διαθήκη μας προσφέρει το όραμα εκείνο, που δείχνει την εικόνα της ειρήνης. Θα τελειώσω με τους στίχους από τον Μιχαία, Δ' 2-5:

«Και έθνη πολλά θέλουνσι υπάγει και είπει, έλθετε και ας αναδῶμεν εις τὸ ὄρος τοῦ Κυρίου και εις τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰακώβ. Και θέλει διδάξει ἡμᾶς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ και θέλομεν περιπατήσει ἐν ταῖς τρίσις αὐτοῦ διότι ἐκ Σιών θέλει ἐξέλθει νόμος και λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ. Και θέλουνσι σφυρηλατήσει τὰς ρομφαίας αὐτῶν εις ἄροτρα και τὰ δόρατα αὐτῶν εις ὄρεπανα· δὲν θέλει πλέον ὑψώσει μάχησαν ἔθνος ἐναντίον ἔθλους οὔτε θέλουνσι μάθει πλέον να πολεμοῦν... Διότι πάντες οἱ λαοὶ θέλουνσι περιπατεῖ ἕκαστος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ θέλομεν περιπατεῖ ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εις τὸν αἰῶνα και ἐπέκεινα».

Ὅτι κι ἂν ποῦμε, ὅσο δύσκολη κι ἂν εἶναι ἡ ὁδός, εἴμαστε ἀποφασισμένοι να περπατήσουμε μαζί σε ὅλο τὸ μῆκος αὐτῆς τῆς προτεινομένης ὁδοῦ...

Ἄρχαία καὶ νέα Σοφία

Ἡ ΑΛΗΘΕΙΑ εἶναι ὅτι εὐρίσκεσαι πάντοτε ἐνωμένος μὲ τὸν Κύριο, ἀλλὰ πρέπει ΝΑ ΤΟ ΜΑΘΗΣ αὐτό. Πέραν τούτου, δὲν ὑπάρχει ΤΙΠΟΤΕ ΑΛΛΟ γιὰ νὰ μάθης.

Ἄπὸ τὶς ΟΥΠΑΝΙΣΑΔ

Σχεδὸν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μπουροῦν ν' ἀντέξουν στὴν ἀντιξο-
ότητα, ἀλλὰ ἂν θέλῃς νὰ δοκιμάσῃς τὸν χαρακτήρα ἐνὸς ἀνθρώ-
που, δώσε του δύναμη.

Ἄβραάμ Λίνκολν

Ἡ πλεον, χτυπητὴ ἀντίφαση τοῦ πολιτισμοῦ μας συνίσταται
στὸ ὅτι ἔχαμε θεωρητικῶς μέγιστο σεβασμὸ στὴν ἀλήθεια, πού
κηρύσσαμε, καὶ ἀπόλυτη ἀνυπολημία γιὰ τὴν πρακτικὴ ἀσκη-
σὴ της.

Viljamur Stefanson

Ἐποχή τοῦ Ὑδροχόου :

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΥΔΡΟΧΟΟΥ, — εἶναι ὁ τίτλος ἄρθρου τῆς Φέλιξ Λαίχτον στὸ περιοδικὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Θεοσοφικῆς Ἐταιρίας.

Γιατὶ ἡ τόση ξαφνικὴ φασαρία περὶ τῆς Ἐποχῆς τοῦ Ὑδροχόου; — ἐρωτᾷ ἡ Φέλιξ Λαίχτον. Πολλοὶ συγγραφεῖς μεταφυσικῶν τάσεων, ἀκόμη καὶ θεοσοφικὰ περσοδικά, τείνουν νὰ θεωροῦν τὴν «ἐποχὴ» αὐτὴ ὡς ἐξηγησὶ τῆς στροφῆς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα.

Ἀναφέρει περαιτέρω ὅτι ἡ μετάβασις ἀπὸ τὴν μιὰ ἀστρολογικὴ ἐποχὴ σὲ ἄλλη συντελεῖται καθὲς 2.155 ἔτη κατὰ προσέγγισιν, καὶ μελετηταὶ τοῦ ἀποκρυφισμοῦ δὲν θεωροῦν ὅτι εἶναι τυχαῖες οἱ καταπληκτικὲς πρὸοδοι τῆς ἐποχῆς μας, ἀλλὰ εἶναι συνέπεια τῆς εἰσόδου στὴν ἐποχὴ τοῦ Ὑδροχόου. Ἄλλὰ οἱ ἀστρολόγοι διαφωνοῦν ὡς πρὸς τὴν ἡμερομηνία ἐνάρξεως τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν σὲ περίοδο 400 ἐτῶν μεταξὺ τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ τοῦ 23ου. Εἶναι ἱκανοὶ νὰ προσδιορίσουν μὲ δευτερόλεπτα τὴν Ἑαρινὴ Ἰση-

μερία, ἀλλὰ ἀδυνατοῦν νὰ καθορίσουν πότε γίνεται ἡ εἰσὸδος στὴν ἐποχὴ τοῦ Ὑδροχόου, διότι τὰ ἀστρολογικὰ του σύνορα δὲν ἔχουν καταγραφῆ μὲ ἀκρίβεια.

Καθὼς εἶναι γνωστὸν, ἡ ἐκλειπτικὴ κινεῖται — βέβαια, βραδύτατα — καὶ τὸ σημεῖον ἔπου διασχίζει τὸν ἰσημερινὸν ἐκάστην ἡμέραν, τὴν Ἑαρινὴν Ἰσημερίαν, κινεῖται διὰ μέσου ἐνὸς ζωδίου σὲ 2.155 ἔτη. Πλήρης περιφορά συντελεῖται σὲ 25.900 ἔτη περίπου. Εἶναι ἡ λεγομένη «προπόρευσις ἰσημερινῶν». Οἱ ἀστρολόγοι τοῦ δυτικοῦ κόσμου κάθουν τὸ λάθος νὰ μὴν προσέχουν, κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ὠροσκοπίων, τὴν θέσιν τῶν πλανητῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἑαρινὴν Ἰσημερίαν, πιστεύοντες ὅτι ἡ Ἑαρινὴ Ἰσημερία εἶναι πάντοτε τὸ πρῶτον σημεῖον τοῦ Κριοῦ, ἐνῶ εἶναι 30 βαθμοὺς μακρὰ, πιθανῶς εἰς τὸν ἀστερισμὸν τῶν Ἰχθύων, ἴσως ὅμως καὶ μεταξὺ τῶν ἀστέρων τοῦ Ὑδροχόου. Τοῦτο συμβαίνει ἐπειδὴ χρησιμοποιοῦν σύστημα βασιζόμενον ἐπὶ τῆς κινεσεως τῆς Ἑαρινῆς Ἰσημερίας καὶ ὄχι ἐπὶ τῶν ἀκρί-

ν ή τ ω ν άστερισμῶν. Παλαιοί Ἴνδοί άστρολόγοι έ χρησιμοποιοῦσαν μέθοδο άσασιμένη έπί τῶν καθωρισμένων άστερισμῶν, άνεξάρτητα άπό τήν κίνηση τής γῆς και τήν προπόρευση. Ένα άλλο σημεῖον ανακύπτει άπό τὸ έρώτημα γιατί δίδεται τόση σημασία στήν Έαρινή Ἰσημερία και άγγοείται ή Φθινοπωρινή. Θά μάς πουν ότι ή Έαρινή Ἰσημερία σημαίωνει τήν πρώτη ήμέρα τής άνοιξης, τήν άφύπνιση τής ζωής για ένα νέο θέρος. Άλλ' αυτό ισχύει μονάχα για τὸ ήμισυ τοῦ κόσμου. Για τὰ νότια πλάτη, ή Έαρινή Ἰσημερία σημαίωνει τὸ τέλος τοῦ θέρους, όταν ή ζωή άποσύρεται. Για τούς λαούς εκείνους πρώτη ήμέρα τής άνοιξης είναι ή Φθινοπωρινή Ἰσημερία. Τότε πού ή Έαρινή Ἰσημερία εισέρχεται στό ζῶδιον τοῦ Ὑδροχόου και ή Φθινοπωρινή στό ζῶδιον τοῦ Λέοντος. Μήπως τότε αρχίζει για τὸ νότιον ήμισφαίριον, μία έποχή τοῦ Λέοντος και άναμειγνύεται διά τῶν τροπικῶν με μία έποχή τοῦ Ὑδροχόου για τούς ὀρειούς; Μερικοί άστρολόγοι είναι οίκτρως άμαθεῖς πάνω στα γεγονότα τής γῆς, τοῦ ήλιακοῦ συστήματος και τίς κινήσεις τῶν πλανητῶν...

Ἡ Φέλιξ Λαίητον περιαιτέρω άναφέρει ότι σέ κάποιον μακρινό παρελθόν ή Ἄστρολογία είχε έξυψωθή σέ Μυστική Ἐπιστήμη, ή ὁποία μελετοῦσε τήν κυκλική κίνηση τῶν οὐρανίων σωμάτων και παρακολουθοῦσε τίς άνταποκριτικές κινήσεις πάνω στίς ψυχικές δυνάμεις πού έπηρέαζαν τὸν κόσμο μας και τούς ανθρώπους. Έ-

καινοί οί άστρολόγοι ήσαν σοφοί. Έκτοτε όμως ή άστρολογία έξέπεσε, καθῶς άνθρωποι άσοφοί, άναρμόδιοι, πολεμισται και κυβερνήται διψάλοοι για δύναμη άξίωναν να εισαχθοῦν στίς Μυστηριακές Σχολές, ὁπότε οί διευθυνται τῶν σχολῶν εκείνων, στήν άδυναμία τους ν' άρνηθοῦν, απέκρυψαν τήν άληθινή γνώση τους και έδημιούργησαν πλαστές και έντυπωσιακές Σχολές για να έξυμενίσουν τούς ισχυρούς. Ἄπόρροια τῶν πλαστῶν σχολῶν είναι τὰ σημερινά ψευδο-έπιστημονικά προγνωστικά τῶν λεγομένων άστρολόγων, άμαθῶν κατά κανόνα ατόμων.

Τὰ 2160 έτη τοῦ Ὑδροχόου

Στὸ ἴδιο περιοδικὸ έδημοσιεύθη άρθρο τοῦ Ρίτσαρντ Ἴλε (Ihle) ὑπὸ τὸν τίτλο «Τὰ 2160 χρόνια μας». Ὁ τίτλος εκφράζει τήν άποψη ότι κατά τούς νεωτέρους άστρονόμους τὸ μήκος τοῦ Μεγάλου Ἀστρικοῦ Έτους (τοῦ απαιτουμένου χρόνου για τήν κυκλική έπιστροφή ένός πλανήτου στίς ίδιες θέσεις και σχέσεις), είναι ὄχι 25.920 έτη (κατά τὸν Πλάτωνα), αλλά μεταξύ 25.413 και 25.976 έτῶν. Ἄλλά αν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὁ αριθμὸς τοῦ Πλάτωνος, θά παρατηρηθοῦν μερικές γοητευτικές «συμπτώσεις» (είναι συμπτώσεις;), για τήν ιδιότητα τοῦ αριθμοῦ 25.920 και τοῦ ένός δωδεκάτου αὐτοῦ, τοῦ 2.160, συνδέονται με τὸν αριθμὸ 9, ὁ ὁποῖος έχει μυστηριακή σημασία. Διαδοχική πρόσθεση τῶν

αριθμῶν μέχρι παραγωγῆς μονοφυηρίου, δίδει τὸ 9. Τὸ αὐτὸ ἀποτελεσμα ἔχομε καὶ μὲ τὴν ἄθροιση τοῦ ἡμίσεος τοῦ Ἀστρικού Ἔτους, 12.960. Επίσης καὶ ἡ ἄθροιση τοῦ δωδεκάτου τῆς συνολικῆς ἔκτασης τοῦ Ἔτους: 2.160. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς δείχνει τὴν διάρκειά τῆς πορείας ἀπὸ τὸν Ἀστερισμὸ τῶν Ἰχθύων στὸν Ὑδροχόο.

Περαιτέρω ὁ συγγραφεὺς λέγει:

«Ποιὰ ἡ διαφορά μεταξὺ Ἰχθύων καὶ Ὑδροχόου, Μία ἀπὸ τις πλέον χαρακτηριστικὲς διαφορὲς συνίσταται στὸ ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ὑδροχόου ἀναπτύσσεται ἡ ἐρευνα γιὰ τὴν ἀλήθεια καὶ ἡ τάσις προσωπικῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν δλότητα. Ἀφυπνίζεται ἡ ἀξιολόγηση καὶ ἡ εὐγένεια. Ἡ ἀνθρώπινη σχέση καλλιεργεῖται στὸ σχῆμα διδάσκαλος-μαθητής, ὅχι κύριος-παπδός. Στὴν ἐποχὴ τῶν Ἰχθύων ἐπικρατοῦσε ἡ ὁμοιογένεια τῶν πίστεων. Στὸν Ὑδροχόο ἐγκαθίσταται ἡ δημοκρατία τῶν ἀνεξαρτήτων καὶ ἐλευθέρων ἀτόμων. Ἡ Ὑδροχολικὴ Ἀδελφότης εἶναι δημοκρατικὴ ὑπὸ τὴν ἀριστη ἐννοία.

Ἄλλη χαρακτηριστικὴ διαφορά εἶναι τὸ ἀνοιγμα πρὸς τὴν διερεύνησι καὶ τὸν περσματισμὸ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀποκρυστάλλωσι τῆς ἐποχῆς τῶν Ἰχθύων. Τὸ παρὸν ἀνεκανοποίητο μὲ τις παραδοσιακὲς θρησκείες καὶ ἡ εὐφορία κινήσεων παγκοσμίου ἀδελφότητος εἶναι μαρτυρίες Ὑδροχολικῆς τάσεως. Καὶ εἶναι μο-

νάχα μία ἀτελής ἀφετηρία. Ὁ Ὑδροχολικὸς ἄνθρωπος δὲν θὰ εἶναι ἀποκλειστικὰ ἐντεταγμένος καὶ ἰδεολογικὰ τεμαχισμένος. Δὲν θὰ εἶναι ἀφοσιωμένος σ' ἓνα ἀποκλειστικὸ διδάσκαλο ἢ σὲ μία ἀποκλειστικὴ ἀτραπὸ. Θὰ εὐρίσκη τὴν ἀλήθεια ὅπου ὑπάρχει καὶ παντοῦ θὰ τὴν ἀναζητῇ. Δὲν θὰ ὑποδέχεται καμμία ἀποψη μὲχρις ὅτου ἀποδειχθῇ σωστὴ στὸν ἴδιον καὶ σίστασθῇ ὑποχρεωμένος νὰ τὴν πιστέψῃ. Ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς τῶν Ἰχθύων ἔπεινε νὰ ὁμιλῇ ἐξ ὀνόματος μίᾶς ἀκέραιστης αὐθεντίας, ὁ Ὑδροχολικὸς θὰ ἀπαντᾷ συχνά στὸς ἀντιθαλάμους τῆς ἀβεβαιότητος. Εὐτυχῶς, ἡ ἀκέραιστη αὐθεντία ὁλοένα ξεπέφτει: σὲ ἀνυποληψία ὑπὸ τὸν καλμὸ τῆς νέας ἐποχῆς. Ἐ' ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ σύνθημα τῆς Θεσοφικῆς Ἐταιρίας «Ὀὐδεμία θρησκεία ὑπερτέρα τῆς Ἀληθείας», ἦταν εἷνας φάρος πού ἐφώτιζε τὸν ὠκεανό, καθὼς ἐμάλαξαν τὰ κύματα τῆς μισαλλοδοξίας.

Ὁ συγγραφεὺς ἀναμεινεί ὅτι στὴ Νέα Ἐποχὴ ἡ Θεσοφικὴ Ἐταιρία θὰ παίξῃ σημαντικὸ ρόλο. Κινήσεις καὶ ὀργανώσεις μονοδιάστατες εἶναι σημεῖα τῆς ἐποχῆς που φεύγει. Ὁ κόσμος θὰ τεῖνῃ πρὸς τοὺς κήπους, μὲ πολλὰ ἄνθη καὶ ποικίλους καρπούς. Τὰ 2.160 ἔτη ἀπὸ τῆς Ἐποχῆς τοῦ Ὑδροχόου θὰ εἶναι ἔτη Προόδου καὶ Ἀλήθειας.

**Γερματίζεται
ἢ Κάλλι - γεούγκα;**

ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ τῆς ἀναμεινο-

μένης (ή και άρξαιμένης) Έποχής του Ύδροχόου με την λήξη της Έποχής της Κάλι (Ινδικής θεάς της έχθρικότητος και των δεινών του ανθρώπου, άλλως καλουμένης Δουργά = δυσπρόσιτης) ύπεστηρίχθη σέ έρώτησι πρὸς τήν Θεοσοφική Έταιρία της Άγγλίας. Στο περιόδικό της έδωσε άπάντηση ο δόκτωρ Κορόνα Τριού (Τρεν). Η έρώτησις είχε ως έξής: Στην «Μυστική Διδασκαλία» της Μπλαβάτσου αναφέρεται ότι ή Έποχή της Κάλι (Κάλι - Γιούγκα) θά διαρκούσε 432 χιλιάδες έτη. Και έάν ληφθῆ ύπ' όψιν, ότι τὸ ξεκίνημά της τοποθετεῖται κατά τὸν θάνατο τοῦ Κρίσνα, τὸ έτος 3102 π.Χ., άπομένει νά διανυθῆ μεγάλη διάρκεια. Πῶς όμως μερικοί συγγραφείς, όπως ο Ρούντολφ Στάϊνερ και ο Ρενέ Γκενόν, ύποστηρίζουν ότι ή Κάλι - Γιούγκα θά έχη διάρκεια μόνον 5000 έτων, άρα θά τέρματισθῆ με τὸν τρέχοντα αἰώνα;

Η άπάντησις ήταν: ο αριθμὸς τῶν 432.000 έτων της Μπλαβάτσου είναι σωστός. Άλλά ή συγγραφεὺς της «Μυστικής Διδασκαλίας» έγραψε επίσης περὶ «κύκλων» της Κάλι - Γιούγκα, έκαστος τῶν όποίων ύποδιαιρεῖται σέ «ύπο-κύκλους». Άκόμη, έγραψε ότι ο συνολικός αριθμὸς τῶν 432.000 έτων πρέπει νά κατανεμηθῆ στίς διάφορες «Φυλές». Και κατά τὸν δόκτορα Τριού, έκ της συνολικής διαρκείας της Κάλι - Γιούγκα άναλογοῦν περίπου 43.000 έτη γιά τήν 5η Ρίξα - Φυλή, αλλά ο κύκλος αὐτός ύποδιαιρεῖται σέ ύπο-κύ-

κλους διαρκείας 5.000 έτων έκαστος. Ένας τέτοιος ύπο-κύκλος, πὸς άρχισε τὸ 3.102 π.Χ. θά έπρεπε νά λήξη περὶ τὸ 1897.

Η Μπλαβάτσου έγραψε στο «Θεοσοφικὸν Γλωσσάριον» (έκδοσις 1892), ότι ο ύπο-κύκλος θά έκλεινε τὸ 1897 και ότι, όπως συμβαίνει περὶ τὸ τέλος έκάστου κύκλου, θά έσημειώνετο έξαρσις της Έπιστήμης και άλματώδης επίδρασις εἰς τήν άποκάλυψι τῶν μυστικῶν της Φύσεως. Συγκεκριμένως προέβλεψε ότι «θά άνηγειρετο σοβαρῶς ο πέπλος της Φύσεως και ή ύλιστικῆ επιστήμη θά ύφίστατο δεινὸν πλήγμα».

Εἶναι αξιοσημείωτον, παρατηρεῖ ο δόκτωρ Τριού, ότι εκείνην ακριβῶς τήν περίοδο έγινε ή άνακάλυψις τοῦ Ραδίου (τὸ 1898, από τὸ ζεύγος Κιουρί, στο Παρίσι). Η Βρεταννική Έγκυκλοπαιδεία έχει περιγράψει κατά τρόπον έξαιρετικό τὸ στοιχείον αὐτὸ και τὰ παράγωγα της ραδιενεργοῦ άποσυνθέσεώς του. Ένα από αὐτά, τὸ μόριον α λ φ α έξέρχεται από τὸ κέντρον ένός ατόμου τοῦ ραδίου με ταχύτητα περίπου 10.000 μιλίων στο δευτερόλεπτο. Τὸ έλαφρότερο μόριον β ή τ α, πὸς εἶναι ήλεκτρόνιον, έχει ταχύτητα κυμαινομένη από 50.000 έως 186.000 μίλια στο δευτερόλεπτο. Η ταχύτης τοῦ φωτός εἶναι 186.000 μίλια τὸ δευτερόλεπτο.

Η έρευνα της ραδιενεργοῦ άποσυνθέσεως και ή μελέτη τῶν διαφόρων τύπων άκτινοβολίας από τὸ ράδιο και άλλα άτομα, ώδήγησε στην άνάπτυξη νεωτέ-

ρων απόψεων για την δομή της ύλης. Η αντίληψις του 19ου αιώ- νος περί του ατόμου σαν «μπί- λιας του μπιλιάρδου» εγκαταλεί- φθη και αντικατεστάθη από την σύγχρονη επιστήμη της ατομι- κής φυσικής. Τα άτομα σήμερα θεωρούνται ως εκφράσεις ενερ- γείας αναριθμητών υπο-ατομικών μορίων, πρωτονίων, ουδετερονίων, ηλεκτρονίων κλπ. Οι σύγχρονες ανακαλύψεις υπήρξαν σημαντι- κές από φιλοσοφικής απόψεως, διότι έδωσαν βαρύτητα σε θεολο- γίες της «Μυστικής Διδασκα- λίας», όπως ή προαναφερθείσα, και έμείωσαν την ύλιστική περί του κόσμου αντίληψη.

Χαρακτηρισμός των Έποχων

«ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΥΔΡΟΧΟΙ- ΚΗΣ ΕΠΟΧΗΣ» είναι ο τίτλος άρθρου, που έδημοσιεύθη στο έ- πίσημο περιοδικό της παγκοσμίου Θεοσοφικής Έταιρίας (The Theosophist, Adyar, τεύχος Αύ- γούστου 1977), από τον «Άδελ- φό Τζών», χωρίς άλλα στοιχεία αυθεντικότητας, με την πρόσθετη έν- δειξη ότι ήταν όμιλία που έγινε, τον Ιούλιο 1976, στο «Κέντρον Θεοσοφικών Μελετών και Έρευ- νών».

Υπεστήριξε ότι η είσοδος στην έποχή του Υδροχόου, έγινε κατά την στροφή του 19ου αιώνας προς τον 20όν. Ήδη περνούμε την περίοδο της α υ γ ης της Υδρο- χαϊκής έποχής.

Μερικά αποσπάσματα της όμι- λίας:

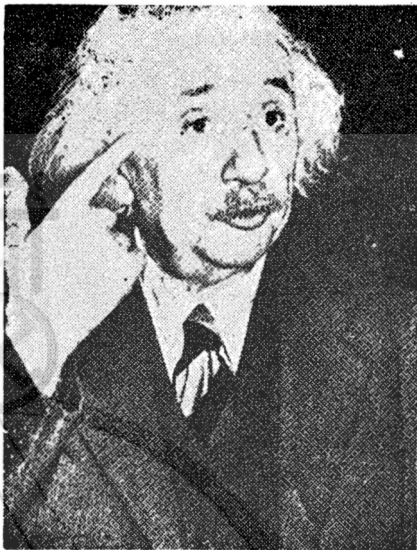
«Η προηγηθείσα Έποχή των Ίχθύων έκυριαρχείτο από το στοιχείον της θαλάσσης, γενικώ- τερα το υδάτινον στοιχείον. Χα- ρακτηριστικά σήματα των ευρω- παϊκών έθνων ήσαν οι Μεγάλες Άρμάδες και η έξερευνησις της γης από θαλάσσης. Στην άκμή της έποχής ανεφάνη η ατμομηχα- νή, χρησιμοποιούσα το νερό ως πρώτην ύλην. Κατά την έποχή του Υδροχόου επικρατεί το όμι- χλώδες στοιχείον που καταλαμ- βάνει το χώρο μεταξύ των ουρα- νίων σωματών, δηλ. τον άέρα. Άνεδαίνουμε από το νερό στον ά- έρα και φθάνομε στη σφαίρα έ- πιρροής των ενεργειακών κυμά- των ύψηλης συχνότητας. Αυτή έδωσε ροπή στη σειρά των έσφυ- ρέσεων του τρέχοντος αιώνας. Η ατμομηχανή μεταβάλλεται σε μη- χανή έσωτερικής καύσεως. Τα πρώτα δήματα έγιναν με τις δια- στημικές πτήσεις. Το τηλέφωνο έπροχώρησε στο ραδιόφωνο, προς το ραντάρ και την τηλεόραση. Από τις έμβολοφόρες μηχανές έφθάσαμε στις πυραυλοκίνητες.

Έπί του ανθρωπιστικού πεδί- ου, η έπιρροή του Υδροχόου παρατηρείται στην κίνησι από τον έθνικισμό, τον δογματισμό και τον ατομικισμό της έποχής των Ίχθύων, προς τα χαρακτη- ριστικά σημάσια του Υδροχόου, που είναι η άδελφότης, η κοινό- της, η συνεργασία, το ένωτικό όραμα. Έτσι οι πράξεις πειρα- τείας των ισχυρών έθνων επί των αδυνάτων έμετριάσθησαν με τον σχηματισμό πρώτα της Κοι- νωνίας των Έθνων και έπειτα του Όργανισμού Ήνωμένων Έ-

θνών. Οί θρησκευτικοί πόλεμοι του παρελθόντος παραμερίσθηκαν από τον θρησκευτικόν οικουμηνισμὸν καὶ τὸν μεταξύ τῶν θρησκευτικῶν διάλογο.

Ἡ Μαντάμ Μπλαβάτσου ὑπῆρξε κήρυξ τῶν ἐπερχομένων μεταβολῶν. Μᾶς ἔδωσε τὸ διάγραμμα τοῦ ἐνωτικοῦ δράματος καὶ ἐχαρτογράφησε τὴν ἀτραπὸν πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν πείρα, πού εἶναι πηγὴ ὄλων τῶν θρησκευτικῶν. Ἔδωσε ὀρμὴν στὴν ἰδέα τῆς παγκοσμίου ἀδελφότητος. Ἐπροκάλεσε τοὺς ἐπιστήμονες μὲ τίς ἀπαρχαιωμένες ἀντιλήψεις ν' ἀντικρῦσουν τὸν κόσμον ὅσον ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν διάστημα. Ἐζήτησε δυναμικὴ ἀλλαγὴ· στίς ἀπόψεις τῶν ἐπιστημόνων, θρησκευτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀναμορφωτῶν, τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ.

Ἐπῆρξαν καὶ ἄλλοι οἱ ὅποιοι ἐδοθήθησαν στὴν γεφύρωση τοῦ κενοῦ μεταξύ Ἰγθύων καὶ Ἰδρόχου. Ὁ Βιβεκανάντα ἔδωσε ἔκφρασι· στὸ ἐνωτικὸν ὄραμα καὶ μετέδωσε τὸ ἴδιον κάλεσμα ἀδελφότητος καὶ συνεργασίας, πού βασίζεται στὴν βαθεῖαν γνῶσιν τῆς Αἰώνιας Ἀλήθειας. Ὁ Μᾶξ Μύλλερ, ἔκαμε προσιτὴν τὴν Ἀγγλίαν τὴν λογοτεχνίαν τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ Ἄϊνσταϊν, μὲ τὴν θεωρίαν τῆς Σχετικότητος, ἐκλυδώνισε τὴν λέμβον τῶν ἐπιστημόνων ἐκείνων πού ἐξακολουθοῦσαν νὰ λιχνίζονται στὸν πομπώδη ὑλισμὸν. Ὁ Κάρλ Γιούγκ μᾶς ἔδωσε κλασικὸν παράδειγμα τῆς μεταβατικῆς πορείας ἀπὸ τοὺς Ἰγθεῖς στὸν Ἰδρόχον. Ἐξεκίνησε ὡς μαθητῆς τοῦ Φρόϋντ, μὲ

ΑΛΜΠΕΡΤ ΑΪΝΣΤΑΪΝ

«Ἐκλυδώνισε τὴν λέμβον τῶν ὑλιστῶν»

ἀντίληψιν ματεριαλιστικὴν καὶ ἐγκόσμιαν γιὰ τὴν ἀνθρώπινον φύσιν. Ἀναπτυσσόμενος καὶ περνώντας ἀπὸ μελέτες καὶ πείρα, ἔγινε ἀριστουργηματικὸς ὑποστηρικτῆς τῆς «ἀτραποῦ», μὲ ἀφετηρίαν τὴν παραδοσιακὴν σοφίαν. Ὅμως προσφάτως ἐσημειώθη ἡ ἄκρως ἐκπληκτικὴ στροφὴ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Ἰδρόχικὴν ἐπιρροήν. Θὰ ἔλεγε κανεὶς μάλιστα, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης, ἔγινε ἡγέτης στὸ πεδίου αὐτῷ. Ἐθέσπισε τὸν διάλογο μεταξύ θρησκευτικῶν καὶ ἐντὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν του. Τρομερὴ ἔμφρασις ἐδόθη στὴν κοινωνικὴν δικαιοσύνην, ἡ ὅποια ἀποτελεῖ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῆς ἀδελφότητος. Παλαιότερα ἡ Ἐκκλησία διεκδικοῦσε τὸ μονοπώλιον τῆς ἀλήθειας καὶ θεωροῦσε καθέναν ἕξω ἀπὸ

τά δικά της όρια ως άμικτωλόν καταδικασμένον εις αιώνα κλάσιν. Τώρα ή θέσις του Βατικανού είναι ότι το "Άγιον Πνεύμα μπορεί να εκδηλώνεται όπου θέλει και ότι εντός οιασδήποτε θρησκείας δύναται να εκδηλωθή αληθινή αγιότης, ακόμη δε και άγνωστικιστα ή άθεσι μπορεί να είναι άνθρωποι καλής πίστεως και υποδειγματικής διαγωγής. Σε κάθε κρυφή γωνιά της Έκκλησίας, σημειώνεται με άφύπνισις της πρωταρχικής έννοιας της λέξεως Καθολικός, που εσημειαινε παγκοσμιότητα και όχι αποκλεισμόν.

Η αυστηρή δομή της κοινωνίας και της Έκκλησίας των περασμένων 100 ετών έχει τώρα καταρρεύσει και τελεί εν διαλύσει. Η θέσις άπομονώσεως διαφόρων έθνών εξεπέρας το κορύφωμά της και τώρα πιά, με εξαίρεση χώρες υπό ανάπτυξη, ή κραυγή για έθνικισμό άνήκει στο παρελθόν. Η νησιωτική θέσις διαφόρων θρησκευτικών παραδόσεων είναι άπορχαιωμένη και ή ενέργεια που έσπαταλάτο για άμοιβαία καταδίκη μεταστράφη σε κώμα συνεργασίας και ειλικρινή προσπάθεια κατανοήσεως. Η διαστύρωση των πολιτισμών έγινε ο κανών σήμερα, παρά ή εξαίρεσις. Η συνεργασία μεταξύ ατόμων, ίδρυμάτων, οργανώσεων και έθνών άναζητεί θραδέως τον δρόμο της, ο οποίος οδηγεί στην Παγκόσμιον Άδελφότητα.

Η μεταλλαγή των δομών είναι παντού αισθητή. Στην Ίνδία οι γονείς σκανδαλίζονται από την Δυτική ήθικη χαλαρότητα,

που εισβάλλει μαζί με την ένδυμασία του δυτικού κόσμου. Στην Δύση, ή Χάθα Γιόγκα διδάσκειται αντί της παλαιάς γυμναστικής και ο Διαλογισμός διαδίδεται ευρύτατα. Η παλαιά αθθεντία των Έκκλησιών θρηματίζεται και γίνεται κανών ο συγχρητισμός.

Διαμορφώνεται βαθμηδόν ένας νέος τύπος ανθρώπου, του Υδροχοικού ανθρώπου.

Κριτική

για την Ε. Ε.
και αντίθετοις

Ο άμικτωλής αναφέρεται σχετικώς δια μακρών στις σύγχρονες εκδηλώσεις της νεολαίας εκείνης ή οποία ρεπει στα ψυχροδελικά «χόρτα» ή χημικά προϊόντα, ως εκδηλώσεις της εποχής του Υδροχόου, που δοηθούν στην διεύδυση στον πέραν της συνειδήσεως χώρο. Δεν παραλείπει να τονίση τις προσιδοποιήσεις των κατόχων της γνώσεως εναντίον τέτοιας έμπειρίας, που την παρομοιάζουν με περπάτημα στην κόψη του Ξυραφιού. Έξ άλλου, άσκει σκληρή κριτική εναντίον της Θεοσοφικής Έταιρίας. Άνήκει, λέγει, σ' άλλον αιώνα. Δεν μπορεί ν' άποδώση το προσδοκώμενον έργο, διότι «δεν οργανώνεται ή άγάπη από την «γραφειοκρατία». Καί θ' αληθεύση το του Ίησού «έσονται οι πρώτοι, έσχατοι».

Συδρομηται του περιοδικού της Θεοσοφικής Έταιρίας έσπευσαν να εκφράσουν την δια-

φωνία τους σ' αυτές τις απόψεις.

Αυτό που ο «άδελφός Τζών» αποκαλεί «γραφειοκρατία» της Θεοσοφικής Έταιρίας—λέγει ένας επιστολογράφος—είναι η οργάνωσις ή οποία υπηρέτησε την Έταιρία και της εξησφάλισε έναν κίωνα ζωής, στην διάρκεια του οποίου έδίδαξε και εφώτισε. Είναι αλήθεια ότι η Θεοσοφική Έταιρία δεν προσελκύει μάζες ανθρώπων και δὴ νέων στην εποχή μας, αλλά δὲν επιτρέπεται νὰ τὸ ἐπιδιώξη μὲ θυσία τῶν ἀρχῶν της. Πολλοὶ σημερινοὶ νέοι ἀναζητοῦν «λακτίσματα». Ἐπιθυμοῦν κάτι τὸ μαγικό, μαύρη

μαγεία ἴσως, γρήγορα ἀποτελέσματα. Ἐμεῖς δὲν τὰ ὑποσχόμεθα, οὔτε ἐνθαρρύνομε τὰ ψυχροδελικά φάρμακα γιὰ πρόσκαιρη «ὑπερκόσµια» ἐµπειρία καὶ κατάληξη τὸ ψυχικὸ βαράθρωµα. Τοῦναντίον, ζητοῦµε θυσίες καὶ σκληρὴ ἐργασία. Προσφέροµε ἀδελφικὴ ἀγάπη. Θὰ ἔπρεπε νὰ βοηθήσωµε αὐτὴ τὴ νεολαία, ἀλλὰ δὲν τοὺς θέλοµε στὶς γραµµές µας—πάντως τοὺς ἀγαποῦµε ὅλους. Ὅσο γιὰ τὴν οργάνωση τὴν ἴδια, ἂν πράγματι εἶναι ἀχρηστη, θὰ ἔπρεπε νὰ κατεδαφισθῆ, ἀλλὰ τὸ ἔργον τῆς κατεδαφίσεως εἶναι εὐκόλο, δύσκολο εἶναι τὸ χτίσιµο.

ΣΑΡΑΝΤΟΥ ΠΑΥΛΕΑ

ΤΟ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟ

(Συνειδησιακός διάλογος)

- Μία φωνή : Στείλαμε αγγελιαφόρους για να φωναζουμε ανθρώπους, να γεμίσουμε τις αίθουσες των διαλέξεων
- Ἄλλη φωνή : Στείλαμε ειδικούς αγγελιαφόρους και μᾶς αποκρίθηκαν πῶς δὲν ὑπάρχουν πια πουθενά πραγματικοὶ ἄκροατές.
- Ἄλλη φωνή : Γιατί ὅλοι οἱ ρήτορες εἶχαν κατασταλάξει τ' αὐτιά τῶν ἄλλων μὲ τὸ ψέμα σὰν ἀλήθεια νὰ γεμίζουν.
- Ἄλλη φωνή : Πού εἶναι λοιπὸν οἱ πραγματικοὶ ἄκροατές;
- Ἄλλη φωνή : Πού εἶναι λοιπὸν οἱ πραγματικοὶ ρήτορες;
- Ἄλλη φωνή : Πού εἶναι οἱ ρήτορες τῆς ἀλήθειας, ἐκείνης τῆς ἀλήθειας.
- Φωνὴ τοῦ βαθύς : Πάντοτε τώρα θὰ μιλάτε σ' ἄδειανὰ καθίσματα, κί' ἄς εἶναι κί' αὐτὰ γεμάτα.
- Ἄλλη φωνὴ τοῦ βαθύς : Βαρεθηκαμε τὴ βιτρίνα τῶν δογμάτων.
- Ἄλλη φωνή : Δε θέλουμε πιά δογματα, δε θέλουμε δὲν πιστευουμε στὰ διαφορα τὰ δογματα.
- Ἄλλη φωνή : Γεμίσαμε μὲ δογματα, μὲ δογματα μὲ δογματα!
- Ἄλλη φωνή : Οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν καμιά χαρὰ γιὰ νὰ ἔναι ζεστοί, γιὰ νὰ ἔχουν μιὰ ζεστὴ καρδιά.
- Ἄλλη φωνή : Οἱ ἄνθρωποι δὲν πιστεύουν πιά στὴν ὑποταγή.
- Ἄλλη φωνή : Δὲν παραδέχονται τοὺς σημερινούς ἄρχοντες, τοὺς κενούς ἢ τοὺς ψευδεῖς.

*Αλλη φωνή : Δέν υπάρχουν πραγματικοὶ ἀκροατές, δέν υπάρχουν πραγματικοὶ ρήτορες.

*Αλλη φωνή : Φοροῦμε λοιπόν τὴν ἀκροαματικὴ φορεσιά μας καὶ πηγαίνουμε νὰ κάνουμε τὰ καθίσματα τῶν διαλέξεων πιὸ κενά.

*Αλλη φωνή : Σὰ νὰ βρισκόμαστε μέσα σὲ φυλακὴ καὶ κάποτε ἴσως ἀκούμε τοὺς ξεχασμένους χτύπους τῆς ψυχῆς μας σ' ἓνα ἀλφάβητο, ποὺ κάποτε τὸ ξέραμε καὶ τώρα τὸ ἔχουμε λησμονήσει ἀπὸ καιρό. Τώρα δέν μπορούμε ν' ἀκούσουμε τοὺς χτύπους τῆς ψυχῆς μας, γιὰ νὰ σπάσουμε τὸ συνωστισμό τῆς ἐρημιᾶς μας, τῶν τειχῶν τὰ δυνατά, τ' ἄφθονα, τὰ πλούσια τ' ἀθροίσματα.

Φωνὴ τοῦ βάθους : Τὰ καθίσματα, λοιπόν, ὅλα τὰ καθίσματα τῶν διαλέξεων εἶναι κενά πολὺ κενά κι' ἄς δειχνόνται κοσμικὰ καὶ γεμάτα καὶ κομψά, σύμφωνα μὲ τὴν κομψὴ επιδειξὴ τῶν λέξεων ποὺ φτερουγίζουν ἀπὸ τὰ χεῖλη τῶν μάταιων ρητόρων.

Φωνὴ τοῦ βάθους : Στὴν πραγματικότητα, λοιπόν, δέν ἔχουμε κανένα νὰ καλέσουμε, δέν ἔχουμε πραγματικούς ἀκροατές, δέν ἔχουμε πραγματικούς ρήτορες, παρὰ μόνο τὴν μεγάλην Ἥχῳ τῆς ἐρημιᾶς μας!

Χωρὶς διαμαρτυρία καμιά

*Ἦταν καλὰ περιτυλιγμένη στὰ χρυσά καὶ τὰ πορφυρά τους ἱερατεῖα, τότε ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ μεγάλοι μας κύριοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Θεοῦ πάνω στὴ Γῆ κι' οἱ κυβερνήτες συνιστοῦσαν μὲ τὰ σχολεῖα, μὲ τὶς ἔφημερίδες τους καὶ τὰ ραδιόφωνα, νὰ μὴν ἀνησχοῦμε σκεπασμένοι μὲ τὸν πιστὸ Χριστιανισμό μας. Καλὰ κοιμόμασταν στὰ κρεβάτια μας ἐμεῖς οἱ πολιτισμένοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης, γιὰτὶ δέν ξέραμε καλὰ δέν ἔφτανε καλὰ στ' αὐτιά μας, πῶς μὲ μιὰ ψυχρὴ διαταγὴ σφάζονταν σειρὲς ὀλόκληρες μεγάλες Ἀρμενίων, ξυπνημένων μόλις ἀπὸ τὸν ὕπνο τους, ἄντρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδιὰ μικρά, παιδιὰ τῆς ἀγκαλιᾶς καὶ παιδιὰ τῆς μήτρας, ὀλόκληρες ἀτέλειωτες σειρὲς ἀπὸ ἓνα καὶ μισὸ ἑκατομμύριο ἀνθρώπους, σὲ σειρὲς ἀτέλειωτες, τελειωμένες μόνο στοὺς σκοτεινοὺς τοίχους τῆς σφαγῆς τους.

Είμαστε πάλι καλά ντυμένοι με το Χριστιανισμό μας,
 όταν εκατομμύρια - εκατομμύρια στοιβαζόνταν σε στοιβές
 προσφυγες, εξόριστοι από τις πατρίδες τους, μέσα σε σκοτεινά θα-
 γονια με τις γυναίκες και τα παιδιά και τους άντρες,
 τρομαγμένα σώματα της πείνας, τρομαγμένες οι καρδιές για την
 εγκαταλείψη τους.

για την απώλεια κάθε προσδοκίας και πατρίδας,
 για να σέρνονται σα ζώα φοβισμένα
 στους θαλάμους των αερίων και τα άχορταγα κρεματόρια.

Κι' έμεις ακίνητοι, χωρίς διαμαρτυρία, βαρείς, χωμένοι ολοκληρωί
 μέσα στον θαρρ, τον προχωρημένο τον Χριστιανισμό μας!

Κλεψύδρα

Σα να 'ναι η Γη ένα πελώριο Δικαστήριο με χιλιάδες δικαστές άο-
 ρατους, κρυμμένους πίσω από τα δέντρα και τα δάση
 μέσα στους συνωστισμούς των πολεών, μέσα στην κραυγή των γλά-
 ρων και της θάλασσας.

σα να 'ναι ένα πελώριο Δικαστήριο η Γη
 με τις κλεψύδρες έτοιμες, για να γεμίζουν και ν' αδειάζουν με τις
 απόλογίες μας.

Κι' έμεις να 'μαστε άνυπερασπιστοι, κατατρομαγμένοι
 σαν του ανθρώπους του Κάφκα να ζητούμε, όπως αυτός,
 τους καταλληλους συνηγόρους να μας υπερασπίσουν,
 να σχηματίσουν ένα φράγμα μπροστά στα κατηγορητηρια
 τα πολυαριθμα των άλλων να κάνουμε ένα τοίχον
 από συνηγόρους αδιαπέραστο, ώστε να μην αφήνεται
 κανένα κενό και εισχωρούν με το σκοταδι τους
 οι τυφλοποντικές και την υπεράσπιση των συνηγόρων μας γκρεμί-
 ζουν.

Ω να 'χουμε ένα φρούριο από συνηγόρους αρμοδιους κι' έμπει-
 ρους μέσα στον ορισμένο χρόνο της κλεψύδρας
 για ν' άσκούμε την υπεράσπισή μας και την απόλογία μας να έπι-
 τελούμε,

όταν μας ρωτούνε, γιατί πνίξατε και δε σωκάσατε τους ναυα-
 γούς μας στη Ναυμασία των Αργινουσών,
 γιατί αφήσατε να γεμίση με χιλιάδες έλληνικά σφαγμένα σώματα
 εκείνος ο Σαγγάριος

και στο μακρος των χιλιομέτρων της Άσίας ένας άπαθής ήλιος
 Αυτόκράτορας

κατά μήκος χιλιομέτρων πολλών,
 τα όσα των νέων εκείνων Έλλήνων,
 σαν άπλωμένες σταφίδες να στεγνώνουνε και να γυαλίζουν,

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

«ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ»

Τόμος Α'

Άπο τήν Προϊστορία
μέχρι τήν Άναγέννηση:

Τόμος Β'.

Άπο τήν Άναγέννηση
ώς τούς σημερινούς

Α' Τόμος δρχ. 100

Β' Τόμος » 120

J. J. van der Leeuw

ΘΕΟΙ ΣΕ ΕΞΟΡΙΑ

Ἑλληνική ἀπόδοση (Κ.Ν.Μ.)

Α Φ Ι Ε Ρ Ω Σ Η

Στον Διδάσκαλόν μου
Charles W. Leadbeater,
πρὸς τὸν ὅποιον ἡ ἔφειλή
μου εἶναι ἀνυπολόγιστη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Τὸ δράμα τῆς ἐξόριστης ψυχῆς

Ἡ Ἄτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ ὀνομάζεται συχνὰ καὶ Ἄτραπὸς τοῦ Πόνου. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ τὴν ὀνομάζωμε Ἄτραπὸ τοῦ Πόνου καὶ ὄχι Ἄτραπὸ τῆς Χαράς. Ὅ,τι εἶναι πόνος γιὰ τὴν κατώτερή μας φύση, εἶναι χαρὰ γιὰ τὸν ἀνώτερο ἑαυτὸ μας. Ἀπὸ τὴν ἀποψη, ἀπὸ τὴν ὁποία βλέπομε τὰ πράγματα, ἐξαρτᾶται κατὰ πόσον ἡ πείρα μας εἶναι χαρωπὴ ἢ θλιβερὴ. Ὁ ἄμεσος σκοπὸς ἐπάνω στὴν Ἄτραπὸ τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ εἶναι ἡ πραγματοποίησις τῆς ἐνώσεως τοῦ κατωτέρου καὶ τοῦ ἀνωτέρου ἑαυτοῦ. Ἡ ἐνωσις αὕτη πραγματοποιεῖται κατὰ τὴν πρώτη ἀπὸ τῆς Μεγάλαις Μύθαις. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ τῆς ἀτομικοποιήσεως, δὲν ὑπάρχει στὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς γεγονὸς σπουδαιότερον ἀπὸ τὴ Μύθον. Εἶναι μιὰ νέα ἀρχή, ἡ ἀρχὴ μιᾶς νέας ζωῆς, ζωῆς ἐνσυνείδητης στὸν ἴδιόν μας πραγματικὸ Ἐαυτὸ ἢ Ἐγώ.

Ἡ ΑΦΤΙΝΙΣΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος, στὴν ὁδοιπορίαν του διὰ μέσου τῆς ὕλης, συνταυτίζει τὸν ἑαυτὸ του μὲ τὰ σώματά του καὶ ἀκολουθεῖ τῆς προτροπῆς τους, λησμονώντας τὴν ἀληθινὴν θεϊκὴν του φύσιν, δὲν ὑποφέρει, ἀλλὰ εἶναι ἐκανοποιημένος κατὰ τρόπο ζωικόν. Μόνον ὅταν ἡ ψυχὴ, στὴ γῆϊνήν της φυλακίαν, ἀρχίζει νὰ ἀναπολῆ τὴ θεϊκὴν ἐστίαν, μακρυνὰ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ζῆ ἐξόριστη, ὅταν, διὰ μέσου

τῆς ἀγάπης, τῆς ὀραιότητος ἢ τῆς ἀληθείας, ἀφυπνίζεται ἡ συναίσθησις τῆς ἀληθινῆς φύσεώς της, τότε ἀρχίζει ὁ πόνος. Καθλωμένοι, ὅπως ὁ Προμηθεύς, ἐπάνω στὸν βράχο τῆς ὕλης, αἰσθανόμεθα ὅτι εἴμεθα δεσποῦτες καὶ ἐξορίστοι, μόνον ὅταν ἀποκτήσωμε συνείδηση τῆς ἀληθινῆς μας ὑπάρξεως. Τέτοια θὰ ἦταν ἡ ζωὴ ἐκείνου, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὶς ἡμέρας τῆς νεότητός του, ἐξορίστηκε ἀπὸ τὴν πατρίδα του καὶ ἔζησε πολλὰ χρόνια ἀνάμεσα σὲ ξένους καὶ θυμῶνται ἀμυδρά, ἀνάμεσα στὶς στερήσεις καὶ τὶς ταλαιπωρίες τῆς ἐξορίας του, ὅτι κάποτε ἐγνώρισε διαφορετικὸ περιβάλλον. Ἄν ὅμως, κάποια ἡμέρα, ἀκούσῃ ἓνα τραγούδι, πού ἐγνώρισε στὴ νεότητά του, θυμῶνται μὲ αἰφνιδία ἀγωνία ὅλα ὅσα ἔχασε καὶ αἰσθάνεται μὲ πόνο ὅτι εἶναι ἐξοριστός, μακριὰ ἀπὸ κάθε τι πού τοῦ ἦταν ἀγαπητό. Στὴν ἀνάμνηση αὐτῆ τοῦ γεννιέται ὁ πόθος γιὰ τὴν πατρίδα του καὶ διαρκῶς μεγαλώνει. Τότε ἀρχίζει ὁ πόνος καὶ ἡ πάλη. Ὁ πόνος λόγῳ τῆς ἐπιγνώσεως ὅσων ἔχασε καὶ ἡ πάλη στὴν προσπάθεια νὰ ἀποκτήσῃ ξανά ὅσα εἶχε ἄλλοτε.

Μὲ ὅμοιο τρόπο, ἡ ἀφύπνιση τῆς ψυχῆς, ὅταν ἔρχεται στὴν πορεία τῆς ἀνθρώπινης ἐξελίξεως, φέρνει, ὄχι μόνον χαρά, ἀλλὰ καὶ πόνο μαζί. Ὅσον καιρὸ ὁ ἄνθρωπος ζοῦσε τὴ ζωικὴ ζωὴ τῶν σωμάτων του, ἐγνώριζε ἓνα εἶδος εὐχαριστήσεως. Ἀλλὰ μὲ τὴν ἀνάμνηση τῆς ἀληθινῆς του φύσεως, μὲ τὸ ὄραμα τοῦ κόσμου, στὸν ὁποῖον ἀνήκει, γεννιέται ἡ μακροχρόνια πάλη, κατὰ τὴν ὁποία προσπαθεῖ νὰ ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῶν κόσμων τῆς ὕλης, μὲ τὰ ὁποῖα ἔδεσε τὸν εαυτό του μὲ τὰ σώματά του. Ἐνῶ μέχρι τότε δὲν εἶχε τὴ συναίσθηση ὅτι τὰ σώματά του ἀποτελοῦσαν περιορισμό, τώρα τοῦ φαίνονται ὅπως ὁ φλεγόμενος χιτώνας τοῦ Νέσσου, καὶ ὅσο προσπαθεῖ νὰ ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τὴν ἐπαφή τους, τόσο περισσότερο προσκολλῶνται σ' αὐτόν. Ἀντιλαμβάνεται τὸν εαυτό του ὡς ἓν διπλὸ πρόσωπα. Ἐχει τὴ συνείδηση ἐνὸς ἠηγήτορου θεοῦ Ἐαυτοῦ, ὁ ὁποῖος τὸν καλεῖ διαρκῶς νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν οὐράνια πατρίδα του, καὶ συγχρόνως αἰσθάνεται μιὰ ὑποδεέστερη ζωικὴ φύση, τὴ συνείδησή του προσκολλημένη στὰ σώματά του καὶ δεσποζόμενη ἀπ' αὐτά.

Η ΗΘΙΚΗ ΠΑΛΗ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΙΟ

Δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερο πρόβλημα, οὔτε μεγαλύτερη δυσκολία στὴν ἀνθρώπινη ζωὴ ἀπὸ τὸ συναίσθημα, ὅτι εἴμεθα συγχρόνως δύο πρόσωπα. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἀναφερόμενος στὸν ἀγῶνα τοῦ νόμου τῶν μελῶν τοῦ σώματος ἐναντίον τοῦ νόμου τοῦ πνεύματος, ἔγραφε πρὸς Ρωμαίους (ζ' 19—24): «Οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὁ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράττω. Εἶ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακόν παράκειται· συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ

τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοῦς μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμιματίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. Τακαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;». Τὸν ἀγῶνα αὐτὸν μέσα στὸν ἄνθρωπο, ἴσως κανεῖς δὲν τὸν περιέγραψε βαθύτερα ἀπὸ τὸν Ἄγ. Αὐγουστῖνο στὶς «Ἐξομολογήσεις» του. Γράφει: «Με ἀνήρπασε πρὸς σέ ἡ καλλονή σου, ἀλλὰ με ἀτέσπασε ἀπὸ σέ τὸ ἴδιο τὸ βάρος μου, ποῦ ἦταν ἡ συνήθεια τὸν σαρκικῶν μου παθῶν». Καὶ ἄλλου γράφει: «Οἱ χαρὲς τῆς ζωῆς μου, ποῦ εἶναι ἀξιοθρήνητες, θρῖσκονται σὲ πάλη με τίς θλίψεις μου, καὶ ἀκοιη δὲν γνωρίζω πρὸς ποῖο μέρος θὰ κλίνη ἡ νίκη». Εἶναι ἡ αἰώνια ἐντιπωση τοῦ ἀνθρώπου ποῦ παλεύει, τὴν ὁποία με τόση ἐπιθυμία ἐκφράζει ὁ Γκαῖτε, λέγοντας: «Δύο ψυχὲς κατοικοῦν στὰ στήθη μου», ἡ ἐντιπωση κάθε ἑνὸς ποῦ θρῖσκειται ἐπάνω στὴν Ἄτραπὸ τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ. Εἶναι ἡ ἐντύπωση κάθε ἀνθρώπου, ποῦ προσπαθεῖ νὰ ζήσει εὐγενῶς, σύμφωνα με τίς ὑπαγορεύσεις τοῦ ἀνώτερου ἑαυτοῦ του καὶ ἐμποδίζεται καὶ καθυστερεῖ ἀπὸ τίς ἐπιθυμίες τοῦ κατώτερου ἑαυτοῦ. Κανένας ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἀπαλλαγμένος ἀπὸ αὐτὸν τὸν θεμελιώδη ἀγῶνα. Ἡ πολυκεφαλή αὐτὴ ὕδρα μᾶς ἀντιμετωπίζει σὲ ἀναρίθμητες μορφές καὶ ἡ ζωὴ ἐκείνων, ποῦ προσπαθοῦν νὰ εἰσέλθουν στὸν Ἀποκρυφισμό, εἶναι τραγωδία λόγῳ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς πάλης, ἡ ὁποία, ὄχι μόνον προξενεῖ πόνο καὶ αὐτοπεριφρόνηση, ἀλλὰ καὶ ἐξαντλεῖ τὰ σώματα καὶ ἀποστραγγίζει τὴ ζωτικότητα. Δὲν ὑπάρχει κατὶ χειρότερο στὴν ἀνθρώπινη ζωὴ, ἀπὸ τὸ νὰ βλέπουμε τὸ ὄραμα τοῦ πνεύματος καὶ νὰ τὸ ἀπαρνούμεθα στὴν πρακτικὴ τῆς ζωῆς. Αἰσθανόμεθα τὴν περιφρόνηση ἐκείνη τοῦ ἑαυτοῦ μας, γιὰ τὴν ὁποία ὁ Σέλλεν λέγει, ὅτι εἶναι ποτὸ πιερότερο καὶ ἀπὸ τὸ αἶμα. Αἰσθανόμεθα τὴν ἀπελπισία ὅτι ἀποτυχεῖνουμε διαρκῶς νὰ ζήσουμε ὅπως θὰ ἠθέλαμε.

Ὅσο μεγάλη καὶ ἂν εἶναι ἡ ἀνθρώπινη αὐτὴ τραγωδία, τὸ τραγικότερο μέρος της συνίσταται στὸ ὅτι εἶναι, σὲ μεγάλη κλίμακα, περιττὴ καὶ ἀποτελέσμα τῆς ἀγωνίας μας γιὰ τὴ λειτουργία τῆς συνειδήσεώς μας.

ΑΓΝΟΙΑ Η ΑΙΤΙΑ

Τὸ τελευταῖο πρᾶγμα ποῦ ἀνακαλύπτει ὁ ἄνθρωπος, εἶναι ὁ ἑαυτός του. Εἶναι παρὰδοξη, ἀλλὰ παγκόσμια ἀλήθεια, ὅτι ἡ ἀνθρώπινη διψα τῆς γνώσεως ἀρχίζει με τὸ μακρινότερο καὶ τελειώνει με τὸ πλησιέστερο. Ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος μελετοῦσε τὸν οὐρανό, ἀλλὰ μόνον ὁ σύγχρονος ἀρχίζει νὰ ἐρευνᾷ τὰ μυστήρια τῆς ψυχῆς του.

Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι ἀποτελοῦν μυστήριο γιὰ τὸν ἑαυτό τους, πολλοὶ μάλιστα δὲν γνωρίζουν καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν

ὑπαρξη αὐτοῦ τοῦ μυστηρίου. Ἐάν ρωτήσωμε ἕναν συνηθισμένον ἄνθρωπο, τί πραγματικῶς εἶναι, τί συμβαίνει ὅταν αἰσθάνεται, σκέπτεται ἢ ἐνεργεῖ, ποιά εἶναι ἡ αἰτία τῆς πάλης μεταξύ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, τὴν ὁποία αἰσθάνεται στὴν καρδιά του, θὰ εἶναι ὄχι μόνον ἀνίκανος νὰ ἀπαντήσῃ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐρωτήσεις θὰ τοῦ φανοῦν παράδοξες καὶ ἀσυνήθιστες. Καὶ ὅμως, τί πῶς παράδοξο ἀπὸ τὸ νὰ περνᾷ ὁ ἄνθρωπος τὴ ζωὴ του, ὑποφέροντας ὅλες τὶς περιπέτειες, ὅλες τὶς ἀθλιότητες, ποῦ εἶναι κοινὲς σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, χωρὶς οὐδέποτε νὰ ρωτᾷ τὸ γιατί; Ἐάν ἐβλέπαμε ἕναν ἄνθρωπο νὰ ὁδοιπορῇ μὲ πολὺ δυσμενεῖς συνθήκες καὶ μὲ μεγάλες κακουχίες, καὶ ἂν στὴν ἐρώτησή μας, ποῦ πηγαίνει, μᾶς ἀπαντοῦσε ὅτι δὲν σκέφθηκε ποτὲ γι' αὐτό, βεβαίως θὰ τὸν ἐθεωρούσαμε τρελλό. Καὶ ὅμως, σ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν περίπτωση βρισκονται οἱ περισσότεροὶ ἄνθρωποι στὸν καθημερινὸ βίον. Περνοῦν τὸ ταξίδι ἀπὸ τὴ γέννηση ὡς τὸν θάνατο, προχωροῦν μὲ μόχθο τὸν κουραστικὸ δρόμο τῆς ζωῆς, χωρὶς ποτὲ νὰ ρωτήσουν, γιατί. Ἀλλὰ καὶ ἂν ρωτήσουν, κάνουν τὴν ἐρώτησιν ἐπιπόλαια, χωρὶς πραγματικὰ νὰ τοὺς ἐνδιαφέρει, ἂν θὰ θροῦν ἀπάντησιν.

Ἐρχεται ὅμως ὥρα γιὰ κάθε ψυχὴ, κατὰ τὴν μακρὰ τῆς πορείας, ὅπου ἡ ζωὴ καταστᾶται πᾶσι ἀδύνατη γι' αὐτήν, ἂν δὲν μάθῃ τὸ γιατί. Καὶ τότε, ἀπογοητευμένη ἀπὸ τὸν γύρω κόσμον, ὅπου δὲν μπορεῖ νὰ βρῇ διαρκῆ εὐχαρίστησιν, ἢ ψυχὴ παύει γιὰ μιὰ στιγμὴ τὴν ἐξαλλῆ ἐπιδίωξιν χημαιῶν καὶ σὲ πλήρη ἐξάντλησιν μένει ἄφωνη καὶ ἔρημη. Τότε γεννιέται στὴν ψυχὴ ἡ συνείδησις ἑνὸς νέου κόσμου. Τότε, ἀφοῦ ἔστρεψε τὸ πρόσωπον ἀπὸ τὴν ἀπατηλὴν λάμψιν τοῦ γύρω κόσμου, ἀνακαλύπτει τὴ μόνιμην πραγματικότητα τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου, τοῦ κόσμου τοῦ Ἐαυτοῦ. Τότε, καὶ μόνον τότε, λαμβάνει ἀπάντησιν στὶς ἐρωτήσεις τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ, ὅπως λέγει ὁ Ἐμερσον, ἡ ψυχὴ δὲν ἀπαντᾷ ποτὲ μὲ λέξεις, ἀλλὰ μὲ αὐτὸ τὸ ἀναζητούμενον.

Ἡ ΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΙΝΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΜΑΣ

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς πάλης, προβάλλουν αὐτόματα ἐρωτήσεις γιὰ τὸν σκοπὸ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ὅταν ἐρχονται οἱ ἀπαντήσεις αὐτές, δὲν ἀναποκρίνονται πρὸς τὶς ἐρωτήσεις. Ἐποῖ, γιὰ τὸ μυστήριον τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, ἢ ἀπάντησιν δὲν εἶναι διανοητικὴ ἔκθεσις τῆς διαπλάσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἡ γνώσις τοῦ ἐσωτερικοῦ Ἐαυτοῦ καὶ ἡ ἀποκάλυψιν τοῦ κόσμου τοῦ Ἐαυτοῦ. Ὅταν στὸν κόσμον ἐκείνον ἐξετάζωμε τὸ πρόβλημα τῆς δυαδικότητος, τὸ ὁποῖον ὅλοι αἰσθανόμεθα στὸν καθημερινὸ βίον, ἑνὸς ἀνωτέρου Ἐαυτοῦ καὶ ἑνὸς κατωτέρου ἑαυτοῦ, ἀνακαλύπτωμε μιὰ καταπληκτικὴ ἀλήθειαν.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι στὴν οὐσία του θεῖος. Σὰν υἱὸς τοῦ

Θεοῦ μετέχει τῆς θείας φύσεως τοῦ Πατρὸς του. Γι' αὐτό, ἡ ἀληθινή πατρίδα του εἶναι ὁ κόσμος τῆς Θεότητος. Ἐκεῖ «ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσιμεν» ἀπὸ αἰωνιότητος εἰς αἰωνιότητα. Στὸν δικό του κόσμο τοῦ Ἐγὼ τοῦ ἀνθρώπου, ἔχει τὶς δικές του ἐνέργειες καὶ ζῆ ζῶη χαρᾶς καὶ λαμπρότητος, τοῦ ὑπερβαίνει καθὲ ἀνθρώπινη ἀντίληψη. Ὑπάρχει ὅμως ἓνα μαθημα, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ μαθη στὸν κόσμο του, ἀλλὰ χάριν τοῦ ὁποῖου ἀναγκάζεται νὰ προβάλλῃ τὴ συνείδηση στὸς κόσμους τῆς ἐξωτερικῆς ἐκδηλώσεως, ὅπου ὑπάρχει ἡ τοικιλία καὶ ἡ ἀντίθεση μεταξύ τοῦ Ἐγὼ καὶ τοῦ μὴ Ἐγὼ. Μόνον ἐκεῖ, μὲ σῶματα ἀποτελούμενα ἀπὸ ὅλη τῶν ἐξωτερικῶν κόσμων, οὐ δυνηθῆ τὸ Ἐγὼ νὰ ἀποκτήσῃ αὐτοσυνείδηση, δηλ. συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ του σὰν χωριστοῦ ὄντος. Στὸν θεῖο κόσμο, ποῦ εἶναι ἡ ἀληθινή κατοικία τοῦ Ἐγὼ, δὲν ὑπάρχει διακρίση μεταξύ τοῦ Ἐγὼ καὶ τοῦ μὴ Ἐγὼ. Τὸ κάθε τι μετέχει τῆς καθολικῆς συνειδήσεως τοῦ ὅλου. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, γιὰ τὸν ὅποιο τὸ Ἐγὼ δὲν μπορεῖ στὸν κόσμο ἐκεῖνο νὰ ἀποκτήσῃ τὴν αὐτονοήση, ποῦ εἶναι ἀναγκαῖα στὸ Ἐγὼ. Μόνον στὸ τριπλὸ συμπαν τῆς ἐξωτερικῆς ἐκδηλώσεως, στὸν φυσικό, ἀστρικό καὶ νοητικό κόσμο, βρίσκουμε τὴ διττότητα ὑποκειμένου καὶ ἀντικειμένου, τὴν ἀναγκαῖα γιὰ τὴν ἀποκρίση τῆς αὐτοσυνειδήσεως. Ἐπὶ, λοιπόν, τὸ Ἐγὼ προβάλλει τὸν ἑαυτό του πραγματικά γιὰ τὴν ἀποκρίση γνώσεων στὸς ἐξωτερικούς κόσμους καὶ προσλαμβάνει σῶματα, πλάσματα ἀπὸ τὴν ὕλη τῶν κόσμων αὐτῶν. Εἶναι ἡ πορεία τῆς ψυχῆς στὸς κόσμους τοῦ σκοτους, τὴν ὁποία περιγράφει συμβολικά ἡ ἱστορία τῆς Γενέσεως. Ὁ ἀρχαῖος παράδεισος δὲν μπορεῖ νὰ διαρκέσῃ ἐπ' ἀπειρον, ὅσο μεγάλη καὶ ἀν εἶναι ἡ ὠραιότης καὶ ἡ ἁρμονία του. Ἡ ψυχὴ ὀφείλει νὰ δοκιμάσῃ τὸν καρπὸ τοῦ δένδρου τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως, ἔστω καὶ ἀν τῆς στοιχίσει τὸν παράδεισο. Ὅταν ἀισθανθῆ τὴν ἐπιθυμία νὰ γνωρίσῃ τοὺς κόσμους τῆς ὕλης, ἡ ψυχὴ φορεῖ «δερμάτινο χιτῶνα», τὰ ὕλεια σῶματα, καὶ στὸ ἐξῆς ὀφείλει νὰ ζῆ κατω ἀπὸ τὶς συνθήκες τῆς ὕλικῆς ἐπιρροῆς, πονώντας καὶ «τίκτουσα ἐν ὕδατι». Τὸ τέρας τῆς μακροῦς τῆς ἐξορίας εἶναι ἡ λυτρωσὴ ἢ ἀναγέννηση ποῦ λαμβάνει χώραν, ὅταν ἡ ψυχὴ ξαναβρῶσκει τὴ γνώση τῆς Θεότητος τῆς καὶ γεννιέται ὁ Χριστὸς στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Τότε ὁ Παράδεισος ξανακερδίζεται πὲ πλήρη αὐτοσυνείδηση. Τὸ Ἐγὼ στὸν θεῖο κόσμο, κατέχει τοὺς καρπούς, ποῦ τοῦ προσεκόμισε ἡ καθόδος τῆς ψυχῆς στὸς κόσμους τῆς ὕλης.

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Μποροῦμε νὰ θεωρήσωμε τὶς ἀλλεπαλλήλες ἐνσωματώσεις τῆς θείας ψυχῆς στὸς κόσμους τῆς ἐξωτερικῆς ἐκδηλώσεως σὰν ἰδιαιτέρη ἐνέργεια τοῦ Ἐγὼ, ποῦ ἔχει σκοπὸ τὴν ἀπόκρῃση γνώσε-

ων, τίς ὁποῖες μόνον μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν μπορεῖ νὰ ἀποκτήσῃ. Μὲ τὴν προβολὴ αὐτὴ τῆς θείας συνειδήσεως στὰ τρία σώματα, τὸ φυσικὸν σῶμα, τὸ σῶμα τῶν συγκινήσεων καὶ τὸ σῶμα τῶν σκέψεων, ἀρχίζει ἡ τραγωδία, ἡ πτώση μέσα στὴν ἕλη, πού εἶναι ἡ αἰτία ὅλης τῆς ὀδύνης κατὰ τὴν ὁδοπορία τῆς ψυχῆς. Τὸ τμήμα τῆς συνειδήσεως, πού προβάλλει στὰ τρία σώματα, ταυτίζει τὸν ἑαυτό του μ' αὐτὰ τὰ σώματα, καὶ μὲ τὸν συνταυτισμὸ αὐτόν, αἰσθάνεται ὡς νὰ ἦταν αὐτὸ τὸ ἴδιο αὐτὰ τὰ σώματα, τὰ προωρισμένα νὰ εἶναι ὑπηρετές του. Ἡ ἐνσαρκωμένη συνείδηση, αἰσθανομένη ὅτι εἶναι αὐτὰ τὰ σώματα, δὲν συμμετέχει πλέον στὴν καθολικὴ συνείδηση τοῦ Θεοῦ Ἐαυτοῦ, ὅπου ἀνήκει, ἀλλὰ συμεριζέται τὸ χωριστὸ αἶσθημα τῶν σωμάτων καὶ γίνεται χωριστὴ ὄντοτης, ἀντίθετη ἀπὸ τὰ ἄλλα ὄντα, ἡ προσωπικότης. Εἶναι ὁ παλαιὸς μῦθος τοῦ Ναρκίσσου, πού βλέπει τὸν ἑαυτό του κατοπτριζόμενον στὸ νερό, ποθεῖ νὰ ἀγκαλιάσῃ τὴν εἰκόνα του καὶ πέφτει μέσα στὰ νερά. Ἔτσι καὶ ἡ ἐνσαρκωμένη συνείδηση βυθίζεται στὸν ὠκεανὸ τῆς ἕλης καί, ἐπειδὴ συνταυτίζεται μὲ τὰ χωριστὰ σώματα, ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν Ἐαυτό, τοῦ ὁποίου εἶναι τμήμα καὶ δὲν ἀναγνωρίζει πλέον τὸν ἑαυτό της, ὡς ἐκεῖνο πού εἶναι πραγματικά, δηλ. τέκνον τοῦ Θεοῦ. Τότε ἀρχίζει ἡ μακροχρόνια τραγωδία τῆς ἐξόριστης ψυχῆς, πού ἔχει λησμονήσει τὴ θεία κληρονομία της καὶ εἶναι ταπεινωμένη μὲ τὴν ἀσυνείδητη ὑποδούλωσή της στὰ σώματα, πού θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι τὰ πειθαρχικά ὄργανά της. Εἶναι ὁ παλαιὸς Γνωστικὸς μῦθος τῆς Σοφίας, τῆς θείας ψυχῆς, πού ζῆ ἐξόριστη ἀνάμεσα σὲ κλέφτες καὶ ληστές, ταπεινωμένη καὶ ὑβριζόμενη, ὡς πού νὰ λυτρωθῇ καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ στὴ θεία πατρίδα της.

Μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ μεγαλύτερη τραγωδία καὶ βαθύτερη ταπείνωση ἀπ' αὐτήν; Ἡ θεία ψυχὴ, πού μετέχει τοῦ Θεοῦ, νὰ υποβάλλεται στὸν ἐξευτελισμὸ καὶ τὴν ταπείνωση μᾶς ὑπάρξεως, κατὰ τὴν ὁποία, λησμονώντας τὴν εὐγενὴ τῆς καταγωγὴ, ἀνέχεται νὰ ὑποδουλωθῇ στὴν ἕλη; Πολλὲς φορές, βλέποντας τὴν ἀνθρωπότητα στὴν χειρότερή της ὄψη, ἄσχημη στὸ μῖσος της, χονδροειδῆ καὶ βάνανση ἢ ἀνόητη καὶ ἐπιπόλαιη, αἰσθανόμεθα τὴ βαθειὰ αὐτὴ τραγωδία τῆς ἐξόριστης ψυχῆς καὶ συμεριζόμεθα ἐντόνως τὸ αἶσθημα τῆς καταπτώσεως, πού ὀλιβει τὸ ἐσώτερο ἀθάνατο Ἐαυτό.

ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΑΣΕΩΣ

Τοιοιουτρόπως, λοιπόν, τὸ αἶσθημά μας τῆς διττότητας, ὅτι εἴμεθα ἐσωτερικῶς ἕνας ἀνώτερος Ἐαυτὸς καὶ ἐξωτερικῶς ἕνας κατώτερος ἑαυτός, βασίζεται στὴν ἄγνοια. Δὲν εἴμεθα δύο, ἀλλὰ ἕνα. Εἴμεθα τὸ θεῖο Ἐαυτό καὶ τίποτε ἄλλο. Ὁ κόσμος του εἶναι κόσμος μας καὶ ἡ ζωὴ του ζωὴ μας. Συμβαίνει ὅμως, ὅτι δια-

προβαλλομε τη θεϊκή μας συνείδηση στα σώματα, με τα όποια πρόκειται να αποκτήσουμε ώρισμένες γνώσεις, συνταυτιζομεθα με τα σώματα αυτά και λησμονοῦμε τί πραγματικῶς εἴμεθα. Ἡ φυλακισμένη συνείδηση, ὑποδουλωμένη στα τρία σώματα, ἀκολουθεῖ τίς ἐπιθυμίες τους καί την ὀνομάζομε κατώτερο ἑαυτοῦ ἢ προσωπικότητα. Ἡ φωνή ἐκ τῶν ἔνδον, ἡ ἀληθινή μας φωνή, αἰσθανόμεθα ὅτι εἶναι φωνή τοῦ ἀνώτερου Ἐαυτοῦ. Καί μεταξύ τῶν δυο τούτων, τοῦ Ἐγῶ καί τῆς προσωπικότητος, λαμβάνει χώραν ἡ πάλη μας καί ὁ πόνος μας, ἡ πραγματική μας σταύρωση. Καί ὅμως, κατὰ μέγιστο μέρος, ὁ πόνος αὐτός ὀφείλεται στήν ἄγνοιά μας καί παύει ὅταν κατανοήσωμε τήν ἀληθινή μας φύση. Τοῦτο ὅμως σημαίνει ἀπολυτή ἀλλαγὴ στασεως. Ἐν πρώτοις, ἡ ἀντίληψη γιά τὴν διττότητα τῆς φήσεως μας εἶναι σφραγερή. Μιλοῦμε πάντοτε γιά τὴν ψυχὴ, γιά τὸ πνεῦμα, γιά τὸν ἀνώτερον Ἐαυτο, τὸ Ἐγῶ, ἢ ὅπωςδήποτε ἄλλως ὀνομάζομε τὴν ἀνωτερὴν μας φύση, σάν νὰ ἦταν κάτι ἢ κάποιος στόν ἀνω ὄροφον, ἐνῶ εἰμεῖς, ἡ κατώτερη φύση, ἢ προσωπικότης, ζοῦμε στὸ ὑπόγειο. Γι' αὐτό, ὅταν καταβάλλομε προσπάθειες γιά νὰ φθασομε ὡς τὴν ἀνωτερη φύση, μᾶς φαίνεται σάν νὰ προσπαθοῦμε νὰ ἀποκτήσωμε κατὶ οὐσιαστικά ξενο καί δύσκολο ν' ἀποκτηθῇ. Μιλοῦμε γι' αὐτό συχνά γιά τὴν «ἀπεγνωσμένη προσπάθεια», του χρειάζεται γιά νὰ φθασομε ὡς τὸν ἀνώτερον Ἐαυτο. Ἄλλοτε παλι λέμε ὅτι ἐμπνευση ἢ γνώση, πνευματικὴ δύναμη ἢ ἀγάπη, κατέρχονται πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τὸν ἀνώτερον Ἐαυτον. Σέ ὅλες αὐτές τίς περιπτώσεις, διαπραττομε τὸ θεμελιῶδες σφάλμα νὰ ταυτιζομεθα με ἐκεῖνο ποῦ δὲν εἴμεθα, καί με τέτοια στάση ἀντιμετωπίζομε τὸ ὅλο πρόβλημα. Γιὰ νὰ ἐπιτύχωμε τὸ πνευματικῶς ὀρθο, ὁ πρῶτος ὄρος εἶναι ἡ βεβαιότης πᾶνω ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία, ὅτι εἴμεθα τὸ πνεῦμα ἢ ἀνώτερο Ἐαυτο καί ὁ δεῦτερος ὄρος, ἐξ ἴσου σπουδαῖος καί οὐσιώδης, ἡ πεποίθησή μας στίς ἴδιες μας δυνάμεις καί τὸ θαρρὸς νὰ τίς χρησιμοποιήσωμε ἐλευθέρως. Ἀντὶ νὰ θεωροῦμε τὴ συνήθη κατασταση τῆς συνειδήσεώς μας σάν φυσικὴ καί κανονικὴ καί νὰ ἀτενίζομε πρὸς τὸ Ἐγῶ σάν πρὸς ὑπερφυσικὴ ὄντοτητα, πρὸς τὴν ὁποία μόνον με συνεχεῖς καί ἐντονες προσπάθειες μπορούμε νὰ φθασομε, ὀφείλομε ν' ἀρχίσομε θεωροῦντες τὴν συνήθη σταση τῆς συνειδήσεώς μας σάν ἀντικανονικὴ καί ἀφύσικη, καί τὴ ζωὴ τοῦ πνευματοσ σάν πραγματικὴν καὶ ζωὴ, ἀπὸ τὴν ὁποία με ἐμμονη προσπάθεια ἀποξενωθήκαμε.

ΑΝΩΜΑΛΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ο ΧΩΡΙΣΜΟΣ

Μόλις ἀντιλαμβανόμεθα πόσο ἐπίμονη καί τρωερὴ προσπάθεια καταβάλλομε γιά νὰ διατηρήσωμε τὴν πλάνη τῆς χωριστῆς μας προσωπικότητος. Ὅταν ἐπιθυμοῦμε ὅποιοδήποτε πρᾶγμα, τὸ ἐπι-

θυμούμε για να τονώσουμε με την κτήση του τῆ χωριστῆ προσωπικότητά μας.

Ἡ πλάνη για τὸν χωριστὸ ἑαυτὸ γεννιέται ὅταν ταυτίζωμε τὸν πραγματικὸν πνευματικὸν ἑαυτὸ μας με τὰ πρόσκαιρα σώματα, με τὰ ὁποῖα ἐκδηλώνεται ὁ Ἐαυτός. Εἶναι σὰν ἡ συνείδηση τοῦ πραγματικοῦ Ἐαυτοῦ ἢ Ἐγὼ νὰ προεκτείνεται πρὸς τὰ κάτω, μέσα στὰ σώματα, καὶ ἐκεῖ νὰ περιπλέκεται καὶ νὰ διαστρέφεται, σὲ τρόπο πὸν νὰ σχηματίζη σφαῖρα συνειδήσεως χωρισμένη, πὸν νὰ ἔχη κέντρον τὰ σώματα, με τὰ ὁποῖα βρίσκεται δεμένη. Αὐτὴ δὲν εἶναι ὅμως κανονικὴ κατάσταση, εἶναι σαφῶς καὶ οὐσιωδῶς ἔκρυθμη καὶ ἀφύσικη. Θὰ ἦταν τὸ ἴδιο, σὰν νὰ ἐξαπατηροῦσαμε σὰν κανονικὸ καὶ φυσικὸ νὰ τεντώσουμε μιὰ ταινία ἐλαστικοῦ πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔτσι τεντωμένη νὰ τὴν δέσουμε σὲ ἕνα ἀκίνητο ἀντικείμενο. Τὸ δέσιμο αὐτὸ δὲν εἶναι κανονικὸ, καὶ μόλις παύση, ἡ ταινία αὐτὴ θὰ ἀναλάβη πάλι τὸ φυσικὸ τῆς σχῆμα. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο, δὲν χρειάζεται, παρὰ νὰ ἀπαλλάξωμε τὴ συνείδησή μας ἀπὸ τὰ σώματα, στὰ ὁποῖα τὴν προσεδέσαμε. Ἄρκει νὰ παραιτηθοῦμε ἀπὸ τὴν πλάνη τοῦ χωριστοῦ, τὴν ὁποῖα τόσο στοργικὰ περιθάλλομε συνεχῶς, καὶ ἡ ἐπέκταση τῆς συνειδήσεως, πὸν σχηματίζει τὴ χωριστὴ προσωπικότητα, θὰ ἐπανέλθῃ φυσικὰ καὶ αὐτόματα στὸ ἀνώτερο Ἐαυτό, τὸ ὁποῖο ἀληθινὰ εἴμεθα. Μιλῶμε πολὺ για προσπάθειες πὸν ἀπαιτοῦνται για τὴν ἐπίτευξη τῆς πνευματικῆς συνειδήσεως. Μήπως ἐδώσαμε ποτὲ προσοχὴ στὴν καταπληκτικὴ ἔνταση προσπαθείας, πὸν χρειάζεται για νὰ διατηρήσωμε τὴν ψευδαἰσθησι τῆς χωριστικότητος; Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι τὴ διατηροῦμε ὄχι συνειδητά. Ἐχει γίνῃ δευτέρη φύση για μᾶς, νὰ καθιστοῦμε τοὺς ἑαυτοὺς μας φανεροὺς με χρησιμοποίησι τοῦ περιβάλλοντός μας, νὰ παίρνωμε ὅ,τι ἐπιθυμοῦμε καὶ νὰ διατηροῦμε ὅ,τι ἔχομε. Ἡ γιγαντιαία προσπάθεια, πὸν χρειάζεται για τέτοια μεγέθυνση τοῦ ἑαυτοῦ μας, μένει για μᾶς ἀπαρατήρητη. Καὶ ὅμως, καταβάλλεται.

Ἄς ἀποτινάξωμε, λοιπόν, με μιὰ προσπάθεια τῆς θελήσεως αὐτὴ τὴ δυνατὴ πρόληψη, πὸν μᾶς κρατᾷ ὑπόδουλος στοὺς κόσμους τῆς ὕλης καὶ μᾶς ἐμποδίζει νὰ ἀντιληφθοῦμε τί πραγματικὰ εἴμεθα, καὶ ἄς ἀναγνωρίσωμε, ἄς σανερώσωμε, ἄς διατηρήσωμε τὴ θεϊότητά μας. Αὐτὴ ἡ ἐκδήλωσι δὲν ἔχει ὑπερηφάνεια, οὔτε χωριστικότητα, διότι ὁ θεμελιώδης τόνος τοῦ κόσμου, σὸν ὁποῖο τοιουτοτρόπως εἰσερχόμεθα, τοῦ πραγματικοῦ δικοῦ μας κόσμου, εἶναι ἡ ἐνότης. Στὴν ἀτμόσφαιρα ἐκεῖνη δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ὑπερηφάνεια για τὸ προσωπικὸ μας μεγαλεῖο. Ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι φυτό, πὸν ἀνθίζει μόνο στὶς πυκνότερες χῶρες τῶν κόσμων τῆς ὕλης. Μόλις εἰσέλθωμε στὴν πραγματικὴ μας πατρίδα, τέτοια πράγματα κατ' ἀνάγκην παύουν νὰ ὑπάρχουν. Μόνον ἂν ἐλευθερώσωμε κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὴ συνείδησή μας ἀπὸ τὴ δουλεία τῶν σωμάτων, ἂν κατανοήσωμε τίς δυνάμεις, πὸν καθέννας ἀπὸ

μας έχει σαν θείο Έαυτό ή Έγώ, και αν άρνηθοϋμε να έπιτακτοϋμε και πάλι στο πλέγμα τής ύλικής ύπαρξεως, μπορούμε να έπιτύχωμε εκείνο, προς το όποιο άποβλέπουμε να φθάσωμε. Δηλ. λύτρωση από την έξαντλητική και πικρή πάλη μεταξύ του άνωτέρου και κατώτερου έαυτοϋ, του δηλητηριάζει τη ζωή πολλών ένθερμων μαθητών. Την άνοδο του κατώτερου προς το άνώτερο Έαυτό, τη Μίηση.

ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟΝ ΑΠΟΛΟΧΗ

Αν ώφελει να διαβάσωμε κάτι και να αναγνωρίσωμε ότι είναι αληθινό, έκτιμώντας την όρθότητα του από μακριά. "Αν θέλωμε να μάς ώφελήση, πρέπει να γίνη κάτι περισσότερο από διδασκαλία, πρέπει να γίνη πράξη. Συνεπώς, στις έπόμενες σελίδες, θα προσπαθήσωμε, όχι μόνον να αναγνωρίσωμε ότι στην πραγματική μας συνείδηση είμεθα το Έγώ, άλλα να κατορθώσωμε να άταλλάξωμε τη συνείδησή μας από τους δεσμευτικούς της περιορισμούς και να τη φέρωμε άτελευθερωμένη στον κόσμο τής θείας χαρής και τής έλευθερίας, στον όποϊον άνήκει.

Είναι σχεδόν κοινοτομία, ότι στη σημερινή έποχή αξιούμε δράση και όχι λόγια. Και όμως, είναι άπολυτη αλήθεια και θα έπρεπε, ή ανάγκη αυτή να ίκανοποιηθί με έναν τυπο διαλέξεων και βιβλίων, εις τα όποια ό συγγραφεύς ή ό όμιλητής δέν λέγει έπλωσ φράσεις, τίς όποιες το κοινον μπορεί ή όχι να εκτιμήση, άλλα πράγματα, με τα όποια, αυτός και οι άναγνώσται ή οι άκροαται συμβαδίζουν στην πορεία προς τίς χώρες του άγνωστου. Και μπορεί μέν ό ένας να οδηγί και οι άλλοι να ακολουθοϋν, άλλα καθένας όφείλει να θαλίξη μόνος του. Οι διαλέξεις μας πρέπει να είναι διαλέξεις δράσεως και τα βιβλία μας βιβλία δράσεως. Όσοι διαβάζουν ή ακοϋνε, πρέπει να ύφίστανται στη συνείδησή τους εκείνο για το όποιο όμιλοϋμε. "Ας πράξωμε, λοιπόν, έτσι στην προσάθεια μας για να γνωρίσωμε τους έαυτούς μας όπως πραγματικώς είμεθα, και ας μη διαβάσωμε αυτές τίς σελίδες κατα τρόπο άντικειμενικό, σαν να βλέπωμε θέαμα έξω από μάς, άλλα ας προσπαθήσωμε να ταυτίσωμε τους έαυτούς μας με τα λεγόμενα σ' αυτές τίς σελίδες, και να πραγματοποιήσωμε στη συνείδησή μας ό,τι διαβάζωμε σ' αυτές.

(Συνεχίζεται)

Πρέπει να είμαστε Χριστιανοί; - Μπορούμε; Είμαστε;

Του Ε. Π. ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΥ

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ είναι συναίρεση δύο στοιχείων — του «έλληνο-κοῦ» και του «ιουδαϊκοῦ» — και «συναίρεση» δὲν σημαίνει τὴν ἀπλή παράθεση, ἀλλὰ τὴ συνένωση καὶ ταυτόχρονα τὴν ἀνακαίνιση πού εἶναι καὶ ἡ διαλεκτική τους ὑπέρβαση — ἔγραψε ὁ ἐξέχων παιδαγωγὸς καὶ φιλόσοφος κ. Ε. Π. Παπανούτσος σὲ ἄρθρο του γιὰ τὴν σημασία τῶν Χριστογέννων.

Τὸ πόρισμά του ἀναπτύσσεται ὡς ἔπεται :

Δύο ρίζες ἐνώθηκαν καὶ γεννήθηκε τοῦτο τὸ πρωτόφαντο καὶ ἀνεπανάλη-πτο λουλουδί. Τὴν πρώτη τὴν εἰκά-ζουμε μὲ μεγάλη πιθανότητα, γιατί δὲν ἔχουμε βέβαια, γραπτά, τεκμήρια· εἶναι ἡ σοκρατική ἠθική, διαβλα-σμένη ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸ πλατωνικὸ πρί-σμα. Γιὰ τὴ δεύτερη ὑπάρχει ἓνα ὑψηλὸ ὕψος κείμενο, ἡ «ἐπι τοῦ ὄρους ὁμιλία» μέσα στὸ Εὐαγγέλιο. Ὁ Σωκράτης (στὴν ὑπόθεση αὐτὴ συγκλίνουν οἱ γνώμες τῶν περισσό-τερων καὶ ἐγκυρότερων ἐρμηνευτῶν) ἀνακάλυψε καὶ βάλθηκε νὰ ἐξερευ-νήσει τὸν «μέσα μας» κόσμο, τὸ «τι-μιώτερον» μέσα στὸν ἄνθρωπο, ἓνα ἄλλο σύμπαν ἐξω καὶ πέρα ἀπὸ τὸ φυσικὸ, πὺ ἔχει τὶς δικές του ἐννοιες καὶ τὰ δικά του μέτρα. Ἐδῶ διαμορ-φώνονται καὶ καθιερώνονται οἱ ἐν-νοιες καὶ τὰ μέτρα τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ ψεύδους τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς κακίας, τῆς ὁμορφιάς καὶ τῆς ἀσχη-μίας. Φρόνιμος ἄνθρωπος εἶναι ἐκεί-νος πὺ ἀφήνει τ' ἀστέρια στὴ σιωπῇ

τους καὶ κοιτάζει μέσα του γιὰ νὰ γνωρίσει καὶ νὰ τιμῆσει τὴν «ψυχὴ» τοῦ.

— Καὶ πότε τιμᾷ κανεὶς τὴν «ψυχὴ» του; Πότε βεβαιώνει καὶ ιαταξιώνει τὴν ἀνθρωπιά του; Μὲ τὴ δόξα καὶ τὰ πλοῦτη; Μὲ τὴ σωματικὴ ρώμη καὶ τὶς χαρὲς τῆς ζωῆς; Μὲ τὴν αἰγλή πὺ κατορθώνει νὰ δώσει στὸ «γένος» ἢ στὴν «πόλη» του;

Ὁ Σωκράτης ἀπαντώντας στὸ ἐρώ-τημα τοῦτο θὰ ἔλεγε : «Μὲ τὴ δι-καιοσύνη».

Ὁ Χριστὸς εἶπε : «Μὲ τὴν ἀγάπη».

Μὲ αὐτὸν τὸν ἀπλό, ἀλλὰ τόσο μεγάλο λόγο ἤχησε στὸν κόσμο τὸ νέο μῆνυμα, ἡ «καλὴ εἰδηση» τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁταν ὁ Σωκράτης ξεστόμιζε τὴν πρωτάκουστη ἀπὸ ἔλλη-νικά αὐτιά καὶ ἀνεκκλήτη κατα-δικη τῆς ἀδικίας : «Ἄν βρεθῶ στὴν ἀνάγκη νὰ ἀδικήσω ἢ νὰ ἀδικηθῶ, θὰ προτιμήσω ν' ἀδικηθῶ παρὰ νὰ ἀδικήσω», χωρὶς τὴν ἐθνικὴ ἱστορία τοῦ λαοῦ τὸν στὰ δύο — ἀπὸ δῶ ἢ «ἐλληνική», ἀπὸ κεῖ ἢ «πανανθρώ-πινη». Τὴν ἴδια τομὴ ἔκανε καὶ ὁ Ἰησοῦς στὴν ἱστορία τοῦ δικοῦ του λαοῦ (ἀπὸ δῶ ἢ «ιουδαϊκή», ἀπὸ κεῖ ἢ «πανανθρώπινη») ὅταν ἐκήρυττε στὸν ἐκδικητικὸ ὄχλο τοῦ Ἰσραὴλ τὸ εὐαγγέλιο τῆς ἀγάπης : «Ἦκού-σατε ὅτι ἐρρέθη, ἀγαπήσεις τὸν πλη-σίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς κατα-ρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ

τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς... Ἐὐν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; Καὶ ἐὰν ἀσπασήσθε τοὺς φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν;»

Ἡ δικαιοσύνη ὁμῶς τοῦ ἑνὸς ἦταν δικαιοσύνη «ἕως τὴν ἄκρην», ἕως τὴν ἀποδοχὴ δηλαδὴ καὶ αὐτῆς ἀκομῆ τῆς ἀδικοπραγίας τῶν ἀντιπάλων χωρὶς οὐτε τὴν πράξιν οὐτε τὴ σκέψιν τῆς ἀνταποδῶσης. Καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ ἄλλου ἦταν παλὶ ἀγάπη «ἕως τὴν ἄκρην», ἀγάπη πρὸς ἐκείνους ποὺ μᾶς ἐχθρευοῦνται, μᾶς μισοῦν, μᾶς καταδιώκουν. Καὶ κατὶ περισσότερο ποὺ δὲν λέγεται, ἀλλὰ μόνον γίνεται: δικαιοσύνη «ἕως τὸ θάνατο» καὶ ἀγάπη «ἕως τὸ θάνατο». Νὰ ζεῖς γιὰ τὴ δικαιοσύνη, τὸ καταλαβαίνω ἀλλὰ καὶ νὰ πεθαίνεις γιὰ τὴ δικαιοσύνη, πῶς νὰ τὸ δεχτεῖς; Νὰ ζεῖς γιὰ τὴν ἀγάπη, εἶναι ἴσως καὶ ἐπιθυμητό· ἀλλὰ καὶ νὰ πεθαίνεις γιὰ τὴν ἀγάπη (πρὸς τὸν ἐχθρὸ, τὸν συκοφάντη, τὸν διώκτη σου), περνᾶει τὰ ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης ἀντοχῆς. Ἐν τούτοις καὶ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Ἰησοῦς ἤξεραν καὶ μπόρεσαν νὰ πεθάνουν γιὰ νὰ δώσουν στο μῆνυμα ποὺ ἔφερναν στὸν κόσμὸ ὁλοκληρὸ τὸ βάρὸς μιᾶς ἀμφισβήτητης ἀποδείξεως. Ὁ πρῶτος μὲ πλήρη ἐπιγνώση ὅτι ἀδικεῖται, παίρνει τὸ κῶνειο. Ὁ δευτέρος καὶ στὸ σταυρὸ καρφωμένος προσευχεῖται γιὰ τοὺς διώκτες του...

Δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι ὁ Σωκράτης ἀνήκει στους θεμελιωτὲς τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ γνωρίζω

πόσο σοβαρὰ κινδυνεύει νὰ ἐκτροχιαστεῖ ὁ ἐρμηνευτὴς ποὺ θὰ ἐπιχειρήσει νὰ συμπλέξει σ' ἕνα καὶ τὸ ἴδιο διπλοχὸ τις δύο μορφές, αὐτὸν καὶ τὸν Ραβὶ τοῦ Γολγοθᾶ. Ἐχει ὁμῶς τὴ θέση τοῦ μέσα στὴν ἱστορία τῆς χριστιανικῆς παιδείας ὁ σοφὸς Ἀθηναῖος· ἀκριβῶς τὸ αἰσθημα τοῦτο ἐκφράζεται στὶς τοιχογραφίες ποὺ κοσμοῦν τὸ ναρθηκὰ τοῦ καθολικοῦ μερικῶν, καὶ ἀγιορειτικῶν ἀκομῆ Μονῶν, ὅπου ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης εἰκονίζονται κοντὰ σὲ ἄλλους αγίους, ὡς «χριστιανοὶ πρὸ Χριστοῦ», ὅπως τοὺς εἶπε ἕνας ἐκκλησιαστικὸς συγγραφέας. (Ἄν ἦταν στὸ χέρι μου, σὲ τέτοιο πλαίσιο θὰ ζωγράφιζα μόνον τὸ Σωκράτη). Τέτοιος ἦταν γιὰ τοὺς λογίους πατέρες τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ ἀρχαῖος φιλόσοφος. Ἡ τουλάχιστον: αὐτὸ ἐσημαίνει γιὰ τὴ χριστιανικὴ συνείδηση ἢ διδαχὴ καὶ ὁ θάνατος του: τὴν ἐξαρση τοῦ «μέσα μας» κόσμου καὶ τὴν ἀποθέωση τῆς δικαιοσύνης. Ὅπως αὐτὸ πάλι σημαίνει γιὰ τοὺς Χριστιανούς ἢ διδαχὴ καὶ ὁ μαρτυρικός θάνατος τοῦ Ἰησοῦ: τὴν ἐξαρση τοῦ «μέσα μας» κόσμου καὶ τὴν ἀποθέωση τῆς ἀγάπης.

Γιὰ τὸν πιστὸ, τὸν φωτισμένο καὶ τιμῶ πιστὸ (ὄχι τὸν φανατικὸ, τὸν ἀρρωστο ἢ τὸν ὑποκριτῆ) δὲν ὑπάρχει τὸ προβλῆμα:

— Ἐχει ἢ δὲν ἔχει σημασία ὁ Χριστιανισμὸς γιὰ τὴν πνευματικὴ μας ἱστορία; ἀλλὰ ἐνῆ αλλο πολὺ πῶ οὐσιαστικὸ καὶ πάντοτε ἐπικαιρὸ;

— Πρέπει νὰ εἴμαστε χριστιανοί; Μποροῦμε νὰ εἴμαστε χριστιανοί; Εἴμαστε χριστιανοί;

(ΤΟ ΒΗΜΑ, 25.12.77)

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ

**Τò 1979 ώρισθη
Διεθνές Έτος
του Παιδιού**

Τò Πατριαρχείον Κωνσταντινουπόλεως προσέδωσε στο Χριστουγεννιάτικο μήνυμα καθαρώς κοινωνικόν περιεχόμενον, συντασσόμενον και πρòς τήν δραστηριότητα του Όργανισμού Ένωμένων Έθνών, για τήν σποργή πρòς τò παιδί.

Ό ΟΗΕ απέφασισε, κατά τήν 106ην συνεδρίασιν τής Όλομελείας του (21 Δεκεμβρίου 1976) νά κηρυχθῆ τò 1979 ως «Διεθνές έτος του παιδιού». Τήν απόφασιν αὐτήν ένεκολπώθη τò Παγκόσμιον Συμβούλιον Εκκλησιών και υιοθέτησαν πολλές Χριστιανικές Έκκλησίες. Καί έτσι τò 1978 θά είναι έτος προετοιμασίας

«Έμεις — λέγει στο μήνυμά του ό Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Δημήτριος — κατά τήν άγίαν ταύτην νύκτα τών Χριστουγέννων έναγκαλιζόμεθα όλα τά παιδιά του κόσμου, ανεξαρτήτως φυλής, θρησκευματος, χρώματος και μάλιστα τά άπροστάτευτα. Με τοιούτον έναγκαλισμόν χαιρετίζομεν τήν σπουδαίαν ταύτην έκστρατείαν υπέρ τής προστασίας του παιδιού, τήν υιοθετούμεν, τήν εύλογοϋμεν και παραγγέλλομεν εις όλους πατρικώς νά τήν στηρίξουν. Ός όρθόδοξος εκκλησία έν γένει, που άγαπώμεν

τò παιδί, άδιακρίτως καλούμεθα νά συμμετάσχωμεν εις τήν παγκόσμιον ταύτην σταυροφορίαν διά τήν προστασίαν του.

»Όθεν άπευθυνόμεθα πρòς τούς άγιωτάτους και μακαριωτάτους άδελφούς ήμών, τούς πατριάρχας και άρχιεπισκόπους τών κατά τόπους όρθόδοξων εκκλησιών, πρòς τήν σεβασμίαν ιεραρχίαν, τόν ιερόν κληρον και τò χριστεπώνυμον πλήρωμα, και έτι περαιτέρω πρòς τās ειδικās μη κυβερνητικές οργανώσεις προστασίας του παιδιού, πρòς τούς εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς λειτουργούς, ιδιαιτέρως τούς παιδαγωγούς, τούς παιδιάτρους, τούς ψυχολόγους τόν τύπον, τούς διοργανωτάς τών παιδικών προγραμμάτων τής τηλεοράσεως και ραδιοφωνίας, και γενικώς πρòς όλους τούς άρμόδιους παράγοντας, αλλά και πρòς ένα έκαστον ως άτομον, και παρακαλούμεν νά άφιερωθῆ τò έντός όλίγου άρχόμενον έτος 1978 εις προετοιμασίαν διά τήν πλήρη συμμετοχήν μας εις τò «Διεθνές έτος του παιδιού», του έπομένου έτους 1979.

»Με τοιαύτας σκέψεις έορτάζομεν με όλους υμάς, άδελφοί και τέκνα έν Κυρίω, έφέτος Χριστού-

γεννα και εύχομεθα να επαναλαμβάνονται τα Χριστούγεννα εις το προσωπον καθε παιδιού, είκονος του Χριστού, το όποιον, με την πρόνοιάν μας θα εξέρχεται από την περιοχὴν τῆς ἀδιαφορίας και τῆς εγκαταλείψεως, εις την θαλπωρὴν τῆς προστασίας και τῆς στοργῆς μας».

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, στὸ εἰσαγωγικὸ μέρος τοῦ μηνύματός του, προβαίνει σ' ἕναν παραλληλισμὸ μετὰ τῶν συνθηκῶν τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ και τῆς ἐλευσεως ἑκατομμυρίων παιδιῶν στον κόσμὸ τοῦ σήμερα.

«Ὁ Χριστὸς τῆς Βηθλεὲμ — λέγει — εἶναι ἕνα παιδί νεογεννητον, ἄστεγον, με προχειρὰ σπάργανα με μόνην θαλπωρὴν τὴν τρυφεροτῆτα τῆς Μαρίας, τὴν στοργὴν τοῦ Ἰωσήφ, τὰ ἀχυρα, τὴν συμπάθειαν τῶν ζώων, τὴν ἀγαθότητα τῶν ποιμένων των, τὴν σοφίαν, ἢ ὅποια γνωρίζει νὰ θυμάζῃ και νὰ λατρεύῃ, τὰ καθαρά πνεύματα τῆς δημιουργίας και τὴν παρουσίαν και ὑπομνήσιν τοῦ διαστήματος, ὅτι ὁ μικρὸς πλανήτης μας δὲν εἶναι ὁ κόσμος ὅλος. Πέραν τούτων τὴν εἰκόνα πλαισιώνουν τὸ ἀφιλοξενον, ἢ παγερὴ ἀδιαφορία και ἡ ἐγκληματικὴ ἀσπλαγχνία Γύρω εἰς αὐτὸ τὸ παιδί, τὸ νεογεννητον δεκατέσσαρες χιλιάδες παιδιὰ ἐσφαγμένα».

»Τὴν σκληροτῆτα τῆς εἰκόνας τῶν πρώτων Χριστουγεννῶν ὀλοκληρώνει σήμερα ἡ τραγικότης τοῦ ἀνθρώπου-παιδιού, εἰκόνας τοῦ Θεοῦ. Ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς μας γεννῶνται, ὑπάρχουν και περιφέρονται ἑκατομμύρια παιδιῶν, μικροὶ ἀδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ, χωρὶς θαλπωρὴν και στοργὴν, ἀλλὰ μέσα εἰς ἕνα περιβάλλον ἀφιλοξενον και ἀδιαφορον, διωκόμενα ἀπὸ τὸν Ἡρώδη τῆς πείνας, τῆς γυμνότητος, τῆς ἀμαθείας. Ἰδοῦ, διατὶ τὸ ἐφεινὸν ἡμῶν μῆνυμα τῶν Χριστουγεννῶν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν και τὸν κόσμον, ἀφιερῶται εἰς τὸ παιδί, τὸ κῦταρον τῆς ἀνθρωπότητος».

Τὴν μέριμνα γιὰ τὸ παιδί ζητεῖ μετὰ τὸ Χριστουγεννιάτικὸ μῆνυμά

του και ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεὶμ, χωρὶς ν' ἀναφερρεται στὸ ἀποφασισθον και παρασκευαζόμενον «Ἔτος τοῦ Παιδιού».

«Ἡ Γέννησις τοῦ Παιδιού Ἰησοῦ — λέγει — τοῦ Παιδιού τῆς Χάριτος, ὡς πηγὴ θεοῦ, ἀκτίστου φωτός, ἄς φωτίσῃ κατὰ τον παρόντα χρόνον τον νοῦν και τὴν καρδίαν πάντων ἡμῶν τῶν αγωνιώντων διατὸ μέλλον τῶν παιδιῶν μας. Αἱ φωναὶ πανταχόθεν βοοῦν, ὅτι τὰ τέκνα μας, αἱ σημεριναὶ ἀφανεῖς ρίζαι τῆς ἀνθρωπότητος και οἱ αὔριανοὶ κλάδοι τοῦ δένδρου τοῦ μελλοντος κόσμου, εἶναι τὸ κείριον σημεῖον πρὸς τὸ ὅποιον καλοῦμεθα με σ-βαρότητα και συνέπειαν νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχὴν μας. Τὸ σημερινὸ παιδί νὰ γίνῃ σκοπὸς τοῦ παρόντος εἰς παγκόσμιον κλίμακα, ὀχι ὑπο τὴν στείραν ἐπίδειξιν τυποποιημένης στοργῆς και ἐνδιαφέροντος, ἀλλὰ ὑπο τὴν ἐνοιαν πανανθρωπίνης, ὅλων τῶν κοσμικῶν τάσεων, συνεργασίας διατὴν ἐξασφάλισιν ὄλων τῶν ὑλικῶν και πνευματικῶν μέσων, διατὴν ὀρθὴν ἀνάπτυξιν και γαλουχισιν τῶν τρυφῶν βλαστῶν τῆς οἰκουμένης, διατὸ νὰ αποδοῦν οἱ γεροὶ σωματικῶς και ψυχικῶς κλάδοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀσφαλῶς θα δύναται νὰ ἐμπιστευθῇ τὸ βάρος τῶν μελλοντικῶν τῆς ἐλπίδων ἢ ἀνθρωπότης».

Ἀλλὰ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεὶμ ἐπεκτείνεται και σὲ κριτικὴ τῶν σημερινῶν καθεστώτων τοῦ κόσμου, τὸσον πρὸς ἀνατολάς («στέρησις ἐλευθερίας») ὅσον και πρὸς δυσμάς («ἀνισοκατανομή τῶν ἀγαθῶν»).

«Ἡ ἐποχὴ μας — λέγει — ἐποχὴ διασταυρουμένων σεισμικῶν κοινωνικῶν ρευμάτων, και αὐτὴ βοᾷ και μᾶς καλεῖ και τὴν φωνὴν αὐτῆς θὰ ἴπτο τουλάχιστον ἀσυγχωρητον νὰ ὑποκρινώμεθα ὅτι δὲν τῆς ἀκουομεν, διότι, ὡς λαίλατες και τυφῶνες ἀπροσμετρήτου καταστροφικῆς ἐντάσεως, τὰ ρεύματα αὐτὰ ἀπειλοῦν με ἀφανισμον πάσαν και πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ὑπαρξιν ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἀν δὲν ἐρευνηθοῦν με πνεῦμα κατανοήσεως και

στοργής, διότι πηγήν και αίτιάν έχουν τὸν ὑπὸ ἀνθρώπων ἀδικούμενον και ταλαιπωρούμενον και ἀγωνιῶντα συνάνθρωπον, χάριν τοῦ ὁποίου ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ σὰρξ ἐγένετο και ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, ἵνα ἡμᾶς λυτρώσῃ τῶν παθῶν.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἐπὶ τῆς γῆς ἐπιφανείς Θεός, ὡς ὁ Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης και τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως, ἴσταται αὐστρὸς Κριτῆς και ἀντιμέτωπος πρὸς πᾶσαν ἐκμετάλλευσιν πλασμάτων του ὑπὸ ἀνελεήτων ὑλοφρόνων και δαιμονοδούλων προσώπων και καταστάσεων, εἴτε ὑπὸ τὴν ἔνοιαν τῆς ἀνίστου κατανομῆς τῶν αγαθῶν τῆς γῆς, εἴτε ὑπὸ τὴν ἔνοιαν τῆς πραγματικῆς ἢ φαινομενικῆς στερήσεως τῆς θεοδότου ἐλευθερίας τῶν ἀνθρωπίνων υπάρξεων.

Περαιτέρω, τονίζει.

«Οἱ κοσμικοὶ ἄρχοντες και τὰ συστήματα τῶν ἀπέτυχον παταγῶδως, δι' ὃ και ἐπλεόνασεν ἡ ἀδικία και ὁ πόνος τῶν πολλῶν· νῦν, λοιπόν, ἐπέστη ἡ ὥρα τῶν ἑκασταχοῦ Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, πρὸς παγκόσμιον σταυροφορίαν, διὰ τὴν κατακρήμνισιν τῆς συγχρόνου εἰδωλολατρείας τοῦ ἀψύχου τεχνικοῦ πολιτισμοῦ και τὴν στροφὴν κατὰ τὴν ὑστάτην αὐτὴν ὥραν πρὸς τὰς ρίζας τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως, τὴν παιδικὴν ἡλικίαν διὰ τὴν ἀνόρθωσιν και ἐπαναξιοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου ὡς βασιλείως τῆς δημιουργίας, χάριν τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς ἐγένετο ἄνθρωπος, ἵνα ὁ ἄνθρωπος καταξιωθῇ τῆς εὐτυχίας τοῦ παρόντος και τοῦ μέλλοντος».

Διαθρησκευτικὴ Ἱεραποστολὴ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ζητεῖ ὁ Μητροπολίτης Μελίτων

Τὴν εἰδυλλιακὴ γιὰ μᾶς νύχτα τῶν Χριστουγέννων, γύρω ἀπὸ τὴν γραφικὴ εἰκόνα τῆς Βηθλεὲμ και τὸ βρέφος Ἰησοῦς ὅπως λέγει ἡ Γραφικὴ παράδοσις, ὁ Ἡρώδης ἔσφαξε δεκατέσσερις χιλιάδες παιδιὰ ὁμήρους, σὰν λῦτρα ἀπέναντι σ' Αὐτὸν ποῦ ἐρχόταν σὰν «λύτρον ἀντὶ πολλῶν».

Ὁ Ἡρώδης δὲν ἦταν ἀναρχικός, οὔτε τρομοκράτης, οὔτε πειρατῆς ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν. Ὁ Ἡρώδης ἦτο ἡ Ἀρχή. Ὁμως στὴν τελευτῆ ἀνάλυσή του ἦταν ἡ ἀναρχία τῆς Αρχῆς. Καὶ ἐστὶ στὴν ἱστορία ἡ ἀναρχία τῆς Αρχῆς γίνεται ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναρχίας.

Εἰς τὸ σημεῖο αὐτὸ συναντῶνται ἡ ὑπευθυνότης και μετὴ τὴν ὑπευθυνότητα τῶν ἀναρχικῶν. Καὶ ἔπειτα πρέπει νὰ προσθέσω και νὰ πῶ ἀκόμη κάτι ἄλλο — γιατί δὲν εἶναι τόσο ἀπλό, ὅσο νομίζουμε τὸ θέμα.

Τὰ ἀναρχικὰ παιδιὰ, αὐτὰ ποῦ στηρίζουν τοὺς ἐγκληματίες και τὰ ὄργανα τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων και

τῶν ὀρισμένων πολιτικῶν ἐπιδιώξεων, ζητοῦν μιὰ χαρὰ στὴ ζωὴ τους, χαρὰ τὴν ὁποία δὲν ἔβωσαν οὔτε οἱ κατηχητικὲς ὀργανώσείς μας, οὔτε ἡ τεχνολογία και ὁ εὐδαιμονισμὸς τῆς ἐποχῆς μας. Γι' αὐτὸ κατέφυγαν στὴ χαρὰ τῆς καταστροφῆς στὴν Νερωεῖο χαρὰ τῆς καταστροφῆς. Εἶναι κι' αὐτὴ ἓνα εἶδος χαρᾶς ἓνα ὑποκατάστατο τῆς χαρᾶς. Βέβαια, δὲν εἶναι ἡ χαρὰ τοῦ θάρρους. Εἶναι ἡ χαρὰ τῆς δειλίας ποῦ στὰ λαμπερὰ μάτια τῆς νεολαίας γίνεται χαρὰ τοῦ θάρρους. Ἐπειτα δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λησμονοῦμε μιὰ ἄλλη ἀλήθεια, ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ ἀναρχικὴ νεολαία τοῦ κόσμου εἶναι ἡ λυτρωμένη ἀπὸ τὸ ψέμα. Δὲν ψεύδεταί. Δὲν ἰσχυρίζεται. Εἶναι αὐτὴ ποῦ εἶναι μέχρι θανάτου. Σὰς παρακαλῶ νὰ προσέξουμε ὅτι οἱ ἀναρχικοὶ δὲν εἶναι τυχερὰ πρόσωπα ἀλλὰ εἶναι ἓνα εἶδος νεομορτύρων γιὰ ἓνα ἰδεώδες, ποῦ ἀπὸ παραμέληση τῆς εὐθύνης μας

δεν τους τὸ δώσαμε, ἢ μάλλον τοὺς τὸ δώσαμε ἀρν.τικὸ παραδίδοντας τοὺς εἰς τὰ χεῖρια τοῦ μηδενισμοῦ.

Καὶ ἀμέσως, θὰ μὲ ρωτήσετε, καὶ θὰ πρέπει νὰ μὲ ρωτήσετε, ἔχετε σάν ἐπίλογον κατὶ πρακτικὸ νὰ μὰς πητῆ.

Λοιπόν, σὰς λέγω, ἀδελφοί μου, καὶ, ἔχω νὰ σας πῶ κατὶ πρακτικὸ.

Ὅταν εἶδα ὅτι ἀντίκρου σ' αὐτὸ τὸ παγκόσμιον καυτὸ καὶ φοβερὸ πρόβλημα δὲν ἔχει πάρει ὡς αὐτῆ τῆ στιγμῆ καμιά θεση ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία γενικὰ μέσα στὴν ταπεινὴ εὐθυνη μου σάν Ἐπισκοποῦ τῆς Ὀρθοδοξοῦ Ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ποὺ συλλαμβάνει τὰ μὴνύματα τῶν καιρῶν καὶ σάν Μητέρα Ἐκκλησία συνεχῶς ἐνανθρωπίζεται μὲ τὸν Κύριον τῆς καθῆ Χριστουγεννα ἀπὸ ἀγάπῃ καὶ γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, νόμισα ὅτι εἶχα χρέος νὰ θεσῶ ἐνωπιον τῆς εὐθυνης, τῆς χριστιανισσύνης, τῶν μονοθειστικῶν θρησκειῶν καὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων καλῆς θελήσεως τὸ πρόβλημα καὶ τὴν εὐθυνη μὰς ἀπέναντι στο πρόβλημα. Ἀλλὰ δὲν περιορίστηκα εἰς αὐτὸ Προχώρησα στὰ πρακτικώτερα καὶ προτεινὰ σὲ τρεῖς ἀναγνωρισμένες πνευματικὲς προσωπικότητες, μίαν ὀρθοδόξην μίαν ρωμαιοκαθολικὴν καὶ μίαν προτεσταντικὴν, νὰ ἀπετελέσουν σὲ συνεργασία μαζί μου τὸν πρῶτον πυρῆνα μὲ τὴν προσθηκὴ τριῶν μεγάλων πνευ-

ματικῶν προσωπικοτήτων ἀπὸ τὸν ἰσλαμικόν, τὸν ἰουδαϊκόν καὶ τὸν βουδδιστικόν κόσμον, ἐπιαναλαμβάνων τὸν πρῶτον πυρῆνα ἐνὸς Κέντρου νέου εἴδους διαθρησκειακῆς ἱεραποστολῆς, οὔτε ἐναντίον, οὔτε ὑπὲρ τῆς βίας καὶ τῆς ἀντιβίας, ἀλλὰ σάν ἐξοδὸ ἀπὸ τὸν φαῦλον κύκλον μέσα στὸν ὁποῖον κυλιέται σήμερον ὁ κόσμος.

Νομίζω καὶ εὐχομαί ὅτι τὸ σχέδιον αὐτὸ θὰ πραγματοποιηθῆ. Ἐνὰ ὀρθόδοξον χριστιανικὸν σχέδιον. Καὶ τὴν στιγμῆ αὐτῆ ἀναγγέλλοντας στὸν κόσμον τὸ Χριστουγεννιατικὸν μῆνυμα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐδοκίας, κανὼ μίαν παγκόσμιαν ἐκκλήσην πρὸς ὅλους τοὺς ἀναρχικοὺς, τοὺς τρομοκράτας καὶ τοὺς ἀεροπειρατὰς τοῦ κόσμου νὰ κάμουν, κατὰ ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἀνθρωπίνης κἀτανοήσεως τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἀδύναμος ἀπειλεῖται ἀπὸ τὸν Ἡρώδη στὴν Βηθλεὲμ, μίαν χριστουγεννιατικὴν ἐκεχειρίαν. Δηλαδὴ συγκεκριμένα, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας καλῶ ὅλους τοὺς ἀναρχικοὺς, τοὺς τρομοκράτας καὶ τοὺς ἀεροπειρατὰς, νὰ ἀπολύσουν τοὺς ὀμηρους τῶν, νὰ μὴ ζητήσουν λύτρα καὶ νὰ δεχθοῦν τὸν Χριστὸ ὡς «λύτρον ἀντὶ πολλῶν».

ΜΕΛΙΤΩΝ

Μητροπολίτης Χαλκηδόνος
(Ἀπὸ τὴν ομιλίαν τοῦ στὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸ Ἀθηνῶν, 18.12.1977).

Δωρεὲς ἀπὸ νεκρῶν γιὰ μεταμοσχεύσεις ζητεῖ ὁ Μητροπολίτης Περιστερίου

Πρόσφατα τὸ ὑπουργεῖο Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν πήρε στὰ χεῖρια τοῦ τὸ ζωτικὸ κοινωνικὸ θέμα, τὴ μεταμόσχευση ὀργάνων σὲ ἀρρώστους ποὺ παλεύουν μὲ τὸ χαρὸ. Γιὰ τὸ σκοπὸ παροχῆς ὀργάνων σ' ἐκείνους ποὺ ἔχουν ὑποστῆ ἀνεπανόρθωτες δλαβρὲς σύστησε τὸ Ὑπουργεῖο δύο ἐπιτροπές.

Τὸ νομικὸ μέρος μελετᾶται ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, μὲ πρόεδρον τὸν καθηγητὴ τῆς Νομικῆς

Σχολῆς τοῦ πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ γενικὸ γραμματεῖα τοῦ Ὑπουργείου κ. Γ. Στυριδάκη.

Ἡ ἄλλη ἐπιτροπὴ ἐρευνᾶ κυρίως τὴν ἱατρικὴν, οἰκονομικὴν, κοινωνικὴν καὶ τὴν ἠθικοθρησκευτικὴν πλευρὰ τοῦ νέου αὐτοῦ τροποῦ θεραπευτικῆς. Σ' αὐτὴν προεδρεύει ὁ ὑψηλῆς τῆς Παθολογίας τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Στυριδῆς Μαρκετός Γεν. Γραμματεὺς τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργεῖου.

ου. Μεταξύ των μελών της έπιτροπής τούτης συμπεριλαμβάνεται κι' ό ύποφαινόμενος.

Άπο καιρό μεταμοσχεύσεις γίνονται κι' εδώ στον τόπο μας μ' έπιτυχιές αξιόλογες. Ό αριθμός των μεταμοσχεύσεων αυτών άνέρχεται ώς τις διακόσιες. Άλλά, ένώ ή ζητήση των άρρώστων είναι τεράστια, δέν υπάρχουν δότες.

Δέν έγινε, τρομερή καθυστέρηση, ή άπαιτουμένη προπαρασκευή τής Κοινής Γνώμης. Τό κοινό μας έμεινε όλότελα άδιαφώτιστο. Κι ένώ υπάρχουν αίμοδότες — άνεπαρκείς κι' αυτοί — δότες όργάνων δέν έχουμε. Έδώ δέ ζητούν τά άρμόδια κρατικά νοσοκομεία μέλη του σώματος από τους ζωντανούς και ύγιείς. Η έκκληση άπευθύνεται στους συγγενείς των νεκρών, να δεχθούν από τό νεκρό τους, τόν προσφιλή, να δώσουν όρισμένα όργανα για μεταμόσχευση. Να βοηθηθούν συνάνθρωποί μας που μένουν άβοήθητοι και χαροπαλεύουν.

Θά άναφερθώ σε μία συγκινητική και έντυπωσιακή όμολογία του Μεγάλου Αποστόλου, που σχετίζεται άμεσότερα με τό θέμα των μεταμοσχεύσεων. Στους Γαλάτες γραφεί: «Μαρτυρώ γάρ ύμίν ότι εί δυνατόν τούς όφθαλμούς ύμων έξορύξαντες άν έδώκατέ μοι». (Γαλ. 4, 15). Δίνω τή μαρτυρία

για σας έγώ ό ίδιος, ότι άν θά σας ζητούσα να μου προσφέρετε τά μάτια σας για να τά χρησιμοποιήσω και θά 'ταν τούτο δυνατό, θά τά βγάζατε και θά μου τά δίνατε!

Άν θά 'ταν δυνατή ή μέθοδος τής μεταμοσχεύσεως στους πρώτους χριστιανικούς χρόνους κι' αιώνες θά είχαμε άπειρες θαυμαστές προσφορές όχι από νεκρούς, μά από ζωντανούς και σε κάθε πάσχοντα. Γιατί οί χριστιανοί εκείνοι, των χρυσών αιώνων, και ήξεραν και πίστευαν κι' εφάρμοζαν τήν άλήθεια, ότι «άλλήλων μέλη» είναι και όταν «πάσχει έν μέλος, πάσχει όλο τό σώμα». Τώρα οί χριστιανοί προτιμούν να σαπίζουν τά χρήσιμα για τή σωτηρία του άλλου μέλη τους, παρά να τά δίνουν για μεταμόσχευση. Έχοντας τέτοιες πνευματικές ανθρωπιστικές και κοινωνικές καταβολές και ιερές παραδόσεις, άκόμα διστάζουμε και μετά θάνατο να γίνουμε ευεργέτες, χωρίς αυτή ή ευεργεσία να μάς στοιχίζει τίποτε. Άλλά θά 'ταν χειρονομία άγάπης άν με διαθήκη ή και προφορικά παραγγέλναμε στους δικούς μας να έπιτρέψουν να πάρουν ό,τι θά χρειαζόταν από τό άχρηστο πιό κουφάρι μας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Μητροπολίτης Περιστερίου
(«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», Δεκέμβριος '77)

● Άρτος

● Ζυμαρικά

● Φρυγανιές

για διαβητικούς

Ζ Ω Γ Ρ Α Φ Ο Υ

ΕΛΕΝΑ ΠΕΤΡΟΒΝΑ - ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ

Η ΜΥΣΤΙΚΗ ❀ ❀ ❀

➤ ➤ ➤ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΣΕ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Ἡ Κοσμικὴ Ἐξέλιξη

Ἀπὸ τῆς «Στροφῆς» τοῦ βιβλίου τοῦ TZIAN

ΣΤΡΟΦΗ Α

1.—Ο Αἰώνιος Πατέρας - Μητέρα, τυλιγμένος στους πάντοτε ἀσρατους πέπλους του, εἶχε πάλι κοιμηθῆ για Ἐπτὰ Αἰωνιότητες.

2.—Ο Χρόνος δὲν ὑπῆρχε, διότι ἐκοιμῆταν στὸν Ἀπέραντο Κόσμο τῆς Διαρκείας.

3.—Ἡ Παγκοσμια Διάνοια δὲν ὑπῆρχε, διότι δὲν ὑπῆρχαν ΑΗ—ΗΙ (οὐράνιες δυνάμεις) για νὰ τὴν περιέχουν.

4.—Οἱ Ἐπτὰ δράμοι πρὸς τὴ Μακαριότητα δὲν ὑπῆρχαν. Οἱ μεγάλες αἰτίες τῆς ἀθλιότητος δὲν ὑπῆρχαν, διότι δὲν ὑπῆρχε κανεὶς νὰ τῆς δημιουργήσῃ, οὔτε ν' ἀφεθῆ νὰ αἰχμαλωτισθῆ ἀπ' αὐτές.

5.—Τὰ σκοταδια μονάχα ἐγμίζαν τὸ χωρὶς ὄριο Ὅλον, διότι ὁ Πατέρας, ἡ Μητέρα καὶ ὁ Υἱὸς εἶχαν πάλι γινεῖ Ἐνα καὶ ὁ Υἱὸς δὲν εἶχε ἀκόμη ξυπνήσῃ για τὸν νέο Τροχὸ καὶ τὴν ὁδοιπορία του σ' αὐτόν.

6.—Οἱ Ἐπτὰ Υπέρτατοι Κύριοι καὶ οἱ Ἐπτὰ Ἀλήθειες εἶχαν παύσει νὰ ὑπάρχουν, καὶ τὸ Συμπαν, τέκνο τῆς Ἀνάγκης, ἦταν βυθισμένο σὲ Paganishrapna (ἀπολυτὴ τελειότητα), για νὰ ἀναταραχθῆ ἀπὸ τὴν πνοὴ Ἐκείνου, ποὺ ὑπάρχει, καὶ ὅμως δὲν ὑπάρχει. Τίποτε δὲν ὑπῆρχε.

7.—Οἱ αἰτίες τῆς Ὑπάρξεως εἶχαν εξαφανισθῆ. Τὸ Ὅρατὸ ποὺ ὑπῆρχε, καὶ τὸ Ἄορατο ποὺ ὑπάρχει, ἀναπαύονταν στὸ Αἰώνιο μῆ-Εἶναι, τὸ μοναδικὸ Εἶναι.

8.—Μόνη, ἡ Μοναδικὴ Μορφή τῆς Ὑπάρξεως, ἀπλωνόταν χωρὶς ὄρια, ἀπέραντη, ἀναίτια, σ' ἓναν Ὑπνο χωρὶς Ὀνειρα. Καὶ ἡ Ζωὴ ἔπαιλε, χωρὶς συνείδηση, στὸν Παγκόσμιο Χῶρο, παντοῦ στὴν Ἀπόλυτη αὐτὴ Παρουσία, ἡ ὁποία εἶναι αἰσθητὴ ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ μάτι τοῦ Dangma (Μύστου).

9.—Ἀλλὰ ποῦ ἦταν ὁ Dangma (Μύστης), ὅταν ἡ Alaya (Ψυχὴ) τοῦ Σύμπαντος ἦταν σὲ Paramartha (ἀπόλυτη τελειότητα) καὶ ὁ Μεγάλος Τροχὸς ἦταν Anupadaka (σὲ ἀδράνεια);

ΤΟ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ τῆς

Ε. Π. Μπλαβάσκυ

1.—Ὁ Αἰώνιος Πατέρας - Μητέρα, τυλιγμένος στοὺς πάντοτε ἀόρατους πέπλους του, εἶχε πάλι κοιμηθῆ γιὰ Ἑπτὰ Αἰωνιότητες.

Ὁ Χῶρος εἶναι ἡ αἰωνία, πάντοτε παρούσα, αἰτία πάντων. ἡ ἀκατανόητη θεότης, τῆς ὁποίας οἱ «ἀόρατοι πέπλοι» εἶναι ἡ μυστικὴ ρίζα τῆς ὕλης καὶ τοῦ Σύμπαντος. Ὁ Χῶρος εἶναι τὸ μόνον αἰώνιον, περὶμποροῦμε εὐκολώτατα νὰ φαντασθούμε, ἀκίνητο στὴν ἀφηρημένη του ἔννοια καὶ ἀνεπηρέαστο. Εἶναι ἀπὸ κάθε ἀποψη χωρὶς διάσταση καὶ αὐθύπαρκτος. Τὸ πνεῦμα εἶναι ἡ πρώτη διαφάνεια «Ἐκείνου», τῆς ἀναίτιας αἰτίας Π.εὐματος καὶ Ὑλης. Δὲν εἶναι οὔτε ἀπεριόριστο κενὸ οὔτε «περιωρισμένη πλησμονή», ἀλλὰ καὶ τὰ δύο. Ὑπῆρχε καὶ θὰ ὑπάρχει πάντοτε.

Τὰ «πέπλα» παριστάνουν τὴ μὴ διαφορεσθεῖσα Κοσμικὴ Ὑλη. Δὲν εἶναι ἡ ὕλη ὅπως τὴν γωρίζομε, ἀλλὰ ἡ πνευματικὴ οὐσία τῆς ὕλης, καὶ εἶναι ἓνα μὲ τὸν

Ἐλενα Πετρόβνα - Μπλαβάσκυ
11 Αὐγ. 1831 - 8 Μαΐου 1891.

Χῶρο στὴν ἀφηρημένη του ἔννοια. Ἡ Ρίζα - Φύσις εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ Μοναδικοῦ Ἀπέραντου Χώρου. Οἱ Ἰνδοὶ τὴν δυναμίζουν Μουλοπρακρίτι καὶ ἰένε, ὅτι εἶναι ἡ πρωταρχικὴ οὐσία, ποῦ ἀποτελεῖ τὴ βάση τοῦ φορέως κάθε φαινομένου, φυσικοῦ, ψυχικοῦ ἢ νοητικοῦ.

Μὲ τὸ «ἑπτὰ αἰωνιότητες», νοοῦνται μακροὶ περίοδοι. Σημαίνουν τὶς ἑπτὰ περιόδους ἑνὸς

Μαινθανάρα, ενός Μαχακάλπα, ή «Μεγάλου Αιώνα» (100 έτη του Βράχμα), που αποτελούν ένα σύνολον 311.040.000.000.000 ετών.

2.—Ο χρόνος δεν υπήρχε, διότι έκοιμόταν στον άτέραντο κόλπο της διαρκείας.

Ο «Χρόνος» είναι μόνον μία άπάτη, που παρέρχεται με τη διαδοχή των καταστάσεων της συνειδησεώς μας, έφ' όσον ταξι-δευόμε δια μέσου της Διαρκείας, και δεν υπάρχει εκεί όπου δεν ύφίσταται συνειδήσις. Το παρόν είναι μόνον μία μαθηματική γραμμή, που χωρίζει το μέρος εκείνο της Αιώνιας Διαρκείας που ονομάζομε Μέλλον, από το μέρος εκείνο που ονομάζομε Παρελθον. Τίποτε έπαινω στη Γή δεν έχει πραγματική διάρκεια, διότι τίποτε δεν παραμένει άμεταίβλητο κατά το δισηκαταμμυριστό του δευτερολέπτου. Η αίσθησις που έχομε της διαιρέσεως του χρόνου ως παρόντος, προερχεται από το σκοτεινό νέφος μιάς στιγμιαίας έλλαμψεως ή διαδοχής έλλαμψεων πραγμάτων, τὰ οποία μās δίδουν οι αισθήσεις, όταν τα πράγματα αυτά περνούν από τον τόπον των ιδανικών που ονομάζομεν Μέλλον, εις τον τόπον των άναμνήσεων, που ονομάζομεν παρελθον. Το πραγματικόν δεν συνίσταται μόνον από εκείνο που βλέπει κανείς σε μία στιγμή, αλλά από το άθροισμα όλων των ποικίλων και μεταβαλλομένων συνθηκών από της έμφανισσεώς του σε ύλική μορφή μέχρι της εξαφανισσεώς του από

της Γής. Περνάνε από το Μέλλον για να ύπάρξουν αιωνίως στο Παρελθον.

3.—Η Παγκόσμια Διάνοια δεν υπήρχε, διότι δεν υπήρχαν ΑΗ-ΗΙ (ουράνιες δυνάμεις) για να την περιέχουν.

Διάνοια είναι το όνομα που δίδεται στις καταστάσεις συνειδησεως, που ονομάζονται Σκέψη, Θέληση Αίσθησις. Κατά τον φυσικό ύπνο, ή ιδεοπλασία και ή μνημη σταματούν. Έτσι και κατά τη μακρά νύκτα της άπαύσεως, που ονομάζεται πραλαγία, όταν όλες οι ύπάρξεις έχουν διαλυθή, ή Παγκόσμια Διάνοια παραμένει αδρανής, μιά δαρκής δυνατοτής νοητικής ενεργείας. Οι ΑΗ - ΗΙ (Τζιάν Τσόχαν) είναι οι φαλαγγες των πνευματικών Όντων — οι Άγγελικές φαλαγγες του Χριστιανισμού, οι Έλοϊμ και οι Προφήται των Ίουδαίων — που είναι οι φορείς για την εκδήλωσις της Θειας ή Παγκόσμιας Σκέψεως ή Θελησεως. Αυτές είναι οι προικισμένες με διάνοησις Δυνάμεις, που δίδουν τους Νόμους της Φύσεως.

4.—Οι Έπτα δρόμοι προς την Μακαριότητα δεν υπήρχαν. Οι μεγάλες αίτιες της άθλιότητος δεν υπήρχαν, διότι δεν υπήρχε κανείς να τις δημιουργήση, ούτε ν' άφεθλή να αιχμαλωτισθή απ' αυτές.

Έπτα ύπάρχουν Άτραποι προς την Μακαριότητα της Μη-Ύπάρξεως (τη Νιρβάνα), που είναι το Άπολυτο, ή Ύπαρξις και ή Συνειδησις. Δεν υπήρχαν

διότι, τὸ Σύμπαν ἦταν κενὸ καὶ ὑπῆρχε μόνον στὴ Θεία Σκέψη.

Τὸ πᾶν ὑπόκειται στὸ ρεῦμα τοῦ ἀναπόφρευκτου νόμου, τοῦ παντοδυναμίου νόμου τοῦ Κάρμα. Ὁ θάνατος δὲν ἔμπορὲ νὰ ἀπολυτρώσῃ τὸν ἄνθρωπο, διότι, εἶναι ἀπλῶς ἡ θύρα ἀπὸ τὴν ὁποία διέρχεται, μεταβαίνοντας ἀπὸ τὴ μία στὴν ἄλλη ζωὴ, ἀφοῦ ἀναπαυθῆ στὸ Δεβαχάν. Ἡ Χιναγιάννα, καθὼς καὶ ἡ Μαχαγιάννα, διδάσκουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔμπορὲ νὰ διαφύγῃ τὴς θλίψεις τῆς ἀναγεννήσεως καὶ τὴν ψευδῆ μακαριότητα τοῦ Δεβαχάν, ἀποκτώντας Σοφία καὶ Γνώση, πού μόνες ἔμπορουν νὰ διασκορπίσουν τοὺς καρποὺς τῆς Ἐπάτης καὶ τῆς Ἄγνοιας. Ἡ Μάγια ἢ Ἐπάτη εἶναι ἓνα στοιχεῖο πού εἰσέρχεται σὲ ὅλα τὰ ἀντικείμενα, διότι, κάθε τι πού ὑπάρχει, ἔχει μόνον σχετικὴ καὶ ὄχι ἀπόλυτη πραγματικότητα. Τίποτα δὲν εἶναι διαρκές, ἐκτὸς τῆς μοναδικῆς κρυμμένης ἀπολύτου Ὑπάρξεως, πού περιέχει τὰ νοούμενα ὅλων τῶν πραγματικότητων. Ὅλα τὰ πράγματα εἶναι σχετικῶς πραγματικά, διότι καὶ ὁ παρατηρητὴς εἶναι ἐπίσης μὴ ἀντανάκλαση καὶ τὰ παρατηρούμενα εἶναι τόσο πραγματικά, ὅσο καὶ ὁ ἴδιος. Σὲ ὁποιοδήποτε πεδίο καὶ ἂν δρᾷ ἡ συνείδησή μας, τόσο ἐμεῖς ὅσοι καὶ τὰ ἀνήκοντα σ' ἐκεῖνο τὸ πεδίο πράγματα, εἶναι πρὸς στιγμὴν οἱ μόνες μὴς πραγματικότητες. Ἄλλ' ὅσο ἀνεβαίνουμε στὴν «κλίμακα τῆς ἀναπτύξεως, ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι στὰ στάδια, ἀπὸ τὰ ἑποῖα περᾶσαμε, εἶχαμε θεωρῆσαι τὴς σκιᾶς σὰν πραγματικότητες καὶ

ὅτι ἡ ἀνερχόμενη πρόοδος τοῦ Ἐγὼ εἶναι μὴ σειρὰ προοδευτικῶν ἀφυπνίσεων. Ἐκὰς κάθε πρόοδος φέρνει τὴν ἰδέα ὅτι τώρα, ἐπὶ τέλους, ἐφθάσαμε στὴν «πραγματικότητα», ἀλλὰ μόνον ὅταν φθάσωμε νὰ ἐνώσωμε τὴ συνείδησή μας μὲ τὴν ἀπόλυτη Συνείδηση, θὰ ἀπαλευθῶμε ἀπὸ τὴς ἀπάτες πού δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴ Μάγια.

5.— Τὰ σκοτάδια μονάχα ἐγείμιζαν τὸ χωρὶς ὄρια Ὅλον, διότι ὁ Πατέρας, ἡ Μητέρα καὶ ὁ Υἱὸς εἶχαν πάλι γίνεαι Ἐνα καὶ ὁ Υἱὸς δὲν εἶχε ἀκόμη ξυπνήσει γιὰ τὸν νέο Τροχὸ* καὶ τὴν ὁδοιπορία του σ' αὐτόν.

Μία παλαιὰ Ἀνατολικὴ παροιμία λέει: «Τὰ σκοτάδια εἶναι ὁ Πατέρας - Μητέρα. Τὸ φῶς εἶναι ὁ Υἱός». Τὰ σκοτάδια εἶναι ἡ Αἰώνια Μητέρα, στὴν ὁποία οἱ πηγῆς τοῦ Φωτὸς ἐμφανίζονται καὶ ἐξαφανίζονται. Φῶς καὶ σκοτάδι εἶναι φαινόμενα τῆς ἴδιας πραγματικότητος, πού εἶναι ἀπόλυτο σκοτάδι γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ διάνοια, ἓνα σκοτεινὸ λυκόφως γιὰ τὴν ἀντίληψη τοῦ κοινού Μυστικοῦ, καὶ ἀπόλυτο

Σημ.: «Τροχὸς» εἶναι ἡ συμβολικὴ ἔκφραση, πού δείχνει ἓναν κύκλο ἢ μὴ σφαῖρα. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώριζαν ὅτι ἡ Γῆ μας ἦταν μὴ περιστρεφόμενη σφαῖρα καὶ ὄχι ἓνα ἀκίνητο ἐπίπεδο, ὅπως μερικοὶ Χριστιανοὶ Πατέρες ἐδίδασκαν. Ὁ «Μέγας Τροχὸς» εἶναι ὁλόκληρη ἡ Διάρκεια τοῦ Μαχακάλπα, δηλ. ὁλόκληρη ἡ περιστροφὴ τῆς Ἀλύσου τῶν ἑπτὰ Σφαιρῶν, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος. Οἱ «Μικροὶ Τροχοὶ» σημαῖνους τοὺς Γύρους, πού εἶναι ἐπίσης ἑπτὰ.

φώς για τον πνευματικό ὄφθαλμό του Μεμνημένου. Εκείνο που είναι φώς για μᾶς, είναι σκοτάδι για ὀρισμένους μικροοργανισμούς. Καί ὁ ὄφθαλμός του ἑνορατικού βλέπει φώς ἐκεῖ ὅπου ὁ φυσιολογικός ὄφθαλμός δὲν βλέπει παρὰ σκοτάδι. Ὁταν ὀλόκληρο το Σύμπαν εἶχε πέσει σὲ ὕπνο — εἶχε ἐπανεέλθει στὸ πρωταρχικό του στοιχείο — δὲν ὑπῆρχε οὔτε κέντρον φωτεινότητος, οὔτε ὄφθαλμός διὰ νὰ διακρίνῃ τὸ φώς. Κατ' ἀνάγκην, τὰ σκοτάδια ἐγέμιζαν τὸ χωρὶς ὄρια Ὅλον.

Ὁ Πατέρας καὶ ἡ Μητέρα εἶναι τὸ ἀρσενικὸ καὶ τὸ θηλυκὸ στοιχείο στὴ Φύση, οἱ ἀντίθετοι πόλοι πού ἐκδηλώνονται σὲ κάθε πεδίο τοῦ Κόσμου. Ἡ τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ Οὐσία, τῶν ὁποίων ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ Σύμπαν ἢ ὁ Υἱός. Κατὰ τὴ διάρκειά τῆς Πραλαγία, τὸ κάθε τι στὸ ἀντικειμενικὸ Σύμπαν ἐπανερχεται στὴν πρωταρχικὴ του αἰτία, γιὰ νὰ ξαναφανερωθῇ κατὰ τὴν ἐπάμενη μανβανταϊκὴ Αὐγή, ὅπως γίνεται περιοδικῶς. Ὁ Βραχμᾶ εἶναι ὁ Πατέρας - Μητέρα - Υἱός ἢ Πνεῦμα - Ψυχὴ - Σῶμα. Κάθε πρόσωπο συμβολίζει μίαν ιδιότητα. Κάθε ιδιότητα ἢ ἀρετὴ εἶναι μίαν βαθμιαία ἐκπάρευση τῆς Θείας Πνοῆς κατὰ τὴν κυκλικὴ τῆς διαφάριση, ἐλικτικὴ καὶ ἐξελικτικὴ. Στὴν κοσμοφυσικὴ ἔννοια εἶναι τὸ Σύμπαν, ἢ Πλανητικὴ Ὑλυσος καὶ ἡ Γῆ. Στὴν πνευματικὴ ἔννοια, ἢ Ἀγνώστη Θεότης, τὸ Πλανητικὸ Πνεῦμα καὶ ὁ Ἄνθρωπος, τὸ πλάσμα τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Ὑλῆς. Μιὰ ἐκδήλωση αὐτῶν κα-

τὰ τὶς περιοδικὲς ἐπάνω στὴ Γῆ ἐμφανίσεις, κατὰ τὴ διάρκειά τῶν Τροχῶν ἢ Μανβαντάρα.

6.— Οἱ Ἑπτὰ Ὑπέρτατοι Κύριοι καὶ οἱ Ἑπτὰ Ἀλήθειες εἶχαν παύσει νὰ ὑπάρχουν, καὶ τὸ Σύμπαν, τέκνο τῆς Ἀνάγκης, ἦταν ὑποταγμένον σὲ Paranishpanna* (ἀπόλυτη τελειότητα), γιὰ νὰ ἀναταραχθῇ ἀπὸ τὴν πνοὴ Ἐκείνου, πού ὑπάρχει καὶ ὅμως δὲν ὑπάρχει. ἴποτε δὲν ὑπῆρχε.

Οἱ «Ἑπτὰ Ὑπέρτατοι Κύριοι» εἶναι τὰ Ἑπτὰ Δημιουργικὰ Πνεύματα, οἱ Dhyan Chohans, οἱ ὅποιοι ἀντιστοιχοῦν στοὺς Ἑβραϊκοὺς Ἐλοῖμ. Εἶναι ἡ ἱεραρχία τῶν Ἀρχαγγέλων, στὴν ὁποία ἀνήκουν ὁ Μιχαὴλ καὶ ὁ Γαβριὴλ τῆς Χριστιανικῆς ὀρολογίας. Ἀπὸ τὶς Ἑπτὰ Ἀλήθειες τῆς ταρινῆς Μανβαντάρα, μόνον τέσσερες ἐδόθησαν ἰμέχρι τώρα, διότι βρισκόμεθα στὸν Τέταρτο Γύρο. Στους ἐπάμενους τρεῖς θὰ δοθοῦν οἱ ὑπόλοιπες τρεῖς Ἀλήθειες.

Ἡ Μυστικὴ Διδασκαλία διδάσκει τὴν προοδευτικὴ ἀνάπτυξη κάθε πράγματος, τόσο τῶν κόσμων, ὅσο καὶ τῶν ἀτόμων. Ἀπὸ αὐτὴ τὴ θαυμάσια ἀνάπτυξη οὔτε τὴν ἀρχὴ μπορούμε νὰ συλλάβωμε, οὔτε τὸ τέλος νὰ φαντασθοῦμε. Τὸ δικό μας Σύμπαν εἶναι μόνον ἓνα ἀπὸ ἀπειρο-

* Paranishpanna εἶναι ἡ ἀπόλυτη τελειότης, στὴν ὁποία φθάνουν ὅλαι αἱ ὑπάρξεις κατὰ τὸ τέλος μιᾶς μεγάλης περιόδου δράσεως, ἢ Μαχαμανβαντάρα, καὶ στὴν ὁποία ἀναπαύονται κατὰ τὴν ἐπακολουθοῦσα περίοδο τῆς Πραϊλαγία.

ριστο ἀριθμὸ Σμπάντων, πού εἶναι ὄλα τὰ τέκνα τῆς Ἀνάγκης, δακτύλιοι στή μεγάλη κοσμική αἰλοσο τῶν Σμπάντων, καθέ- να ἀποτελέσσιμα ἐν σχέσει πρὸς τὸ προηγούμενο καὶ αἰτία ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἐπόμενο. Ἡ ἐμφάνιση καὶ ἐξαφάνιση τοῦ Σμπαντος περιγράφονται σὰν ἐκπνοὴ καὶ εἰσπνοὴ τῆς «Μεγάλης Πνοῆς», πού εἶναι αἰώνια. Ὅταν ἡ Μεγάλη Πνοὴ προβάλλεται, ἀποκαλεῖται Θεία Πνοὴ καὶ εἶναι ἡ ἐκπνοὴ τῆς Ἀγνώστου Θεόπητος, τῆς Μοναδικῆς Ὑπάρξεως πού ἐκπνέει μιὰ σκέψη πού ἀποβαίνει ὁ Κόσμος. Τὸ ἴδιο συμβαίνει ὅταν ἡ Θεία Πνοὴ εἰσπνέεται. Τὸ Σμπαν ἐξαφανίζεται στοὺς κόλπους τῆς Μεγάλης Μητέρας, ἡ ὁποία τότε κοιμάται, τυλιγμένη στοὺς πάντοτε ἀάρατους πέπλους τῆς.

7.— Οἱ αἰτίες τῆς Ὑπάρξεως εἶχαν ἐξαφανισθῆ. Τὸ Ὅρατὸ πού ὑπῆρχε καὶ τὸ Ἀόρατο πού ὑπάρχει, ἀναπαύονταν στὸ Αἰώνιο μὴ-Εἶναι, τὸ μοναδικὸ εἶναι.

Οἱ αἰτίες τῆς Ὑπάρξεως δὲν σημαίνουν μόνον τὶς γνωστὲς στὴν Ἐπιστήμη φυσικὲς αἰτίες, ἀλλὰ καὶ τὶς μεταφυσικὲς αἰτίες, ἡ κυριώτερη ἀπὸ τὶς ὁποῖες εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῆς ὑπάρξεως. Ἡ ἐπιθυμία μιᾶς αἰσθησιακῆς ζωῆς ἐμφανίζεται σὲ κάθε τί, ἀπὸ τὸ ἄτομο μέχρι τοῦ Ἡλίου καὶ εἶναι μιὰ ἀντανάκλαση τῆς Θείας Σικέμεως, πού προεβλήθη στὴν ἀντικειμενικὴ ὑπαρξη, σὰν νόμος πού θέλει νὰ ὑφίσταται τὸ Σμπαν. Σύμφωνα μὲ τὴν

ἐσωτερικὴ διδασκαλία, ἡ πραγματικὴ ἐπιθυμία τῆς ὑπάρξεως παρραμέει γιὰ πάντα κρυμμένη καὶ οἱ πρῶτες τῆς ἐκπαρεύσεις εἶναι οἱ μεγαλύτερες ἀφηρημένες ἔννοιες, πού μπαρεῖ νὰ συλλάβῃ ἡ διάνοια.

Ἡ ἰδέα τοῦ Αἰωνίου μὴ-Εἶναι, πού εἶναι τὸ μοναδικὸ εἶναι, θὰ φανῆ παράδοξη σὲ καθέναν πού δὲν θυμάται ὅτι περιορίζαμε τὶς ἰδέες ἡμᾶς στὴν παρούσα συνείδησή ἡμᾶς τῆς ὑπάρξεως. Ἐνα ἔμβρυο, ἐὰν μπορούσε νὰ σκεφθῆ, θὰ περιορίζε κατ' ἀνάγκην τὶς ἀντιλήψεις του περὶ τοῦ ὄντος στὴν ἑνδαμήτριο ζωὴ του, πού εἶναι ἡ μόνη πού γνωρίζει. Ἄν προσπαθοῦσε νὰ ἐκφράσῃ στὴ συνείδησή του τὴν ἰδέα τῆς ζωῆς μετὰ τὴ γέννησή του (πού εἶναι θάνατος γι' αὐτὸ) θὰ κατέληγε νὰ ἐκφράσῃ τὴ ζωὴ αὐτὴ σὰν «μὴ-Εἶναι», τὸ ὁποῖον ὅμως εἶναι τὸ πραγματικὸ «εἶναι».

8.— Μόνη, ἡ Μοναδικὴ Μορφὴ τῆς Ὑπάρξεως, ἀπλωνόταν χωρὶς ὄρια, ἀπέραντη, ἀναίτια, σ' ἕναν Ὑπνο χωρὶς Ὀνειρα. Καὶ ἡ Ζωὴ ἔπαλλε, χωρὶς συνείδηση, στὸν Παγκόσμιον Χῶρο. παντοῦ στὴν Ἀπόλυτη αὐτὴ Παρουσία, ἡ ὁποία εἶναι αἰσθητὴ ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ μάτι τοῦ Dangma* (Μύστου).

* Dangma σημαίνει ἐξαγνισμένη ψυχὴ, ἕνας Μαχάτμα. Τὸ ἀνοιχτὸ μάτι του εἶναι ὁ ἐσωτερικὸς πνευματικὸς ὀφθαλμὸς τοῦ ἐνορατικοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει ἄμεση καὶ θέβαιη γνώση. Ἡ ἰδιότητα αὐτὴ συνδέεται μὲ τὸ «τρίτο μάτι», πού ἡ μυθολογικὴ παράδοση ἀποδίδει σὲ μερικὲς φυλὲς ἀνθρώπων.

Η τάση τῆς σύγχρονης σκέψης εἶναι ν' ἀνατρέχη στήν ἀρχαϊκή ἰδέα μιᾶς ὁμογενοῦς βάσεως γιά πράγματα φαινομενικῶς ἐντελῶς διάφορα. Οἱ βιολόγοι ἀναζητοῦν τὸ ὁμογενές πρωτόπλασμα καὶ οἱ χημικοὶ τὴν προθύλη. Ἡ ἐπιστήμη ζητᾷ τὴ δύναμη, τῆς ὁποίας ὁ ἠλεκτρισμός, ὁ μαγνητισμός, ἡ θερμότης κ.τ.λ. εἶναι οἱ διαφορσεῖς. Ἡ Μυστικὴ Διδασκαλία μεταφέρει εὐτὴ τὴν ἰδέα στὸ μεταφυσικὸ πεδίο καὶ διακηρύσσει μιὰ «Μοναδικὴ Μορφή Ὑπαρξεως» σὰν βάση καὶ πηγὴ ὅλων τῶν πραγμάτων.

Ὑπνος χωρὶς ὄνειρα εἶναι μιὰ κατάρτησις τῆς συνειδήσεως, γνωστὴ στὸν Ἐσωτερισμό. Στὴν περιπτώσεώς μας ἐφαρμόζεται ἀλληγορικῶς στὸ Σύμπαν γιά νὰ ἐκφράσῃ μιὰ κατάσταση, πού δεν διίει λαβὴ σὲ καμμιά ἀνάμιξη στὴ γρηγορούσα συνείδηση καὶ φαίνεται σὰν νὰ μὴν ὑπῆρξε ποτέ.

9. Ἄλλὰ ποῦ ἦταν ὁ Dangma (Μυστῆς), ὅταν ἡ Alaya (Ψυχὴ) τοῦ Συμπαντος ἦταν σὲ Paramartha (ἀπόλυτη τελειότητα) καὶ ὁ Μεγάλος Τροχὸς ἦταν Anupadaka (σὲ ἀδράνεια);

Ἀγάγια εἶναι ἡ Ψυχὴ τοῦ Κόσμου — Anima Mundi — ἡ Ὑπερψυχὴ τοῦ Ἑμερσον — ἡ ὁποία, σύμφωνα μὲ τὶς ἐσωτερικὲς διδασκαλίες, μεταβάλλει περιοδικῶς φύση, ἄν καὶ εἶναι αἰώνια καὶ ἀμετάβλητη στὴν ἐσωτερικὴ τῆς οὐσία.

Ἡ ἐσωτερικὴ φιλοσοφία δά-

σκει, ὅτι τὸ πᾶν ζῆ καὶ εἶναι ἐνσυνείδητο, ἄχι ἁπλῶς ὅτι καθὲ ζῶν καὶ καθὲ συνείδηση εἶναι ὁμοιες μὲ τὴν ἀνθρώπινη. Θεωροῦμε τὴ ζῶν σὰν τὴ μοναδικὴ μορφή τῆς ὑπαρξεως, πού ἐκδηλώνεται στὴν ἀποκαλυμμένη ὕλη ἢ σ' ἐκεῖνο πού ἐσφαλμένως χωρίζοντας ἀποκαλοῦμε Πνεῦμα — Ψυχὴ — Ὑλῆ. Ἡ ὕλη εἶναι ὁ φορέας γιά τὴν ἐκδήλωσις τῆς ψυχῆς στὸ πεδίο τοῦτο τῆς ὑπαρξεως, καὶ ἡ ψυχὴ ὁ φορέας σ' ἓνα ὑψηλότερο πεδίο γιά τὴν ἐκδήλωσις τοῦ Πνεύματος.

Ἡ πίσω ἀπὸ τὰ φαινόμενα «Απόλυτη Συνείδηση» ὑπερβαίνει τὴν ἀνθρώπινη ἀντίληψη. Ὁ ἀνθρώπος δεν μπορεῖ νὰ σηκώσῃ τὸ πέπλο πού καλύπτει τὴ μεγαλειότητα τοῦ Ἀπολύτου. Μονον τὸ ἀπολυτρωμένο Πνεῦμα μπορεῖ νὰ ἀτιληφθῇ τὴ φύση τῆς πηγῆς, ἀπὸ τὴν ὁποία ξεκίνησε καὶ στὴν ὁποία τελικῶς θὰ ἐπαινέλθῃ. Καὶ ὁ ὕψιστος Τζιάν-Γσοχα δεν μπορεῖ παρὰ νὰ ὑποκλιθῇ, μέσα στὴν ἀγνοιά του, μπροστὰ στὸ τρομερὸ μυστήριο τοῦ Ἀπολύτου ὄντος. Τὸ πεπερασμένο δεν μπορεῖ νὰ συλλάβῃ τὸ Ἀπολυτο.

Anupadaka, σημαίνει χωρὶς γονεῖς ἢ χωρὶς προγόνους. Ἐνοοῦνται τὰ Οὐράνια ὄντα. Ἐκεῖνος πού βυθίστηκε στὸ Ἀπολυτο, δεν μπορεῖ νὰ ἔχῃ γονεῖς, ἀφοῦ εἶναι αὐτοὔπαρκτος καὶ ἐκείνος μὲ τὸ Παγκόσμιο Πνεῦμα.

Ὁ τροχὸς ἦταν Anupadaka σημαίνει ὅτι τὸ Σύμπαν ἦταν σὲ ἄμορφη, σὲ ἀπόλυτη κατάσταση.

Ἀπόδοση Κ.Ν.Μ.

Ἐπὶ τὴν «Rig Veda»

Οὔτε ὑπῆρχε τίποτε, οὔτε καὶ δὲν ὑπῆρχε· οὔτε ὁ λαμπρὸς οὐρανός,
 Οὔτε ὁ ὑπεράνω μας πλατὺς τῶν οὐρανῶν ὁ θόλος.
 Τί ἔλα τὰ ἐκάλυπτε; Τί τὰ ἐπροφύλασσε; Τί τὰ ἔκρυβε;
 Μήπως ἢ χωρὶς βυθὸ ἄβυσσος τῶν ὑδάτων;
 Θάνατος δὲν ὑπῆρχε — ἀλλ' ὅμως τίποτε ἀθάνατο δὲν ἦταν.
 Οὔτε κάτι ποῦ ἐχώριζε τὴν ἡμέρα ἀπὸ τὴ νύχτα.
 Τὸ Μοναδικὸ ἀνέπνεε, χωρὶς πνοή, ἀπὸ τὸν Ἐαυτὸ του.
 Οὔτε ὑπῆρχε ἄλλο τι ἀφ' οὔτου Αὐτὸ ὑπῆρχε,
 Τὸ Σκότος ἐβασίλευε, καὶ βυθισμένα, στὴν ἀρχή, ἦσαν τὰ πάντα,
 Σ' ἓνα βαθὺ σκοτάδι — σ' ἓναν ὠκεανὸ χωρὶς φῶς.
 Τὸ σπέρμα ποῦ ἐκοιμόταν ἀκόμη μέσ' τὸ περίβλημά του
 Ἐνοιχθῆκε ὡς Μοναδικὴ Φύσις, ἀπὸ τὴν τρομερὴ τὴ ζέστη.
 . . . . .

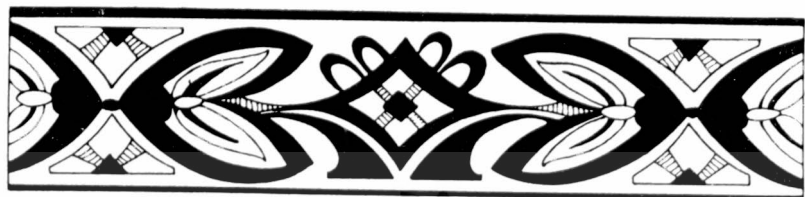
Ποιὸς γνωρίζει τὸ μουσικόν; Ποιὸς τὸ διεκήρυξεν ἐδῶ;
 Ἐπὸ ποῦ, ἀπὸ ποῦ ἦλθεν ἢ πολλαπλὴ αὐτὴ δημιουργία;
 Καὶ αὐτοὶ οἱ Θεοὶ πολὺ πιδ ἄργά ἦλθαν στὴν ὑπαρξή.
 Ποιὸς τὸ γνωρίζει, ἀπὸ ποῦ ἦλθεν ἢ ἀπειρος αὐτὴ δημιουργία;
 Ἐὰν ἢ θέλησίς Του ἐδημιούργησεν ἢ ἀπέσχε;
 Ὁ Μέγιστος Ὁρατικὸς, ποῦ εἶναι στὸν ὕψιστο τὸν οὐρανόν,
 Τὸ ξέρει ἀναμφιβόλως — ἀλλὰ μπορεῖ καὶ νὰ μὴ τὸ ξέρη.

Παρατηρῶντας μακρὰν εἰς τὴν αἰωνιότητα...
 Προτοῦ κατασκευασθοῦν τοῦ κόσμου τὰ θεμέλια.

Ἐπῆρχες. Καὶ ὅταν ἢ ὑπόγεια ἢ Φλόγα,
 θραύοντας τὴ φυλακὴ τῆς, θὰ καταστρέψῃ τοῦ κόσμου τὴ μορφή,
 Σὺ θὰ ὑπάρχῃς ἀκόμη, ὅπως καὶ ἄλλοτε ὑπῆρχες.
 Μεταβολὴ δὲν θὰ γνωρίσης, ὅταν ὁ χρόνος πιά δὲν θὰ ὑπάρχῃ.

Ἐὼ ἀτέρμων σχέψις, Θεία Αἰωνιότης!

ΙΩΒΗΛΑΙΑ

τῆς Θεοσοφικῆς Ἐταιρίας ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα

— Πρὸ 100 ἐτῶν ἢ πρώτη Στοά

— Πρὸ 50 ἐτῶν ἢ Ἐταιρία

ΟΛΑ ΞΕΚΙΝΗΣΑΝ ΑΠΟ ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ

ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ θὰ συμπληρωθοῦν ἐφέτος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς πρώτης Θεοσοφικῆς Στοᾶς στὴν Ἑλλάδα.

Ἦταν ἡ «ΙΟΝΙΚΗ ΣΤΟΑ» τῆς Κερκύρας, ἡ ὁποία συνεστήθη τὸ 1879, τέσσαρα μὲν ἔτη μετὰ τὴν ἰδρυσι τῆς Θεοσοφικῆς Ἐταιρίας στὴ Νέα Ὑόρκη. Ἰδρυταὶ τῆς «Ἰονικῆς Στοᾶς» ἦσαν οἱ Pasquale Menelao, Nicolas de Gonemys, Ὁθων Ἀλεξάνδρου, Ἀλέξανδρος Ρομποτῆς καὶ Δημήτριος Σοκόλης. Δὲν ἐσώθησαν, δυστυχῶς, στοιχεῖα περὶ τῆς δράσεως τῆς Στοᾶς αὐτῆς, πλὴν τῆς σφραγίδος τῆς.

Περὶ τῆς ἰδρύσεως τῆς Στοᾶς αὐτῆς, ἐκφράζεται μὲ χαρὰ καὶ ἰκανοποίησις ὁ ἰδρυτὴς τῆς Παγκοσμίου Ἐταιρίας Χένρυ Στήγλ "Ολκστ εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του «Old Diary Leaves», γιὰ τὴν ταχεῖα ἀναταπόκρισις τῆς Ἑλλάδος στὸ προσκλητήριον τῆς Μπλαβάτσκυ, ἡ ὁποία ἀπέβλεπε στὴν ἀ-

ναδίωσις τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς σοφίας, ἀδελφωμένης μὲ τὴν ἀνατολικήν.

Ἐκτοτε, οὐδεμία ἐπὶ μίᾳ 35ετίᾳ σημειώνεται κίνησις μέχρι τοῦ 1914, ὅποτε ἐμφανίζεται σοβαρὴ προσπάθεια ἐργασίας, ἡ ὁποία, ὅμως, καὶ αὕτη ἐπρόκειτο νὰ μὴ καρποφορήσῃ ἐξ ὀλοκλήρου, ἀλλὰ νὰ σπείρῃ ἴσως τὸν σπόρον γιὰ τὴν μετέπειτα γόνυμη κίνησις.

Δύο Στοαὶ ἰδρύθησαν τότε, ὁ «Ἐρμῆς», τὴν 1 Ἰουλίου 1914 καὶ ὁ «Ἀπόλλων» τὴν 10 Φεβρουαρίου 1915.

Τῆς πρώτης τὸ Προεδρεῖον ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὴν κυρία Ὀλγα Βασιανδάκη καὶ τὸν Ε. Ἰωαννίδη, τῆς δὲ δευτέρας ἀπὸ τοὺς Νάνου, Βασιλῆν, Πλουμιον, Θεοχαρόπουλον. Ἐκ τῶν μελῶν τῆς πρώτης, αἱ κυρία: Μιχαηλίδου, Ξανθάκη, Λεονάρδου καὶ Ζαρίφη ἐνεφανίσθησαν καὶ κατὰ τὴν κίνησις τῆς τρίτης περιόδου καὶ συνῆψαν μετ' ἄλλων κυριῶν τὴν Στοά

«Ἀθηνᾶ».

Αἱ δύο αὐταὶ Στοαὶ ἔζησαν μέχρι τοῦ 1919 καὶ κατοπιν περιέπεσαν σὲ ἀδράνεια.

Τρίτη περίοδος ἄρχισε τὸ 1923 καὶ ὑπῆρξε εὐτυχέστερα τῶν προηγούμενων, μὲ τὴν ἴδρυσιν τῆς Στοᾶς «Πλάτων», ἐξ ἀφορμῆς ἐνόος θεοσοφικοῦ βιβλίου, πού εἶχε φέρει ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν ὁ ἀδ. Ν. Μπαγδατόπουλος διὰ τὸν ἀδ. Βάσον Κριμπᾶν. Τὸ πῆρε γιὰ νὰ τὸ διαβάσῃ ὁ Ἰω. Ν. Χαρίτος, ὁ ἑποῖος, τόσον πολὺ ἐνδιαφέρθη, ὥστε ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχεν νὰ γίνῃ μέλος τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας τῆς Γαλλίας, τὴν 4ην Μαΐου 1923. Μετὰ ἓνα μῆνα περίπου, ἀκριβῶς τὴν 8ην Ἰουνίου, ἰδρύετο ὁ «Πλάτων» ὑπὸ τῶν Κριμπᾶ, Χαρίτου, Μπαγδατοπούλου, Ἀποστολίδου, Κουκούλη, Μωραΐτου, Μελετοπούλου καὶ Συρμπούλου, μὲ πρόεδρον τὸν Κριμπᾶ καὶ Γραμματέα τὸν Χαρίτον.

Τὸ βιβλίον, πού προεκάλεσε τὴν ἴδρυσιν τῆς Στοᾶς, ἦτο τὸ «Précis de Théosophie» τοῦ C. Leadbeater.

Μεθ' ὃ ἡ μία Στοὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην. Τὸν Μάιον τοῦ 1924, ἰδρύεται εἰς Λάρνακα Κύπρου ἡ Στοὰ «Ζήνων», ἡ ὁποία εἰργάσθη ἐπὶ διετίαν περίπου μὲ τοὺς Εὐριβιάδην, Κερεστζόγλου καὶ Βαλδασσερίδην.

Τὴν 24ην Νοεμβρίου 1924 ἰδρύεται ἡ Στοὰ «Πυθαγόρας» στὸν Πειραιᾶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Π. Α. Ἀποστολοπούλου καὶ σχεδὸν συγχρόνως, ἦτοι τὴν 10ην Δεκεμβρίου 1924, ἡ Στοὰ «Ἀθηνᾶ», ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς

Κυρίας Ἰουλίας Ἀλεξ. Διομήδους, δεχθεῖσα εἰς τοὺς κόλπους τῆς καὶ τὰ εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Ἐνώσεως προσελθόντα παλαιὰ μέλη τῆς Στοᾶς «Ἐρμῆς».

Τὴν 17ην Νοεμβρίου 1925, ἐπι τῇ 50ῇ ἐπετείῳ τῆς ἰδρύσεως τῆς Θ. Ε., ἰδρύεται ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Ι. Ν. Χαρίτου, ἡ φέρουσα τὰ ὀνόματα τῶν ἰδρυτῶν τῆς Θ. Ε. Στοᾶ «Μπλαβάτσκυ — Ὀλκοττ».

Τὴν 15ην Νοεμβρίου 1927 ἰδρύετο ἡ Στοὰ «Ὀρφεύς» μὲ πρόεδρον τὸν κ. Κ. Πρινάρην, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1928 ἡ Στοὰ «Μαΐτρεγιά» μὲ πρόεδρον τὸν Λεὸν γνὲ Βιντάς καὶ τὸν Μάρτιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἡ Στοὰ «Σωκράτης» ἐν Θεσσαλονίκῃ, μὲ πρόεδρον τὸν Α. Λ. Μενδρινόν.

Ἦδη, τῇ συγκαταθέσει τῆς τότε Προέδρου τῆς Θ. Ε. Ἀννι Μπέξαντ, εἶχεν ἰδρυθῆ ἀπὸ τοῦ 1925, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Θ. Ε. τῆς Γαλλίας, «Ἐνωσις τῶν Ἑλληνικῶν Θεοσοφικῶν Στοῶν», μὲ Πρόεδρον τὸν Β. Δ. Κριμπᾶν καὶ Γραμματέα τὸν Ι. Ν. Χαρίτον. Τὴν 8 Μαΐου 1928, ὅμως, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχον ἑπτὰ στοαὶ ἐν ἐνεργείᾳ, ἐζητήθη ἡ δημιουργία Ἐθνικοῦ Τμήματος, ὑπεγράφη δὲ ὑπὸ τῆς Προέδρου τὸ σχετικὸν ἰδρυτικὸν δίπλωμα τὴν 21ην Μαΐου 1928. Ἰδρύονται ἀναγράφονται αἱ στοαὶ «Πλάτων», «Ἀθηνᾶ», «Πυθαγόρας», «Μπλαβάτσκυ - Ὀλκοττ», «Ὀρφεύς», «Μαΐτρεγιά» καὶ «Σωκράτης», μὲ ἰδρυτὰς τοὺς πρόεδρους αὐτῶν ἀντιστοίχως, ἦτοι: Β. Δ. Κριμπᾶν, Ἰουλίας Ἀλεξ. Διομήδους, Π. Α. Ἀποστολόπουλον, Ι. Ν. Χαρίτον, Κ. Πρινάρην,

Α. ντὲ Βιντάς καὶ Α. Α. Μει-
θρινόν. Τὸ πρῶτον Διευθύνον
Συμβούλιον ἀπετελέσθη ἐκ τῶν
κ.κ. Β. Δ. Κριμπᾶ ὡς Γενικοῦ
Γραμματέως, Ι. Ν. Χαρίτου, ὡς
Προσθέτου Γενικοῦ Γραμματέως,
Ίουλίνας Ἀλεξ. Διομήδους καὶ
Ν. Καρθούνη, ὡς Συμβούλων καὶ
Γ. Ν. Χαρίτου ὡς Γραμματέως -
Ταμίου. Κατὰ τὴ Γενικὴ Συνέ-
λευσι: τῆς 7ης Μαρτίου 1929
ἐξελέγη Γενικὸς Γραμματεὺς ὁ
Κ. Πρινάρης.

Πενήντα χρόνια συμπληρώνου-
ται ἐπομένως, ἐφέτος, ἀπὸ τῆς συ-
στάσεως τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρί-
ας. Τὸν πρῶτον Πρόεδρον Β. Κριμ-
πᾶν διεδέχθησαν: τὸ 1929 ὁ Κί-
μων Πρινάρης, τὸ 1953 ὁ κ. Κ.
Μελισσαρόπουλος, τὸ 1957 ὁ Τιμ.
Βρατσᾶνος, τὸ 1959 ὁ κ. Γεώργ.
Βλιάμος, τὸ 1961 πάλιν ὁ κ. Κ.
Μελισσαρόπουλος, ὁ ὁποῖος προε-
δρεύει ἔκτοτε συνεχῶς τοῦ Ἑλ-
ληνικοῦ Ἐθνικοῦ Τμήματος τῆς
Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας.

Σήμερα, ἡ Θ. Ε. ἐν Ἑλλάδι
ἔχει ἐν ἐνεργείᾳ 5 Στάς, ἐκ τῶν
ὁποίων 4 εἰς Ἀθήνας (Ἀθηνᾶ,
Ἐλευθέρα Σκέψις, Ἀλκυών, Ἄρ-
ταιμις) καὶ μίαν (Πυθαγόρας)

εἰς Θεσσαλονίκην. Ἐλευθέρα μέ-
λη ἔχει εἰς πολλὰς ἄλλας πόλεις.
Τὸ σύνολον τῶν Μελῶν ἀνέρχε-
ται εἰς 263. Ἀσχέτως ὁμοῦ τοῦ
περιορισμένου ἀριθμοῦ τῶν με-
λῶν, τὰ ὅποια πρέπει νὰ θεωρη-
θοῦν ὡς πρωτοπόροι, σταπαιεῖς
τοῦ Θεοσοφικοῦ πνεύματος, ἔχει
ἐπιτελεσθῆ ἀξιόλογον ἔργον, ἰδί-
ως εἰς τὸν ἐκδοτικὸν τομέα. Σει-
ρὰ διδύμων ἔχει μεταφρασθῆ, ἐκ-
δοθῆ καὶ κυκλοφορήσει εἰς χι-
λιάδας ἀντιτύπων, πρᾶγμα ποῦ
σημαίνει ὅτι, ἀπὸ πνευματικῆς
ἀπόψεως ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία,
κατὰ τὰ 50 ἔτη τῆς ὄργανωμένης
ζωῆς τῆς, ἔχει ἐπιτελέσει ἀξιό-
λογον ἔργον.

Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὰ 50 ἔτη
τῆς ἱστορίας τῆς, ἡ Θ. Ε. ἐν Ἑλ-
λάδι κατέλεξε μεταξὺ τῶν με-
λῶν τῆς προσωπικότητος τῆς
ἐλληνικῆς ἐπιστημονικῆς, πνευ-
ματικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς,
ὅπως οἱ καθηγηταὶ Δημ. Παπού-
λιας, Βάσος Κριμπᾶς, Παν. Γιω-
τόπουλος, Ἄντ. Ἀδριανόπουλος,
Κων. Βέης, ὁ Νικ. Καρθούνης,
Κίμ. Πρινάρης, Δημ. Νομικός,
Ἄνκστ. Τζαβάρας, Ἰω. Λαδᾶς,
Διον. Καλογερόπουλος, Δημ. Ἰω-
αννίδης καὶ ἄλλοι.

ΘΕΟΣΟΦΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

**Ἡ Θ. Ε. καὶ τὰ
Ἡνωμένα Ἔθνη**

Στὴ στήλη «ΕΧΕΤΕ ΚΑΜΜΙΑ
ΑΠΟΡΙΑ.» τοῦ περιοδικοῦ τῆς Θ.
Ε. τῆς Νέας Ζηλανδίας ἐδημοσιεύ-
θη ἡ ἐρώτησις: —Γιατί ἡ Θεοσο-
φικὴ Ἑταιρία συντάσσεται μὲ τὰ
Ἡνωμένα Ἔθνη, ἕναν Ὄργανισμό
ποῦ ἔστω καὶ ἐμμέσως ἐπηρεάζε-

ται ἢ ἐλέγχεται ἀπὸ Κομμουνιστι-
κὰς Δυνάμεις ἢ τοῦλάχιστον ἐκδη-
λώνεται ὡς προθῆκη παγκοσμίου
ἐπικρατήσεως καὶ ὄχι παγκοσμίου
ἐνότητος. Δὲν μπορῶ νὰ τὸ κατα-
λαβῶ. Πιστεύω ὅτι ἡ ἐνότης μετα-
ξὺ τῶν λαῶν πρέπει ν' ἀρχίσῃ ἀπο
τὴν καρδιά ἐκάστου ἀτόμου.

(ὑπογραφή)

Ἡ ἀπάντησις ἦταν: — Ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία ΔΕΝ συντάσσεται μὲ τὸν ΟΗΕ, ἂν καὶ μέλη τῆς δυνατὸν νὰ κατατάσσωνται μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν καὶ ὑποστηρικτῶν του. Τὰ μέλη τῆς Ἑταιρίας εἶναι ἐλεύθερα στὴν πολιτικὴ, κοινωνικὴ καὶ ἠθικὴ τους δραστηριότητα, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἀναμιγνύουν σ' αὐτὴν τὴν ιδιοιότητά τους ὡς μελῶν τῆς Θ.Ε. Κανένας δὲν ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἑταιρία. Καθένας μιλάει «κατὰ τὴν ἀτομικὴ του γνώμη». Εἶναι γεγονός ὅτι πολλοὶ Θεοσοφισταὶ ὑποστηρίζουν τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη, ἐκτιμώντας τὸν Ὄργανισμὸν αὐτὸν ὡς μέσον διασφάλισως τῆς εἰρήνης.

Βεβαίως, ἡ ἀληθινὴ ἐνότης ἀρχίζει ἀπὸ τὴν καρδιὰ ἐκάστου ἀτόμου. Ἄλλὰ τί εἶναι ἓνα ἔθνος, ἂν ὄχι ἓνα ἄθροισμα ἀτόμων; Γιὰ νὰ ἔχωμε ἀληθινὴ ἐνότητα σὲ ἐθνικὴ ἔκταση, θὰ πρέπει νὰ ἐγκατασταθῇ αὐτὴ προηγουμένως μέσα σὲ κάθε σπίτι, σὲ κάθε ἐργαστήριον, σὲ κάθε γραφεῖο, σὲ κάθε συμβούλιον καὶ κάθε ὄργανισμὸν, ὅπου ὅλοι νὰ ἐργάζωνται μὲ ἀρμονία, ἢ ὄχι; Ἀσχέτως ἂν τὸ συνειδητοποιοῦμε ἢ ὄχι, ὅλοι μας μοιραζόμεστε τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν ἐπιτυχία ἢ ἀποτυχία ἰδεαλιστικῶν ὀργανισμῶν, ὅπως εἶναι ὁ ΟΗΕ.

Ἡ Κυρία Ρουκμίني Ντέβι παρ' ὀλίγον Πρόεδρος τῆς Ἰνδίας

Οἱ συνδρομηταὶ τοῦ ΙΛΙΣΟΥ καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἴδιαιτέρως τὰ μέλη τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας θὰ ἐνδιαφεροῦν πληροφορούμενοι ὅτι ἡ Κυρία Ρουκμίνη Ντέβι Ἀρανταίηλ, ἐπρωτάθῃ ἀπὸ τὸν κ. Μοράρτζι Ντεζαί, πρῶθυπουργόν, ὡς ὑποψήφια Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδίας. Τὴν πληροφορία ἀνέγραψε τὸ «Τεόζοφιστ» τοῦ Ἄντυαρ.

Ὁ πρῶθυπουργὸς τῆς Ἰνδίας ἀναζητοῦσε μιὰ ὑποψηφιότητα ὑπεράνω πολιτικῶν ἀντιθέσεων καὶ κοινῶς ἀποδεκτὴ ἀπὸ ὅλον τὸν λαό.

Ἡ κ. Ρουκμίνη ἀνταπεκρίνετο σ' αὐτὴ τὴν ἐπιθυμία, γιὰτὶ ἀπολαύει μεγάλης ἐκτιμήσεως στὴν Ἰνδία γιὰ τὸ μορφωτικὸ, ἐκπαιδευτικὸ καὶ ἀνθρωπιστικὸ ἔργον τῆς. Ὁ Πρῶθυπουργὸς ἐζήτησε τὴν σύμφωνη γνώμη τῶν πολιτικῶν κομμάτων, γιὰ νὰ μὴν ὑπάρξῃ ἀνταγωνισμὸς. Μερικὰ ὅμως κόμματα ἐξέφρασαν τὴν ἀποψη ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ εὔρεθῇ ἓνα πρόσωπον μὲ μεγαλύτερη πολιτικὴ πείρα. Ἡ κ. Ρουκμίνη ὑπῆρξε, ὡστόσο, κατὰ τὴν περίοδον 1952—1962, μέλος τῆς Γερουσίας. Ἡ κ. Ρουκμίνη ἔλυσε εὐφύμως τὸ πρόβλημα, ἀποσύροντας τὴν ὑποψηφιότητά τῆς.

Ἐν τέλει, ἐπήλθε ὁμοφωνία γιὰ τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ κ. Σαντζίβα Ρέντι, ὄχι ξένου πρὸς τὴν Θεοσοφικὴν κίνησιν, ἀφοῦ ἔχει, κατὰ τὴν νεότητά του, φοιτήσῃ σὲ θεοσοφικὴ σχολὴ τοῦ Ἄντυαρ.

Τὸ Τμήμα Βοστώνης τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐτύπωσε ἑορταστικὰς κάρτες μὲ ἓνα πρωτότυπον «δένδρο Χριστουγέννων», ποῦ τὸ σχηματίζει (μὲ λίγη προσπάθεια φαντασίας) Ἡ ΘΕΟΣΟΦΙΑ.

Τὸ «δένδρο» αὐτὸ ἔχασε λίγο κατὰ τὴν ἐλληνικὴν μετάφρασιν, ἀλλὰ δίνει, πάντως, τὴν ἰδέαν. Καὶ τὴν προσφέρουμε στοὺς συνδρομητὰς τοῦ ΙΛΙΣΟΥ.

Ἡ Θ. Ε. στὴν Νέα Ζηλανδία

Ἡ Θεοσοφικὴ Ἐταιρία Νέα Ζηλανδίας απέκτησε δικό της κτίριο, τὸ ὁποῖον ἔλαβε τὸ ὄνομα «Οἶκος Βασάντα» (ἀρχαίας θεότητος, ἀναλόγου πρὸς τὴν Ἀφροδίτην Οὐρανίαν), ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μπελβεντερε ἀριθ. 18 στὸ Ἐψομ.

Τὴν ἐγκατάσταση ἔκαμε, ἐκ μέρους τῆς παγκοσμίου Ἐταιρίας, ὁ ἀδ. Τζοφρεῦ Χοδσον.

Τὸ ὠραῖο παραδοσιακὸ κτίριο περιβάλλεται ἀπὸ κήπον μὲ ψηλά δένδρα καὶ ὠραίους θαμνούς.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΙΣ

Ἡ Θεοσοφικὴ Ἐταιρία τῆς Ἀγγλίας ἐρωτήθηκε ἀπὸ ἕναν ἰατρό, μετέχοντα ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης γιὰ τὸ θέμα τοῦ θανάτου, ἐὰν ἡ Ἐταιρία ἔχη ἐν προκειμένῳ — καὶ ποῖαν — ἀποψιν.

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς ἀπήνησε, ὅτι ἡ Ἐταιρία δὲν ἔχει καμμία «ὀμαδική» ἀποψιν καὶ ὅτι τὰ μέλη τῆς εἶναι ἐλεύθερα νὰ ἔχουν τὶς ἀποψεις των καὶ νὰ μελετοῦν πάνω σὲ σχετικὰ θέματα. Ἐνα μέρος ἐξ αὐτῶν δέχονται τὴν Μετενσάρκωσιν, ἀλλ' αὕτῃ ἡ θεωρία δὲν ἀποτελεῖ ἄρθρον πίστεως τῆς Θεοσοφικῆς Ἐ-

ταιρίας. Τείνουν νὰ θεωροῦν τὸν θάνατο ὡς «ἕνα γεγονός, ποῦ παρεμποδίζει τὸν κατ' οὐσίαν ἀνθρώπο νὰ δρᾷ στον φυσικὸ κόσμον».

Μὲ τὴν εὐκαιρία αὕτη, ἡ Θ. Ε. τῆς Ἀγγλίας ἐκάλεσε τὰ μέλη τῆς νὰ μελετήσουν καὶ νὰ ἐκφραστοῦν ἐλεύθερα γιὰ θέματα, ὅπως τὴν τεχνικὴ αναδιώσεως σὲ περιπτώσεις ἐκδηλωνομένου θανάτου, τὴν σημασία τοῦ θανάτου τοῦ ἐγκεφάλου γιὰ τὸν καθολικὸ θάνατο τοῦ σώματος, τὴν δωρεὰ ἀποδοχῆ καὶ μεταφύτευσι ὀργανων ἀπὸ ζῶντα ὄντα ἢ πτώματα.

ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΚΑΙ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ χρησιμοποιεί ή Θ. Ε. των Η.Π.Α.

Ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς ἀναπτύσσει ἐξαιρετικὴ δραστηριότητα γιὰ τὴν διάδοσι τῶν θεοσοφικῶν ἀρχῶν. Ὁργάνωσε κατὰ τὸ 1977 σειρὰ ὁμιλιῶν σὲ κολλέγια καὶ πανεπιστήμια, ἐπίσης ἔκαμε 13 ἡμίωρες ἐκπομπές στὸ ραδιόφωνο μὲ θέματα: Ἀγάπη, ἀδελφότης, εἰρή-

νη, περιβάλλον, φύσις, ναρκωτικά, γιόγκα κλπ., καὶ ἀρκετὲς προβολὲς κινηματογράφου καὶ τηλεοράσεως γιὰ τὰ 100 χρόνια τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας καὶ εἰδικώτερα τὴν θεωρία περὶ μετενσαρκώσεως. Οἱ σχετικὲς ταινίες παρέχονται δωρεὰν στοὺς ἐνδιαφερομένους ἀπὸ τὸ σταθὲν «Ἴδρυμα Ραδιο-Θεοσοφίας».

ΔΕΝ ΕΧΟΜΕ ΔΟΓΜΑΤΑ...

Δὲν ἔχουμε οὔτε δόγματα οὔτε πίστεις εἰς τὴν Θεοσοφικὴ Ἑταιρία, ἐστὶ λοιπὸν ἐχομε Ἰνδουιστὰς Θεοσόφους, Βουδδιστὰς Θεοσόφους, Χριστιανοὺς Θεοσόφους, Μωαμεθανοὺς Θεοσόφους, καὶ Ἰουδαίους Θεοσόφους καθὼς καὶ Θεοσόφους πάσης ἄλλης θρησκείας. Γι' αὐτὸ εἶναι καθήκον μας νὰ καλλιεργοῦμε τὸ πνεῦμα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης πρὸς ὅλους, ὅσο καὶ νὰ διαφέρουν

οἱ φιλοσοφικὲς καὶ θρησκευτικὲς ἢ ἐπιστημονικὲς ἀντιλήψεις των. Ἐνῶ ὅμως ἔχομε ἀπόλυτη ἐλευθερία ὡς ἄτομα νὰ ἐκλέγωμε τὴν θρησκεία ἢ τὴν φιλοσοφία μας, ὡς μέλη τῆς Ἑταιρίας ἔχομε τὸ καθήκον νὰ ἀσκοῦμε τὴν Παγκόσμιον Ἀδελφότητα καὶ νὰ μετέχωμε στὴν ἀνώτερη ἠθική, ποὺ διδάσκει ἡ Θεοσοφία.

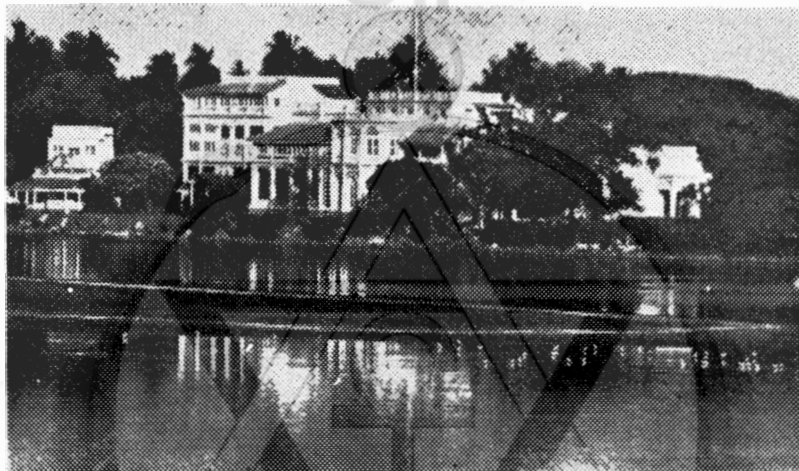
G. De Purucker

Ο Δρ. ΚΟΥΥΤΣ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ

Ο παγκόσμιος πρόεδρος της Θεοσοφικής Έταιρίας, δόκτωρ Τζών Κούυτς, επέστρεψε στο Άντναρ από το τετράμηνο ταξίδι του στην Ευρώπη, τα τέλη Σεπτεμβρίου. Έμεινε στην Ινδία μέχρι τον Ιανουάριο 1978, όπου ανεχώρησε για ταξίδι έξι μηνών στην Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία. Κατά την πα-

ραμονή του στην Αυστραλία, παρέστη στο εθνικό συνέδριο της Θ.Ε. και ήταν ο φιλοξενούμενος ομιλητής. Θα μετάσχη επίσης του Συνεδρίου περιοχής Ειρηνικού, κατά την επιστροφή του στην Ινδία, τον Ιούλιο, στο Πανταάν της Ινδονησίας.

Ἡ ἔδρα τῆς Θ. Ε. στο Ἄντναρ.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΤΑΣ

Ο παγκόσμιος Πρόεδρος της Θεοσοφικής Έταιρίας John B. S. Coats παρέστη στην παγκόσμια διάσκεψη Θρησκείας, Φιλοσοφίας και Πολιτισμού, η οποία συήλθε στο Μαδουράι της νοτίου Ινδίας και μίλησε με θέμα την «θρησκευτική ένότητα διά της δράσεως». Μεταξύ των άλλων, είπε:

ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ και πλέον η Θεοσοφική Έταιρία προσπαθεί να καταρρήσει τις παρανοήσεις, που κρατούν τις θρησκείες σε αίμακαίο πειραμερισμό. Υπό το σύνθημα «Ουδέμια θρησκεία υ-

πεοτέρα της Αληθείας», απέβη σκαπανεύς στον τομέα της θρησκευτικής επικοινωνίας.

Ἐμεῖς πιστεύομε ὅτι ἡ Αληθεῖα στέκεται ψηλότερα ἀπὸ τὴς ἐπὶ μέρους θρησκείας καὶ ὅτι ἡ

Ο δόκτωρ Τζάν Κόουτς

Μαναδ κότης, στην οποία αν-αφεράμεθα σταθερά, είναι ο θεμέλιος λίθος όλων των θρησκευτικών δοξασιών. Δεν κηρύσσουμε την ένωση των θρησκειών μεταξύ τους, ούτε όμως και την αντίθεσι, αλλά μόνον την κατανόησι τής ανέκαθεν θέσεώς των και τον παραδειγματισμό εκάστου πιστού κατά την δική του θρησκεία.

Τό θέμα τής θρησκευτικής συμμορφώσεως στη ζωή εκάστου έξ ήμών είναι σοβαρό και επίκαιρο. Σήμερα, τὰ προβλήματα του κόσμου είναι μεγαλύτερα, παρὰ ποτέ. Ο κίνδυνος πολέμου, ατομικού και βιολογικού, ή μόλυνσις του περιβάλλοντος, ή έλλειψις τροφής και νερού, ό υπαρπληθισμός και — ως πρὸς τή θρησκεία ειδικώτερα — ή νέα, δυνατή φωνή τής νεολαίας,

ή όποία, κατά τό μάλλον και ήττον, είναι άθρειστική — όλα αυτά είναι παράγοντες, που δεν μπορεί ν' αντιμετώπιση κανείς, ούτε και νά άγνοήση.

Δέν είναι όλη ή νεολαία άθρειστική, ούτε ό άθρεισμός έντοπίζεται σέ ώρισμένη ηλικία, αλλά τό γεγονός είναι ότι επικρατεί μιá άδιαφορία για τήν θρησκεία, για τόν λόγο, ότι στο παρελθόν υπήρξε πολύ άυστηρή στα λόγια μοάχα. Συχνά άκούμε τήν κριτική: «Έχετε μιá θαυμάσια διδασκαλία - γιατί δεν τήν ζήτε;». Δεν λογαριάζεται ό,τι λέμε, αλλά ό,τι πράττομε.

Σήμερα είμεθα αντιμέτωποι μιáς προκλήσεως έπιβλητικής, όσο και έπιτακτικής. Είναι μιá άπειλή, όχι για αύριο, αλλά για σήμερα, για τώ ρα. Ο άνθρωπος είναι ύπόλογος για ό,τι μαγειρέψε και καλείται ό ίδιος νά βρη άμεση λύση.

Η τεχνολογία μπορεί νά δώση όλων των ειδών τισ άπαντήσεις σέ θέματα που έσείς κι' εγώ ούτε όνειρευθήκαμε, αλλά θα χειροτέρευη ή κατάσταση, εάν στίς άναζητούμεμες λύσεις δεν ύπάρξη καθοδήγησις θρησκευτική και φιλοσοφική. Μονάχι της ή έπιστήμη θα μπορούσε νά ιμάς άδηγήση σ' έναν πολιτισμό έπιπέδου μυρμηγκιών, ή και χειρότερο. Και αν πρόκειται ή θρησκεία νά καταφέρει, ώστε ή φωνή τής σοφίας και τής συμπόνοας ν' άκουσθή καθαρά πάνω από τήν σύγχρονη Βαβέλ και τό φρενοκαμείο των συγκρουόμενων φωνών για ίσχύ, χρήμα και καθεστώς — τότε θα ύπάρξη έργασία, πολλή έργασία για νά

γίνη.

Πρέπει να είμεθα πρακτικοί και ν' αντιληφθούμε, ότι πρέπει να ελευθερωθούμε από την καθυπαγόρευσι, στην οποίαν και ή σημερινή θρησκεία μιάς υποβάλλει, πιο πολύ από τα μαζικά μέσα ενημερώσεως και τις διαφημίσεις. Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐγκαταλείψωμε τὴν κληρονομία μας. Σημαίνει ὅμως, ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἴδουμε τὰ πράγματα πιο καθαρά. Εἴμεθα συμμορφωταί, ἀναμορφωταί ἢ μεταμορφωταί; Ὁ κόσμος χροιάζεται σήμερα ἡμεροφωτάς, ἱκανοὺς νὰ συλλέξουν ἀπὸ τοὺς ὠραίους κήπους τῶν πίστεων τοῦ κόσμου μιὰ δέση φρέσκων λουλουδιῶν, πού τὸ ἄρωμά τους νὰ εἶναι νέο καὶ εὐχάριστο, ἐνῶ τὸ ἐσώτερο περιεχόμενό τους νὰ ἀνακαλῆ τὸν παναιώνιο δρόμο πρὸς τὴν λύ-

τρωσι καὶ τὴν εἰρήνην.

Εἶναι μιὰ πρόκλησις γιὰ ἀλλαγὴ ζωῆς, γιὰ ἓνα νέο κεφάλαιο, ἓνα νέο ὕψωμα γιὰ ἀναρρίχηση. Θ' ἀνταποκριθούμε; Περιβαλλόμεθα ἀπὸ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων σ' ὅλες τὶς χώρες πού δὲν συμφωνοῦν μαζί μας. Ἡ ἀντίθεσις των ὀφείλεται μᾶλλον σὲ ἀμάθεια — καὶ τί θὰ μπορέσουμε νὰ κάμουμε; Καὶ ὑπάρχουν ἄνθρωποι, πού δὲν θέλουν καμμια ἀλλαγὴ, γιὰ τὴν βλέπουν σὰν ἀπειλὴ στὴ σιγουριά τους. Ἐτσι προκαλοῦνται οἱ παρανοήσεις, οἱ καχυποψίες, ὁ ἀνταγωνισμός. Ἡ ἀπάντησις δὲν εἶναι εὐκόλη. Ὅμως, πρέπει νὰ ἐπιχειρηθῆ. Καὶ ὄχι μὲ λόγια. Μὲ συμπεριφορά. Ἐτσι, κάποια στιγμή, οἱ διαφορὲς θὰ χαθοῦν, γιὰ νὰ ἀναδυθῆ ἡ Μοναδικότης, πού εἶναι, μόνον αὐτή, ἡ Πραγματικότης.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Ι Η Σ Ο Υ Σ

Ποῖος ὑπῆρξεν ὁ Ἰησοῦς; ● Αἱ διαφοροὶ περὶ αὐτοῦ ἀπόψεις ἐκτιθέμεναι ἀμερολήπτως. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν Ρενάν. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν Σურέ. ● Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΜΟΝΟΝ Δρχ. 80

Ο ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

ΕΡΩΤΑ:

**– Γιατί οι άνθρωποι
έχουν μεταξύ τους σχέσεις
αντιστάσεως και συγκρούσεως;**

Όλες μας οι σχέσεις, με τον γείτονά μας, με την κοινωνία, με τις αξίες, είναι σχέσεις αντιστάσεως, συγκρούσεως ή προσαρμογής. Υπάρχει σύγκρουση ανάμεσα σε σ'α και στον φίλο σας, σε σ'α και στον σύζυγο ή την σύζυγο, το παιδί, τον γείτονα, τις περιστάσεις. Έρευνήσατε προ-

σεκτικά τί είναι: όλο αυτό; Γιατί όλη αυτή η σύγκρουση; Τί να σημαίνει; Τί περιέχει; Από πού έρχεται; Ποῦ οδηγεί; "Αν πραγματικά εκάνατε όλες αυτές τις έρωτήσεις στον έαυτό σας, ο νους σας θα άρχιζε ν' αποκαλύπτει την άληθινή βασική αίτία της συγκρούσεως. Θα βλέπατε

τότε, ότι η πραγματική αιτία της συγκρούσεως μεταξύ του έαυτού σας και ενός άλλου, είναι αυτό το κέντρο, που διαρκώς ζητεί τη μονιμότητα, που διαρκώς συσσωρεύει φόβο. Έφ' όσον θα υπάρχει αυτό το κέντρο, θα υπάρχει και σύγκρουση.

Έφ' όσον αυτή η αντίσταση υπάρχει, αυτό σημαίνει ότι ο νους δεν έχει αποκαλύψει την ίδια του βασική μη-διαρκεία. Η αντίσταση αυτή υπάρχει και τότε την αυξάνετε, τότε τη δοξάζετε, τότε την απομακρύνετε, αλλά τις πιο πολλές φορές τη συγκρατείτε, διότι ο νους ο ίδιος δεν βλέπει την ιδιότητά του της μη-διαρκείας. Και έτσι, ο νους συνεχίζει τη δημιουργία αντιστάσεων, οι οποίες νομίζει ότι έχουν μόνιμη ύπαρξη.

Ασφαλώς, από τη στιγμή που θα θεωρήσετε αυτή τη συσσώρευση μη διαρκή, θα σταματήσει αυτή η συσσώρευση. Δεν θα υπάρξει πλέον αγώνας. Ούτε η σκέψη, πώς να ξεφύγει κανείς απ' αυτή τη συσσώρευση. Ο νους, μονάχα έπειδή νομίζει ότι συσσωρεύονται, δημιουργεί κάποιον μηχανισμό διαρκείας, αρχίζει να μαζεύει, ν' αποθηκεύει αρετές, προτερήματα, ένα πλήθος αναμνήσεων που πρόκειται να οδηγήσουν το μέλλον ή το παρόν. Παραδέχεστε επιπόλαια τη μη-διαρκεία. Άλλ' αν έρευνήσετε βαθιά τον έαυτό σας, θα δείτε ότι ο νους δημιουργεί αντιστάσεις.

Η κυριώτερη ιδιότητα της αντιστάσεως είναι η άγνοια. Άγνοια, δεν είναι βέβαια το να μην έχη κανείς διαβάσει βιβλία, το να μην είναι ενήμερος σε ό-

λες τις τρέχουσες τελευταίες θεωρίες. Δεν είναι άγνοια άσφαλώς το να μην ξέρη κανείς οικονομολογία, τις αδιάκοπα μεταβαλλόμενες θεωρίες και πίστες της ζωής. Δεν θα ονομάσω άμαθής τον άνθρωπο που τα άγνοει όλα αυτά. Θα ονομάσω άμαθής αυτόν που άγνοει τον μηχανισμό της λειτουργίας του νου του. "Αν δεν τον ξέρη, είναι άμαθής. Καμιά εξήγηση δεν μπορεί να τον ευπνήσει, να τον φωτίσει. "Αν βλέπετε μονάχα στη λέξη-εικόνα, ότι η συσσώρευση είναι η αιτία της συγκρούσεως, τότε ο νους αρχίζει να λέει: «δεν πρέπει να συσσωρεύω», αρχίζει να ελέγχει την επιθυμία του για συσσώρευση, να χαλινιαγωγή τον πόθο του για αποκτήματα. Έν τούτοις, βρίσκεται πάντοτε στην άγνοια, διότι βρίσκεται ακόμη μέσα στη σύγκρουση της επιθυμίας για ν' αποκτήσει. Τώρα η επιθυμία στρέφεται στη μη απόκτηση, κ' έτσι ακολουθεί ακόμη τον μηχανισμό της άγνοιας. "Όταν όμως ο νους βλέπει ότι το μέρος του αυτό που θέλει ν' απαλλαγεί από την απόκτηση, θέλει επίσης απόκτηση, τότε γίνεται κάποια αρχή διαφωτισμού. "Όποιαδήποτε προσπάθεια και αν κάνει ο νους για ν' απαλλαγεί από κάποια ιδιότητα, βρίσκεται ακόμη στην άγνοια. "Όταν όμως αντιληφθεί ότι αυτό, από το οποίο προσπαθεί ν' απαλλαγεί είναι ουσιαστικά το ίδιο πράγμα, τότε υπάρχει κάποια δυνατότητα να σπάσει ο κύκλος της άγνοιας.

Ο νους δεν είναι άλλο τίποτε, παρά οι διάφορες διακρίσεις της άγνοιας, οι διάφορες επιδιώξεις

της θελήσεως, ή επιθυμία ικανοποιήσεως, ό φόβος. "Όταν ό νοϋς αυτοαποκαλύπτεται όπως είναι— και όχι ότι πέρα απ' αυτόν υπάρχει κάτι άλλο πού και αυτό είναι ένα μέρος από τις έφευρέσεις του νοϋ—τότε αρχίζετε να σκέπτεσθε. Τότε σπάζει ό κύκλος της άγνοιας μέσα από τó έσωτερο είναι μας, χωρίς να γίνη καμμιά προσπάθεια για να σπάση, διότι ή προσπάθεια αυτή να τόν σπάσωμε είναι ένα μέρος από τὰ σοφίσματα του νοϋ, πού συνίσταται στην άποκτηση μιås άκόμη ιδιότητος, ώστε να δικαιωνίση τόν έαυτό του σε μιå διαφορετική μορφή.

Έφ' όσον αυτά τὰ πράγματα υπάρχουν, δέν θå μπορέση να έλθη ή αγάπη. Μονάχα κάποια συναλλαγή είναι δυνατή, πού εξαρτάται όμως από όλα τὰ σοφίσματα της άντιστάσεώς σας. "Αν εί-

σθε φρόνιμοι, τήν άντίστασή σας θå τήν σκεπάσετε με ευγένεια, ήθική, εξηγήσεις, λόγους, συγγνώμες. "Αν είσθε σκληροί, θå έλθετε σε βίαιη έπαφή με τις άλλες άντιστάσεις.

"Όταν ό νοϋς δέν θαρύνεται, όταν δέν έχη κανένα απόθεμα πείρας, πού είναι μιå επανάληψη σύμφωνα προς ένα περιορισμένο νοϋ, επανάληψη με διάφορες ποικιλίες, αλλά με τόν βασικό πάντοτε περιορισμό στο βάθος. "Όταν ό νοϋς δέν έχη καμμιά πίστη, όταν ό νοϋς είναι πραγματικά, ζωτικά, δημιουργικά κενός, τότε υπάρχει δυνατότης ν' άποκτήση κανείς πείρα πού να είναι πραγματική. Και σås θέτω τó έρώτημα: Είναι ή ζωή απλώς πείρα του περιορισμένου, ή υπάρχει και μιå άλλη κατάσταση, ή κατάσταση να πειραματίζεται κανείς διαρκώς;

"ΙΛΙΣΟΣ,"

ΕΠΙΛΟΓΗ Α' ΤΡΙΕΤΙΑΣ 1956-1957-1958

ΕΠΙΛΟΓΗ Β' ΤΡΙΕΤΙΑΣ 1959-1960-1961

"Έκαστος χρυσοπανόδετος τόμος Δρχ. 200

Διά τούς συνδρομητάς έσωτερικού » 160

Διά τούς συνδρομητάς έξωτερικού \$ 6

Μεταθάνατος εμφάνισης του διαβήμου μαέστρου Μπήτσαμ

Από τους «Κυριακάτικους Τάξιμς» του Λονδίνου (φύλλον 26ης Ιουνίου 1977, στήλη Atticus υπό Anthony Holden) μεταφέρουμε το κάτωθι χρονικό:

Τό 1965, ο Βρεταννός συνθέτης Ντένις Στόλλ, φίλος άλλουτε και άναπληρωτής του μακαρίτη Σέρ Τόμας Μπήτσαμ (Beecham), έλιποθύμησε καθώς διηύθυνε στο Λονδίνο μι ά έγγραφή με την Βασιλική Φιλαρμονική Ορχήστρα και είπε νά τον άντικαταστήση κάποιος μέχρι τέλους της έκτελέσεως. Τότε άκουσε μι ά φωνή, που άνεγνώρισε πως ήταν του Μπήτσαμ: «Είμαι ο Τόμ. Η ψυχή μου εισέρχεται σέ σένα». Ο Στόλλ σηκώθηκε και έτελείωσε την έγγραφή. Έπειτα, μερικά μέλη της ορχήστρας, που δέν ήξεραν τίποτε για τό περιστατικό, τον έπληρσιάζαν και του είπαν ότι ήταν σαν νά διηύθυνε ο Μπήτσαμ. Ο Στόλλ, ο οποίος έξεδηλώνετο πάντοτε σκεπτικός για τον πνευματισμό, τάχασε. Άργότερα, του συνέβη κάτι άκόμη πιο άλλόκοτο.

Λίγα χρόνια προ του θανάτου του, ο Μπήτσαμ, μέγας πιστός

της μετενσαρκώσεως, είχε πη του Στόλλ ότι είχαν ύπάρξει φίλοι σέ προηγούμενη ζωή τους, στην άρχαία Αίγυπτο. Προσέθεσε ότι μετά τό θάνατό του ο Στόλλ θά μετέβαινε στην Αίγυπτο, όπου ή ζωή του θ' άλλοζε. Τέσσαρες μήνες μετά τό περιστατικό της έπειμώσεως του Μπήτσαμ στην ήχογράφηση, ο Στόλλ ξαφνικά προσεκλήθη στο Κάιρο από τον Αιγύπτιο Υπουργό Πολιτισμού. Κατά την εκεί διαμονή του, έπισκέφθη μερικούς τάφους για τους όποιους του είχε μιλήσει ο Μπήτσαμ. Στο Καρνάκ, μέσα στα άρχαία κτίρια, άρχισε ν' άκούη φωνές και έπειτα μελωδίες. Του φάνηκε ότι άνεφέροντο στις τοιχογραφίες χορών που έδλεπε. Κατά την έπιστροφή του στο Λονδίνο, ο Στόλλ άρχισε ν' άκούη ξανά αύτή την μουσική και κάθησε νά την γράψη. Έναρμόνισε και ένορχήστρωσε τις μελωδίες, έδωσε νά μεταφράσουν τά λόγια στην Άγγλική και έτσι έγιναν τά «Τραγούδια του Καρνάκ». Άργότερα έγγραψε και άλλα τέτοια τραγούδια.

Ο Μπήτσαμ παρέμεινε σ' έ-

παφή με τον Στόλλ επί πέντε έτη. Συχνά του μιλούσε για όλων των ειδών τα πράγματα και τον βοηθούσε σε δύσκολα προβλήματα της ιδιωτικής του ζωής. Το 1970, όταν η Αιγυπτιακή μουσική έρχόταν άφθονη, ο Μπήτσαμ απέφασε ότι καιρός ήταν να διακόψει. Είπε του Στόλλ ότι δεν μπορούσε πια να μένει συνδεδεμένος με τα γήινα. Θά ήταν καλύτερα και για τους δύο να άναπτυχθούν μονάχοι.

Ο Μπήτσαμ δεν ξαναφάνηκε, άφου μίλησε σ' έναν οργανωτή συναυλιών, τον Χήθερ Σίπμαν, για να εξασφαλίση την έκτέλεση των έργων του Στόλλ. Έκτοτε ο Στόλλ έγραψε μουσική όλων των ειδών, για φωνή, μονωδίες, όργανα, όμιλους, δωματίου και όρχήστρες, τώρα δέ είναι στά μισά μιάς όπερας. "Όλα, λέγει, του ύπαγορεύονται από την Αίγυπτο, και είναι πολλά όσα πρόκειται να παρουσιάση.

The Theosophist, Adyar.

Πρός τον "Ηλιο

Άμερικανοί και Εύρωπαίοι έπιστήμονες σχεδιάζουν κοινή διαστημική προσπάθεια, ή όποια θ' άρχισή το 1983, με έκτόξευσι δύο διαστημοπλοίων προς τον ήλιο, του ένός επάνω και του άλλου κάτω από την έκλειπτική. Οι έπιστήμονες θά μελετήσουν την άκτινοβολία του ήλιου, τά μαγνητικά πεδία και άλλα χαρακτηριστικά σέ όλα τά ύψη, ταυτόχρονα στά δύο ήλιακά ήμισφαίρια. "Έτσι θά μπορέσουν να πάρουν πληροφορίες για τίς μεταβολές, που σημειώνονται στον "Η-

λιο, οι όποιες ίσως επηρεάζουν τό κλίμα της γής. "Άλλοι στόχοι θά είναι να παρατηρηθεί τό ήλιακό στέμμα, δηλαδή ή έξωτερική άτμόσφαιρα του ήλιου, οι κοσμικές άκτίνες και ή δημιουργία των ήλιακών κηλίδων.

Σύμφωνα με την πρότασι, ή άμερικανική ΝΑΣΑ θά κατασκευάσει: έναν από τους δύο δορυφόρους και ή 10εθνής εύρωπαϊκή διαστημική ύπηρεσία θά κατασκευάσει τον άλλο δορυφόρο.

Ή βαρύτης έξαθθενεί;

Ή δύναμις της βαρύτητος έξασθενείζει σιγά σιγά στο σύμπαν, έδήλωσε ο άστροφυσικός κ. Κέννεθ Μπρέχερ, του Ίνστιτούτου Τεχνολογίας Μασαχουσέτης. Έξ άλλου, άλλάζει ή ταχύτης περιστροφής της Γής, με έπιβραδυντική τάση. Για την μελέτη των φαινομένων αυτών άσχολείται ένας νέος κλάδος της άστρονομίας, ο όποιος όνομάζεται άρχαιο - άστρονομία. "Ήδη μελετώνται οι έκλείψεις του Ήλιου έδώ και 3.000 χρόνια. Ένα παράδειγμα του συσχετισμού των παρατηρήσεων, αρχαίων και συγχρόνων. Γύρω στά 1054 μ. Χ. οι Κινέζοι άστρονόμοι παρέτήρησαν την ξαφνική εμφάνισι ένός πολύ λαμπρού άστρου. Οι σημερινοί άστρονόμοι πιστεύουν ότι έπρόκειτο για την έκρηξι μιάς ύπερ - νόβα. Ή έκρηξι έρμηνεύεται ως ή «έπιθανάτια άγωνία» της ύπερ - νόβα. Έπί πολλά χρόνια οι άστρονόμοι παρατηρούσαν με γυμνό μάτι μιά άστρική ύλη να άπομακρύνεται από τό κέντρο της έκρήξεως. Ή ύλη έμοιαζε με τό θεαματικό νεφέλωμα του Καρκίνου. Το 1968 όμως τά ραδιοτηλεσκόπια έπεσήμαναν στο κέντρο του νεφελώματος ένα λεπτό άστρο γνωστό ως πουλσάρ, σημείο δηλαδή στο διάστημα, που θεωρείται ως άστρο νετρονί-

ων απ' όπου εκπέμπονται, κατά διαστήματα ραδιοσήματα, που συλλαμβάνονται πάνω στη Γη. Το τρούλσαρ είναι το αποτέλεσμα της διαλύσεως της υπερ-νόδας, που είχαν έπισημανει οι Κινέζοι.

Τα ούρανια φαινόμενα συγκινούσαν σε μεγάλο βαθμό τους αρχαίους λαούς. Η αστρονομία εξ άλλου είναι η πρώτη έπιστήμη που ανέπτυξε ο άνθρωπος. Αυτό λίγο πολύ ήταν γνωστό. Στα τελευταία χίαντας δέκα χρόνια, οι αρχαίοαστρονόμοι κατόρθωσαν, με τις ανακαλυψεις τους, να φέρουν στο φώς τα έπιτεύγματα των αρχαίων λαών στον τομέα της αστρονομίας.

Με τα έντελώς πρωτόγονα μέσα τους π.χ. οι Βαβυλώνιοι είχαν κατορθώσει να υπολογίσουν τις κινήσεις του Ήλιου και της Σελήνης με ακριβεία που σήμερα έντυπωσιάζει. Οι αρχαίοι Έλληνες αστρονόμοι εξ άλλου είχαν υπολογίσει την περιφέρεια της Γης και τις αποστάσεις από την Γη ως τον Ήλιο και τη Σελήνη. Πεντε αιώνες άργωτερα, οι Μαγία του Μεξικού και της Κεντρικής Αμερικής είχαν επινοήσει ένα ήμερολόγιο, που ήταν ακριβές κατά προσέγγιση ένός δευτέρου λεπτού, στο χρόνο, και που πρόέβλεπε τις έκλειψεις του Ήλιου και της Σελήνης, για 800 χρόνια μπροστα.

Το γεγονός ότι οι Ερυθροδερμοί των πεδιαδων της Βορείου Αμερικής παρατηρούσαν τα άστρα εξηγει αρκετές μυστηριώδεις πλευρές του πολιτισμού τους, υποστηρίζει ο Μακκ Κου, καθηγητής του πανεπιστημίου Γαιηλ και μελετητής της αμερικανικής αρχαιολογίας. "Έτσι, οι Ερυθροδερμοί για να εγκαταστήσουν τους οικισμούς τους έπαιρναν υπ' όψη το θερινό ήλιοστάσιο, όταν ο Ήλιος βρίσκεται στο βορεινότερο του σημείο.

Η αρχαίοαστρονομία που είναι σχετικά νέα έπιστήμη, εκτός απο τις πληροφορίες που προσφέρει από τις έρευνες της βοηθει τη σύγχρονη αστρονομία. Χρησιμοποιώντας τις παρατηρήσεις των αρχαίων λα-

ών στους υπολογισμούς τους, οι αστρονόμοι σήμερα μπορούν να εκτείνουν τις παρατηρήσεις τους σε χιλιάδες χρόνια. «Αν π.χ. ανακαλυψετε, ότι στο παρελθόν ένας μεγάλος αριθμός υπό υπερ-νόδες, έλαμπαν μεγαλόπρεπα, μπορείτε να υπολογίσετε την διάρκεια ζωής ενός άστρου», εξηγει ο δοκτωρ Μπρέχερ.

Ένας νέος ήλιος;

Οι έπιστήμονες του Πανεπιστημίου της Αριζόνας και της ΝΑ. ΣΑ. στο όρος Βιού της Καλιφόρνιας άνηγγειλαν ότι παρατήρησαν στον άστερισμό του Κύκνου (όόρειο ήμισφαίριο), ένα δισκοειδές αντικείμενον, που όχι μόνο είναι εξελισσόμενον άστρον, αλλά δυνατόν να είναι ένας ήλιος εν πορεία να σχηματίση τους περι αυτόν πλανήτας. Ο Έκκλησιαστής είχε θεβαιώσει ότι «ούδέν καινόν υπό τον ήλιον», αλλά περαν αυτού αυτό το είναι κάτι το νέο και πολύ ένδιαφέρον. Οι αστρονόμοι θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν τη ανάπτυξη των παιδιών» του ήλιου...

Ο «Αδιερών»

Χιλιάδες τηλεθεαταί της νοτίου περιοχής της Αγγλίας έδοκίμασαν, την τελευταία έβδομάδα του Νοεμβρίου, κατάπληξη και τρώμο, όταν καθισμένοι μπροστα στους δέκτες, άκουσαν ξαφνικά μία μυστηριώδη φωνή να άπευθύνει: έκκληση από... το Διάστημα για παγκόσμια ειρήνη.

Η μυστηριώδης έκπομπή-έκκληση, την προέλευση της όποι-

ας δέν μπόρεσαν ακόμη νά έπιστημάνουν οί άρμόδιες άρχές, άκούστηκε από τούς τηλεθεατές του Άνεξάρτητου Τηλεοπτικού Δικτύου τής Βρεταννίας.

«Άκούτε τή φωνή του Άστεριώνας. Είμαι έντεταλμένος αντίπρόσωπος τής Ύπεργαλαξιακής Άποστολής και κοιμίζω ένα μήνυμα στόν πλανήτη Γή. Άρχίζουμε νά μπαίνουμε στόν άστερισμό του Ύδροχόου και οί άνθρωποι τής Γής πρέπει νά καταστρέψουν τά όπλα του κακού... Ζήστε ειρηνικά, γιατί διαφορετικά θά πρέπει νά έγκαταλείψετε τή Γαλαξία». έλεγε ή φωνή, χωρίς ώστόσο νά έμφανίζεται στους

δέκτες καμιά εικόνα.

Πολλοί τηλεθεαταί κυριεύθηκαν από πανικό και έζήτησαν μέ σωρεία τηλεφωνημάτων πληροφορίες από τήν άστυνομία, ή όποία επελήφθη άνακρίσειων. Φαίνεται: ότι κάποιος έρασιτέχνης, κατάφερε νά παρεμβληθεί στή συχρότητα έκπομπής του βρεταννικού Δικτύου.

Και οί άνθρωποι... καθήσύχασαν. Άλλά είναι «ήσυχία» νά σκέφτεται κανείς ότι δέν ύπάρχει κίνδυνος από τόν άνύπαρκτον Άστεριώνα, αλλά από τήν ίδια τή Γή, μέ τόν παροξυσμό των έξοπλισμών;

Άνεκαλύφθη νέος πλανήτης

Ο Άμερικανός άστρονόμος Τσάρλς Κούαλ, άνεκάλυψε έναν νέον πλανήτη, ό όποιος παραμένει... άβάπτιστος ακόμη. Δέν είναι: μεγάλος. Του δίδουν έκταση ίση ή Ίρλανδία. Είναι: σαν έναν βράχο.

Η ιστορία τής άστρονομίας πρέπει νά ξαναγραφη, ύποστηρίζουν πολλοί. Το σύμπαν, λέγει ό δόκτωρ Άρθουρ Σμιθ, είναι: σαν ένα άστυνομικό μυθιστόρημα, έχει ζωή δισεκατομμυρίων έτών, και τά μέσα έρεύνης του ανθρώπου είναι: περιορισμένα.

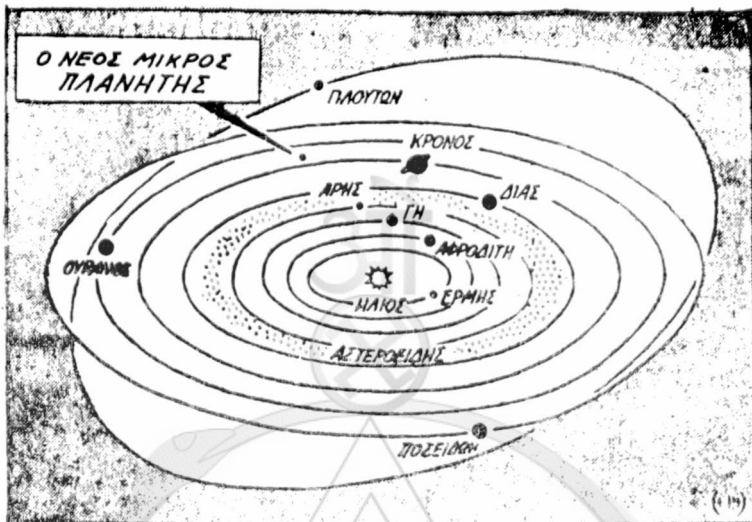
Ύποστηρίζουν τώρα ότι ένδέχεται: νά ύπάρχουν πολλοί άλλοι: παρόμοιοι άστεροειδείς ή πλανητοειδείς, που σχηματίζουν μιá ζώνη στόν τροχιά του Άρη και του Δία και οί όποιοι: βρίσκονται πλησιέστερα πρós τή Γή. Ειδικά

ζήμως αυτός ό νέος πλανήτης, είναι: πολύ μακριά και ό μοναδικός μέσα στο στερέωμα.

Τό ένδιαφέρον των άστρονόμων συνίσταται στο έξής: λένε ότι, αν μωρέσουν νά μάθουν πώς σχηματίστηκε, τότε θά είναι δυνατόν νά λύσουν πολλά άλλα μυστήρια του Σύμπαντος και νά εξακριβώσουν τήν καταγωγή του ήλιακού συστήματος.

Η έπικρατέστερη άποψη είναι: ότι ένδεχομένως νά σχηματίστηκε από τά «ύπολείμματα» των άλλων πλανητών, έξω από τó ήλιακό σύστημα και νά «παγιδεύτηκε» από τó πεδίο βαρύτητας του Ήλιου.

Μέ τó μεγάλο τηλεσκόπιο του άστεροσκοπίου του Παλομάρ, φαίνεται: σαν μιá θαμπή γραμμή. Ωστόσο, ή ΝΑΣΑ έδειξε ά-

Χάρτης του ηλιακού συστήματος, όπου σημειώνεται ο μικροσκοπικός πλανήτης, που ανακάλυψε ο Άμερικανός αστρονόμος Τσαρλ Κούουαλ, του Ίνστιτούτου Τεχνολογίας της Καλιφόρνιας. Έχει διάμετρο 100—400 μίλια και στρέφεται γύρω από τον Ήλιο, μεταξύ των δύο πλανητών Ουρανού - Κρόνου.

μέσω το ενδιαφέρον της και ή σκέψεις που γίνεται τώρα είναι να σταλεί ένα διαστημόπλοιο, που θα μπορούσε να εξερευνηση τον μικρό αυτόν πλανήτη και να συλλέξει πληροφορίες.

Το άβυρο της Βηθλεέμ

Το «άστρον της Βηθλεέμ» επί αιώνες «ούκ εἶα καθεύδεν» τους αστρονόμους. Ἀκόμη και ὁ μέγας Κέπλερ, δοκίμασε νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ἀναφερόμενον ἀπὸ (μόνον) τὸν εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον φαινόμενον. θάσσι: μιὰς ὑποθέσεως τοῦ 13ου αἰῶνος, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ συζεύξεως τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Κρόνου, ἢ ὁποῖα ἐσημειώθη κατα τὸ ἔτος 7 τοῦ χρι-

στιανικοῦ ἡμερολογίου. Ἀλλὰ ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἀπερρίφθη προσφάτως, ἔτσι ἔγινε δυνατόν, μετὰ τους συγχρόνους ὑπολογιστάς, νὰ διαπιστωθῇ ὅτι: σὶ δύο πλανῆται προσγγισαν, τότε, εἰς ἀπόστασιν δύο σεληνιακῶν διαμέτρων καὶ ἦτο, ἐπομένως, ἀδύνατον νὰ συνενώσων τὴν λάμπη των. Τώρα, ἔρχεται ἕνα νέο στοιχείον, που ἐμφανίζεται ὡς θάσσιον. Εἰς τὸ περιοδικὸ «Quarterly Journal of the Royal Astronomical Society», ὄργανον τῆς Ἀστρονομικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἀγγλίας, ἐδημοσιεύθη μελέτη θάσσιζομένη εἰς τὰ τεθάρσιμα στοιχεῖα ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων στὴν ἀρχαία Κίνα καὶ τὴν ἀρχαία Κορέα, ἐκ τῶν ὁποίων συναγεται ὅτι δύο ἀστρικοὶ ἐκρήξεις

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τὰ Γραφεία τοῦ «Ἰλισοῦ», Δραγατσανίου 6, ὄροφος 6ος, (Πλατ. Κλαυθμώνος), εἶναι ἀνοικτὰ καθημερινῶς, πλὴν Σαββάτου 9—1 π.μ. Τηλέφ. Γραφείων 3246-837.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλοῦμεν, ἀποστέλλετε μὲ ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Κωστὴν Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας, 122». Ἀποστολαὶ μὲ τραπεζικὰς ἐντολάς μᾶς δυσκολεύουν.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητὰς μᾶς, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μὲ τὴν σημείωσιν: «μετώκησε» ἢ «ἀγνωστος». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν, ἢ νὰ μᾶς δώσουν τὰς διευθύνσεις των:

(Νόβα καὶ σούπερ-νόβα), συνέβησαν κατὰ τὴν περίοδο τῆς δεκαετίας πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς. Τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο νέα ἄστρα παρετηρήθη ἐπὶ 70 ἡμέρες 5 ἔτη π.Χ. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ μελετητὰι τῆς Βίβλου τοῦ βου αἰῶνος ἔχουν ἀποφανθῆ ὅτι ἡ χρονολογία τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εἶναι λανθασμένη κατὰ 5 ἔτη ἐπὶ ἔλαττον, ἐπομένως ὁ Ἰησοῦς πρέπει νὰ ἐγεννήθη πέντε ἔτη ἐνωρίτερα, πιθανολογεῖται ἰσχυρῶς ὅτι ἡ ἐκτραγεῖσα «νόβα» ἦτο τὸ ἄστρον τῆς Γεννήσεως, ποὺ παρετήρησαν οἱ Μάγοι: τῆς παραδόσεως.

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἄντ. Ἀμάξης, Ἐμμ. Μπενάκη 24
Δημ. Πατσούρος, Χατζηχρήστου 7
Παν. Σταματόπουλος, Συγγρού 74
Βασ. Τόλιας, Διαδ. Παύλου 3
Ντένης Φερεντίνος, Ἡπείρου 32

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Γ. Ἀθανασίου, Θεσ)νίκη
Στ. Βερροϊόπουλος, Πάτραι
Βασ. Δρογκάρης, Καλαμάτα
Ἄρ. Θεοδωρόπουλος, Καβάλα.
Παν. Δαβάκης, Χανιά
Π. Καμάλης, Δράμα
Κ. Κοιλιαράκης, Θεσ)νίκη
Ἄπ. Καλοστύπης, Βόλος
Θ. Κροντηρᾶς, Θεσ)νίκη
Κ. Λαζάρου, Λεμεσὸς
Ἄπ. Λάμπρου, Θεσ)νίκη
Δ. Λασηθιωτάκης, Ἡράκλειον
Θ. Μπακόπουλος, Πάτραι
Ἐμ. Φασόλης, Θεσ)νίκη
Βασ. Χρυσόχοος, Ρόδος

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Ἄβελ Βαρζακιάν, Ἡράκλειον

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ (μὲ τὴ σειρὰ λήψεως)

Γ. Μ. Πολιτάρχη: Ἄνοιχτὴ Πύλη (ποιητικὴ σύνθεσις). Ἀθήνα 1978.
Νίκου Βάζα: Οἱ Γιοὶ τοῦ ἤλιου (διηγήματα). Πύργος 1977.
Πέτρου Γλέζου: Τὰ θαμπὰ μάτια (διηγήματα). Ἀθήνα 1977.
Γιάννη Καραβίδα: Poesie. Ἀθήνα 1977.
Εὔης Παπαδήμα: Πιστοποιητικὸ γεννήσεως... Ἀθήνα 1977.
Ἀρχαίοφιλος Ὁμίλος Ἐκδρομῶν: Ἀφιέρωμα στὰ 50 χρόνια τοῦ Ὁμίλου, 1927—1977.
Βάσου Κωνσταντινόπουλου: Γυρνώντας τὴν Ἑλλάδα. Ἀθήνα 1977.

Ίδιοκτήτης: Έκδόσεις «Ίλι-
σός» Συν.Π.Ε., Δραγατσανίου
6. Έκδότης - Διευθυντής: Κω-
στής Ν. Μελισσαρόπουλος,
Πλατ. Έθνικής Τραπεζής 3,
Φιλοθέη Προϊσταμ. Τυπογρα-
φείου: Ε. Σωτηρόπουλος &
Σια, Κερασινίου 72, Τ.Τ.
209-Τηλ. 5224728.

Τιμή τεύχους δρχ. 30
΄Αθήναι, ΄Ιαν. - Φεβρ. 1978

ΕΙΣΦΟΡΑΙ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Ο φίλος κ. Κων. Μπερεδήμας
συνεισέφερον ὑπὲρ τοῦ ΙΛΙΣΟΥ
δρχ. Διακοσίας, εἰς μνήμην Βασ.
Κριμπά. Ο ΙΛΙΣΟΣ θερμῶς εὐ-
χαριστεῖ.

Ο φίλος κ. Ἅγις Σαρακηνὸς
συνεισέφερον ὑπὲρ τοῦ ΙΛΙΣΟΥ δρχ.
1.000 εἰς μνήμην τῆς Μητέρας του
Εὐγενίας Σαρακηνοῦ, ἐπὶ τῇ συμ-
πληρώσει ἔτους ἀπὸ τοῦ θανάτου
τῆς. Ο ΙΛΙΣΟΣ θερμῶς εὐχαρι-
στεῖ.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ»

Κώστα Μίσσιου: Πορεία 6' (ποιή-
ματα). Αἰγάλεω 1977.

Εὐαγγέλου Σταμάτη: Ἀνάλεκτα
΄Αθήναι 1978.

Γιώργου Βελισσαρίου: Σκέψεις πα-
νω στὴ λειτουργικότητα τῆς
Κριτικῆς. Ἀθήνα 1977.

Ἐλένης Ταγκαλακῆ: Ἀττικὴ Σερα-
φίτα (ποίησι). Ἀθήνα 1978.

Μνήμη Μαρίου Βασιάννου (Επιμέ-
λεια Ἡλίας Ζιώγα).

Παν. Βλαχοπούλου: Τὰ τελευταῖα
φανάρια στὴ Ζακυνθο. Ἀθήνα
1978.

Ζέττας Δουκα: Στὸ γέρμα. (ποιή-
ματα). Ἀθήνα 1977.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Κρητικὴ Ἔστια (Σεπτ. Ὀκτ.,
Νοέμ.).

Σμύρνα (Σεπτ. - Ὀκτ., Νοέμ -
Δεκ.).

Φύσις καὶ Ζωὴ (Φθινόπ.).

Πνευματικὴ Κύπρος (Ὀκτ.).

Μικρὰ ἀγωνιστικὰ φύλλα (Ὀκτ. -
Δεκ.).

Ἀχαϊκὰ Χρονικὰ (Σεπτ. - Δεκ.).

Χρονικὰ (Δεκ.).

Πολιτικὸ Κριτήριον (Δεκ. - Ἰαν.).

Ὁ Κόσμος τῆς Ψυχῆς (Σεπτ. -
Ὀκτ., Νοέμ. - Δεκ.).

Ἡπειρωτικὴ Ἔστια (Σεπτ. - Ὀκτ.).

Λαογραφικὴ Κύπρος (Σεπ. - Δεκ.).
Σταθμοὶ (Δεκ.).

Ἄλεξ)πολις: Ἐλ. Γιανώτας

Βολος: Γ. Κουκουβίνος

Δράμα: Φιλ. Τζάλλας

Ζακύνθος: Ν. Ταμπαλῆς

Ἡράκλειον: Λ. Κουντῆς

Θεσσαλονίκη: Ἰω. Στάσας, Ἄν.
Χρηστιδῆς

Ἰωάννινα: Μιχ. Πραπίδης

Καβαλα: Κ. Παπαγεωργίου

Καλαμάτα: Π. Γκλεγκλῆς

Κέρκυρα: Ἄ. Ἀβραμίδης, Κ. Ἄγιους

Κομοτινὴ: Ἰω. Σαμουρκασιδῆς

Λαμία: Κ. Φαλίδας

Λαρισα: Βασ. Παπαζήσης

Μυτιλήνη: Ἀριστ. Ἀρμούντας

Πατραί: Ἄθ. Κοντοσάκις

Σύρος: Π. Ζαραφωνίτης

Χαλκίδα: Γ. Λάμπρου

Χανιά: Ν. Βαρδάκης

Ἀμμόχωστος: Ἄνδρ. Τσόκος

Λεμεσός: Ἀντώνιος Στυλιανοῦ

Λευκωσία: Ἄχ. Ζαβαλλῆς

Πάφος: Κ. Καθηζιώτης

Ἰσταμπούλ: Γ. Βακαλόπουλος

ΒΙΒΛΙΑ ΕΙΣ ΚΥΠΡΟΝ

Ἄντ. Στυλιανοῦ, Βιβλιοπωλεῖον,
Σαριπόλου 15, Λεμεσός

Ἀγαπητέ μας φίλε,

Τὸ 1978 εἶναι τὸ 23ον ἔτος τοῦ περιοδικοῦ ΜΑΣ.

23 χρόνια κοπιαστικῶν προσπαθειῶν ἀπὸ μέρους μας, ἀλλὰ καὶ σταθερᾶς ἀνταποκρίσεως καὶ συμπαραστάσεως ἀπὸ τὸ δικό σας μέρος.

Ποιὸ εἶναι τὸ καθήκον μας γιὰ τὸ 1978, Νὰ ἐπιτύχωμε ἀκόμη μεγαλύτερη βελτίωσι τοῦ περιοδικοῦ. Ἐλπίζομε ὅτι σ' αὐτὸ τὸ τεύχος θὰ ἴδῃτε καὶ θὰ ἐκτιμήσετε τὴν προσπάθεια.

Ποιὸ εἶναι τὸ δικό σας καθήκον;

1) Ἡ ἀποστολὴ τῆς συνδρομῆς σας χωρὶς καθυστέρησι.

2) Ἡ σύστασις τοῦ περιοδικοῦ σ' ἓνα φίλο σας.

Ο Λ Ο Ι Μ Α Σ

ΑΣ ΤΕΘΟΥΜΕ ΕΠΙ ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ

Τὸ ὠραιότερο δῶρο
ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΒΙΒΛΙΟ

Βλέπε Τιμοκατάλογον Βιβλίων
εἰς σελ. 2 ἐξωφύλλου

(Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν πέλων)

Ἐγγράψετε νέους συνδρομητὰς

Συνδρομὴ 1978 δρχ. 150 (ἐξωτερικοῦ \$ 6.00)
ἀεροπορικῶς \$ 10.

Ἄλλοι οἱ συνδρομηταὶ ἐσωτερικοῦ ἔχουν δικαίωμα

νὰ ἀγοράζουσι τοὺς τόμους ἐπιλογῆς

Α' Τριετίας 1956—1957—1958

Β' Τριετίας 1959—1960—1961

ἕκαστον πρὸς δρχ. 160 ἀντὶ δρχ. 200

Ἡ συνδρομὴ τοῦ 1978 εἶναι δρχ. 150. Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν \$ 6.
ἀεροπορικῶς \$ 10.—

Αἱ συνδρομαὶ ἢ ἀντίτιμον διδλίων νὰ ἀποστέλλωνται μὲ
ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν ἐπ' ὀνόματι Κωστή Μελισ-
σαροπούλου, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας 122. Ὅχι ἐπ' ὀνόματι
«ΙΛΙΣΟΥ». Ὅχι μὲ τραπεζικὴν ἐντολὴν

Κυκλοφορεῖ

τὸ βιβλίον

Dr Annie Besant

Ἡ Ἀπόκρυφη ζωὴ
τοῦ ἀνθρώπου

Μετάφραση

Αἰμιλίας Ἴβου

Δρχ. 80